

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

**SITUAȚIA
SOCIAL-ECONOMICĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
în ianuarie-septembrie 2011**

CUPRINS

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în ianuarie-septembrie 2011	3
1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-septembrie 2011	5
II. PRODUSUL INTERN BRUT	6
III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR	
3.1. Industrie	10
3.2. Agricultură	14
3.3. Investiții în capital fix	16
3.4. Transporturi	19
3.5. Comunicații	20
3.6. Turism	21
3.7. Comerț și servicii	23
3.8. Comerț exterior	25
IV. PREȚURI	37
V. FINANȚE	
5.1. Executarea bugetului public național	40
5.2. Credite, depozite și rulajul de casă	42
5.3. Asigurări	43
5.4. Piața valorilor mobiliare	44
VI. SITUAȚIA SOCIALĂ	
6.1. Nivelul de trai al populației	45
6.2. Situația demografică	51
6.3. Ocrotirea sănătății	52
6.4. Infracțiuni	54
PRECIZĂRI METODOLOGICE	56

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în ianuarie-septembrie 2011¹

Rezultatele activității economiei naționale se prezintă astfel:

Produsul intern brut în ianuarie-iunie 2011 a însumat 36628 milioane lei, prețuri curente de piață depășind, în termeni reali, cu 7,5% realizările perioadei respective a anului precedent.

Întreprinderile industriale de toate formele de proprietate au fabricat în ianuarie-septembrie 2011 producție în valoare de 22504,8 milioane lei (în prețuri curente). Indicele volumului producției industriale în raport cu ianuarie-septembrie 2010 a constituit 110,0%. Creșterea volumului producției industriale comparativ cu perioada corespunzătoare a anului 2010, a fost determinată de majorarea volumului producției în industria extractivă cu 18,1% și în cea prelucrătoare – cu 11,7%. Totodată, producția și distribuția de energie electrică și termică în perioada de raport a fost în descreștere cu 3,4%.

Producția globală agricolă obținută în toate categoriile de gospodării în ianuarie-septembrie 2011, a însumat circa 15571 mil. lei prețuri curente, constituind, conform estimărilor, 103,7% prețuri comparabile față de perioada respectivă a anului precedent. Majorarea producției globale agricole a fost determinată de creșterea producției vegetale cu 4,4% și a producției animale – cu 2,3%.

Investițiile în active materiale pe termen lung din contul tuturor surselor de finanțare realizate în economia națională în perioada de raport au fost însușite în valoare de 7965,2 milioane lei (în prețuri curente), din care lucrările de construcții-montaj au constituit 3532,3 milioane lei sau respectiv, 111,3% și 103,1% (în prețuri comparabile) în raport cu ianuarie-septembrie 2010. Darea în folosință a caselor de locuit a crescut cu 45,6% față de perioada respectivă a anului precedent.

Întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian în ianuarie-septembrie 2011 au transportat marfuri în volum de 7024,1 mii tone, cu 23,4% mai mult față de perioada corespunzătoare din anul 2010. Parcursul mărfurilor la întreprinderile de transport a totalizat 2590,3 mil. tone-km, cu 17,2% mai mare față de ianuarie-septembrie 2010.

Volumul cifrei de afaceri la întreprinderile de comerț cu amănuntul în ianuarie-septembrie 2011 s-a majorat cu 19,6% (în prețuri comparabile) față de perioada similară din anul 2010.

Volumul cifrei de afaceri la întreprinderile de servicii de piață prestate populației în ianuarie-septembrie 2011 a înregistrat o creștere cu 2,8% (în prețuri comparabile) față de perioada corespunzătoare din anul 2010.

Indicele valoric al cifrei de afaceri la întreprinderile de comerț cu ridicata în ianuarie-septembrie 2011, s-a majorat cu 15,8% (în prețuri curente), comparativ cu aceeași perioadă din anul 2010.

Indicele valoric al cifrei de afaceri la întreprinderile de servicii de piață prestate în special întreprinderilor în ianuarie-septembrie 2011 a crescut cu 13,7% (în prețuri curente) față de perioada corespunzătoare din anul 2010.

Exporturile de mărfuri realizate în ianuarie-septembrie 2011 s-au cifrat la 1549,7 mil. dolari SUA, nivel superior celui înregistrat în perioada similară din anul 2010 cu 56,9%. **Importurile** de mărfuri au evoluat la 3693,8 mil. dolari SUA, cu 40,1% mai mult, comparativ cu ianuarie-septembrie 2010. **Balanța comercială** s-a soldat cu un **deficit** de 2144,1 mil. dolari SUA sau cu 495,3 mil. dolari SUA (+30,0%) mai mare față de cel marcat în ianuarie-septembrie 2010.

¹ Indicatorii economico-sociali sint prezentați fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender

Cîștigul salarial mediu al unui salariat din economia națională în luna septembrie 2011 a constituit 3159 lei sau cu 9,1% mai mult față de luna septembrie 2010 și cu 0,5% mai mic față de luna august 2011. În sfera bugetară salariul mediu a constituit 2827 lei, iar în sectorul real al economiei – 3310 lei, fiind în creștere respectiv cu 11,1% și 8,2%.

Numărul șomerilor oficial înregistrați, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 octombrie 2011 a fost de circa 35,5 mii persoane. Numărul șomerilor, determinat *conform definiției Biroului Internațional al Muncii*, în trimestrul II 2011 a fost de circa 83 mii persoane.

Indicele prețurilor de consum (IPC) în luna septembrie 2011 față de august 2011 a constituit 100,4 la sută, iar față de decembrie 2010 – 105,2 la sută (IPC în luna septembrie 2010 față de august 2010 a constituit 100,8%, iar față de decembrie 2009 – 104,5%).

1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-septembrie 2011

	Valoarea în prețuri curente	În % față de ianuarie-sep- tembrie 2010	Septembrie 2011 în % față de:		Ianuarie-sep- tembrie 2010 în % față de ianuarie-sep- tembrie 2009
			septembrie 2010	august 2011	
Valoarea producției industriale¹, mil. lei	22504,8	110,0	109,8	x	106,3
Producția agricolă, mil. lei	15570,9	103,7	x	x	108,7
Investiții în active materiale pe termen lung din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	7965,2	111,3	x	x	115,8
inclusiv lucrări de construcții-montaj	3532,3	103,1	x	x	101,8
Darea în folosință a caselor de locuit (suprafața totală) din contul tuturor surselor de finanțare, mii m ²	278,8	145,6	x	x	61,0
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport – total , mil. tone-km	2590,3	117,2	104,6	103,8	115,1
din care:					
feroviar	892,3	140,4	115,0	83,6	86,9
auto ²	1696,5	107,8	100,3	117,5	132,5
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport – total , mii tone	7024,1	123,4	116,7	111,6	102,2
din care:					
feroviar	3369,8	131,2	107,4	78,4	83,3
auto ²	3540,2	116,9	122,2	146,9	129,0
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul , mil. lei	22788,6	119,6 ³	118,7 ³	103,7 ³	x
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației , mil. lei	5628,9	102,8 ³	105,6 ³	107,9 ³	x
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata , mil. lei	36293,8	115,8 ⁴	103,4 ⁴	100,0 ⁴	x
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor , mil. lei	18517,5	113,7 ⁴	116,9 ⁴	102,5 ⁴	x
Export , mil. dolari SUA	1549,7	156,9	127,5	98,2	110,3
Import , mil. dolari SUA	3693,8	140,1	140,3	115,1	115,5
Deficitul balanței comerciale , mil. dolari SUA	-2144,1	130,0	149,4	128,5	118,9
Cîștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională , lei	3135,9	112,1	109,1	99,5	107,7
Cîștigul salarial real al unui salariat , %	x	104,5	100,3	99,1	100,5
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la 1 octombrie), mii persoane	35,5	81,9	81,9	94,9	117,2
Indicele prețurilor de consum	x	107,3	108,8	100,4	107,2
mărfuri alimentare	x	108,3	111,4	100,0	105,3
mărfuri nealimentare	x	105,6	106,8	100,8	107,3
servicii	x	107,9	108,0	100,3	108,8

¹ Indicatorul include volumul producției întreprinderilor, care prezintă rapoarte statistice anuale, calculat estimativ

² Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

³ Prețuri comparabile

⁴ Prețuri curente

II. PRODUSUL INTERN BRUT

În ianuarie-iunie 2011 produsul intern brut în valoare nominală de 36628 mil. lei, prețuri curente de piață, a depășit în termeni reali cu 7,5% realizările perioadei respective ale anului precedent și cu 69,1% și 25,0% realizările din ianuarie-iunie 2000 și 2005 respectiv.

Valoarea adăugată brută produsă în sectorul de bunuri a crescut cu 7,2% în raport cu perioada similară a anului trecut, influențând pozitiv (cu 1,5%) majorarea produsului intern brut. În agricultură, economia vînatului, silvicultură, pescuit, piscicultură și industrie valoarea adăugată brută a înregistrat o creștere față de perioada analogică a anului precedent, respectiv cu 3,3% și 9,3%, influențând creșterea produsului intern brut cu 0,3% și 1,2% corespunzător. Valoarea adăugată brută din sectorul de bunuri a contribuit la formarea produsului intern brut în proporție de 21,2% față de 20,8% în ianuarie-iunie 2010.

Valoarea adăugată brută produsă în sectorul de servicii s-a majorat comparativ cu perioada analogică a anului precedent cu 7,0%, contribuind la sporirea produsului intern brut cu 4,5%. Creșterea a fost determinată, în mod semnificativ, de majorarea valorii adăugate brute din activitățile comerț cu ridicata și cu amănuntul și construcții, respectiv cu 18,3% și 18,0%. Valoarea adăugată brută din sectorul de servicii a contribuit la formarea produsului intern brut în proporție de 64,6% față de 65,0% în ianuarie-iunie 2010.

În perioada de referință rata valorii adăugate brute (valoarea adăugată brută raportată la volumul de producție), în sectorul de bunuri a constituit 28,2% față de 27,6% în ianuarie-iunie 2010, pe cînd cea înregistrată total pe economie și în sectorul de servicii, practic a rămas la nivelul perioadei respective a anului precedent, constituind 41,5% și 51,3% respectiv.

Rata valorii adăugate brute

Nota valorii adăugate brute			procente
	ianuarie-iunie		
	2010	2011	
Total pe economie	41,4	41,5	
din care:			
bunuri	27,6	28,2	
servicii	51,4	51,3	

Volumul impozitelor pe produse a înregistrat o creștere de 10,5% în raport cu perioada similară a anului anterior, influențînd cu 1,8% creșterea produsului intern brut. În perioada de referință, contribuția volumului impozitelor pe produse la formarea produsului intern brut, practic, a rămas la nivelul perioadei respective a anului precedent, constituind 17,1%.

În ianuarie-iunie 2011 indicele-deflator pentru produsul intern brut a constituit 106,9%; cel pentru valoarea adăugată brută produsă în sectoarele de bunuri și servicii, respectiv 109,6% și 106,5% și cel pentru impozitele nete pe produse – 104,1%.

Consumul final a fost în creștere cu 9,1% în raport cu perioada respectivă a anului precedent, influențînd pozitiv (cu 11,2%) sporul produsului intern brut. Creșterea consumului final a fost condiționată de majorarea consumului final al gospodăriilor populației (cu 11,4%).

Formarea brută de capital fix a depășit cu 26,4% realizările perioadei respective a anului precedent, contribuind, în perioada de referință, cu 4,3% la majorarea produsului intern brut și cu 18,6% la formarea produsului intern brut. Volumul total al cererii interne (consumul final și formarea brută de capital) a fost distribuit, în perioada de referință, în proporție de 86,8% pentru consumul final și 13,2% pentru acumulări față de 86,5% și 13,5% în ianuarie-iunie 2010 respectiv. În termeni reali volumul cererii interne a depășit cu 8,9% nivelul perioadei respective a anului precedent.

Resursele și utilizările produsului intern brut

	ianuarie-iunie									
	Prețuri curente, mil. lei		Modificări față de perioada respectivă a anului precedent, %		Structura produsului intern brut (PIB), %		Contribuția activităților/elementelor de utilizări la creșterea (+) / descreșterea (-) PIB, %		Indici-deflatori, în % față de perioada respectivă a anului precedent	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
RESURSE										
Valoarea adăugată brută	26660	30611	3,6	6,9	83,6	83,6	3,0	5,7	107,3	107,4
Bunuri	6623	7779	6,7	7,2	20,8	21,2	1,3	1,5	108,4	109,6
Agricultura, economia vînatului, silvicultura, pescuitul și piscicultura	2367	2793	6,4	3,3	7,4	7,6	0,4	0,3	110,1	114,2
Industria	4256	4986	6,9	9,3	13,4	13,6	0,9	1,2	107,5	107,2
Servicii	20748	23639	3,4	7,0	65,0	64,6	2,3	4,5	107,2	106,5
Construcții	1079	1387	-5,9	18,0	3,4	3,8	-0,2	0,6	101,9	108,9

	Ianuarie-iunie									
	Prețuri curente, mil. lei		Modificări față de perioada respectivă a anului precedent, %		Structura produsului intern brut (PIB), %		Contribuția activităților/ elementelor de utilizări la creșterea (+) / descreșterea (-) PIB, %		Indici-deflatori, în % față de perioada respectivă a anului precedent	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor	4688	5777	4,7	18,3	14,7	15,8	0,7	2,7	106,4	104,2
Transporturi și comunicații	3777	4142	8,2	3,6	11,8	11,3	1,0	0,4	104,5	105,8
Alte activități de servicii ¹	11204	12333	2,4	2,3	35,1	33,7	0,8	0,8	109,1	107,6
Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate (SIFIM)	-711	-807	²⁾	²⁾	-2,2	-2,2	-0,6	-0,3	115,5	101,4
Impozite nete pe produse ³	5214	6017	16,8	10,8	16,4	16,4	2,6	1,8	104,5	104,1
din care impozite pe produse	5424	6248	14,8	10,5	17,0	17,1	2,4	1,8	104,6	104,2
PRODUSUL INTERN BRUT	31874	36628	5,6	7,5	100,0	100,0	5,6	7,5	106,8	106,9
UTILIZĂRI										
Consumul final – total	39152	45444	3,6	9,1	122,8	124,1	4,3	11,2	110,0	106,4
Consumul final al gospodăriilor populației	30807	36471	4,3	11,4	96,6	99,6	4,1	11,0	109,3	106,3
Consumul final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (APU și IFSLSGP)	8345	8973	0,9	0,8	26,2	24,5	0,2	0,2	112,8	106,6
Formarea brută de capital	6130	6913	50,8	7,2	19,2	18,9	7,2	1,4	103,3	105,2
Formarea brută de capital fix	5151	6815	0,2	26,4	16,1	18,6	0,0	4,3	101,1	104,7
Variația stocurilor	979	98	²⁾	-93,9	3,1	0,3	7,2	-2,9	–	–
Exportul net de bunuri și servicii	-13408	-15729	²⁾	²⁾	-42,0	-43,0	-5,9	-5,1	–	–
Exportul de bunuri și servicii	11789	16609	4,0	39,1	37,0	45,3	1,4	14,5	115,6	101,3
Importul de bunuri și servicii (-)	25197	32338	10,4	24,7	79,0	88,3	7,3	19,6	115,2	102,9

¹ Cuprind activitățile: hoteluri și restaurante, activități financiare, tranzacții imobiliare, administrația publică, învățământ, sănătate și asistență socială, alte activități de servicii colective, sociale și personale și servicii acordate gospodăriilor particulare.

² În cazul când volumul fizic al unui indicator pentru două perioade comparabile au semne diferite sau negative, indicele volumului fizic este irațional și în tabelă nu se reflectă.

³ Reprezintă diferența dintre impozite pe produse (TVA, accize, alte impozite) și subvenții pe produse.

Eficacitatea operațiunilor de comerț exterior este reflectată de indicatorii caracteristici comerțului exterior. În perioada de referință, exporturile și importurile de bunuri și servicii s-au majorat, respectiv cu 39,1% și 24,7% față de perioada respectivă a anului precedent. Efortul la exporturile de bunuri și servicii și rata de penetrare a importurilor de bunuri și servicii pe piața internă s-au majorat cu 4,2 puncte procentuale și 3,7 puncte procentuale respectiv, comparativ cu perioada similară a anului precedent. Creștere s-a înregistrat și pentru integrarea de piață a bunurilor și serviciilor de la 58,0% în ianuarie-iunie 2010 la 66,8% în ianuarie-iunie 2011. Ameliorare s-a produs și la decalajul export-import (rata de acoperire) care în perioada de referință a fost de 1 la 0,51 față de 1 la 0,47 în perioada analogică a anului anterior.

Indicatorii caracteristici comerțului exterior

milioane lei

	Ianuarie-iunie	
	2010	2011
Producția	64389	73732
Import	25197	32338
Export	11789	16609
Taxe asupra comerțului internațional	477	512
Piața internă ¹	78274	89973
Efort la export ² (%)	18,3	22,5
Rata de acoperire ³ (%)	46,8	51,4
Rata de penetrare ⁴ (%)	32,2	35,9
Integrarea de piață ⁵ (%)	58,0	66,8

¹ Piața internă = Producție + Import + Taxe asupra comerțului internațional – Export

² Efort la export = Export / Producție

³ Rata de acoperire = Export / Import

⁴ Rata de penetrare = Import / Piața internă

⁵ Integrarea de piață = Media aritmetică a valorii importurilor și exporturilor de bunuri și servicii / PIB

Conform estimărilor, în perioada de referință, elementele economiei neobservate au contribuit la formarea produsului intern brut în proporție de 22,6% față de 19,5% în ianuarie-iunie 2010. Creșterea s-a produs pe seama sectorului formal care s-a majorat de la 7,0% în ianuarie-iunie 2010 la 10,3% în ianuarie-iunie 2011.

Contribuția elementelor economiei neobservate la formarea produsului intern brut pe activități economice

procente

	ianuarie-iunie							
	Contribuția economiei neobservate la formarea VAB a activităților economice respective		inclusiv:					
			sectorul formal		sectorul informal		producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Agricultura, economia vînatului, silvicultura, pescuitul și piscicultura	35,0	33,2	2,4	3,2	9,8	9,1	22,8	20,9
Industria	24,9	24,8	10,9	14,0	6,1	5,2	7,9	5,6
Construcții	58,8	59,6	8,0	11,9	48,2	45,0	2,6	2,7
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor	34,9	43,9	16,0	23,9	18,9	20,0	–	–
Hoteluri și restaurante	56,3	47,3	48,9	44,2	7,4	3,1	–	–
Transporturi și comunicații	10,4	12,6	6,5	9,9	3,9	2,7	–	–
Alte activități de servicii	13,0	16,5	3,9	6,8	1,5	1,3	7,6	8,4
PIB	19,5	22,6	7,0	10,3	7,1	7,1	5,4	5,2

În perioada de referință proprietatea non-publică (total, exclusiv proprietatea publică) a contribuit la formarea produsului intern brut în proporție de 72,9% față de 71,0% în perioada respectivă a anului precedent. Cota proprietății publice în produsul intern brut, fiind corespunzător în descreștere de la 29,0% în ianuarie-iunie 2010 la 27,1% în ianuarie-iunie 2011.

Formarea produsului intern brut pe forme de proprietate

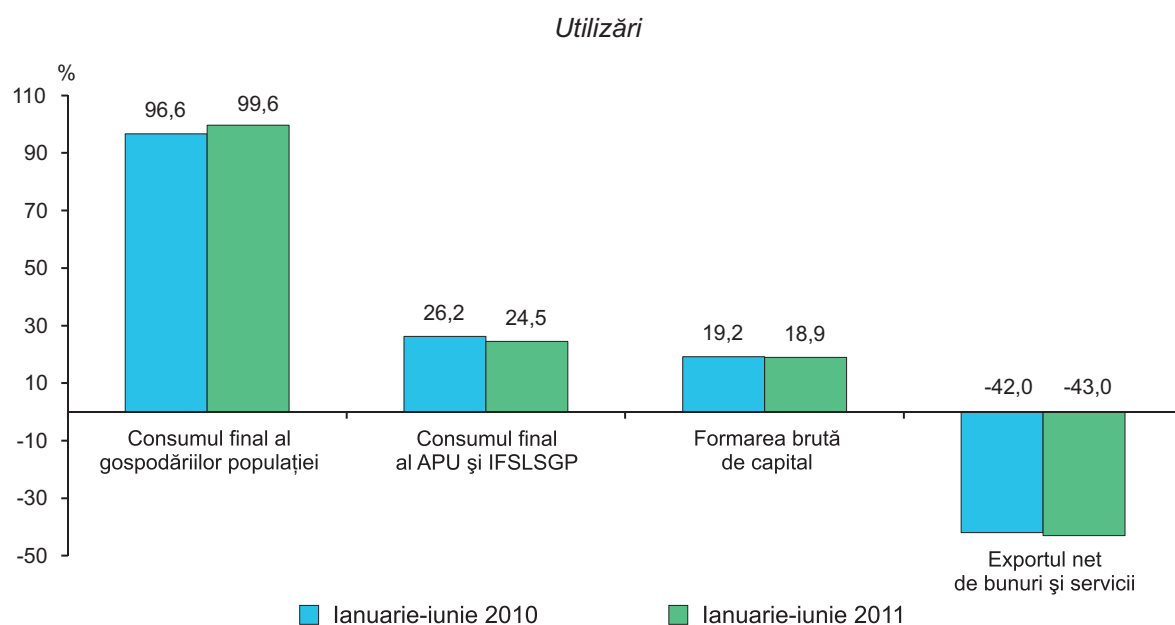
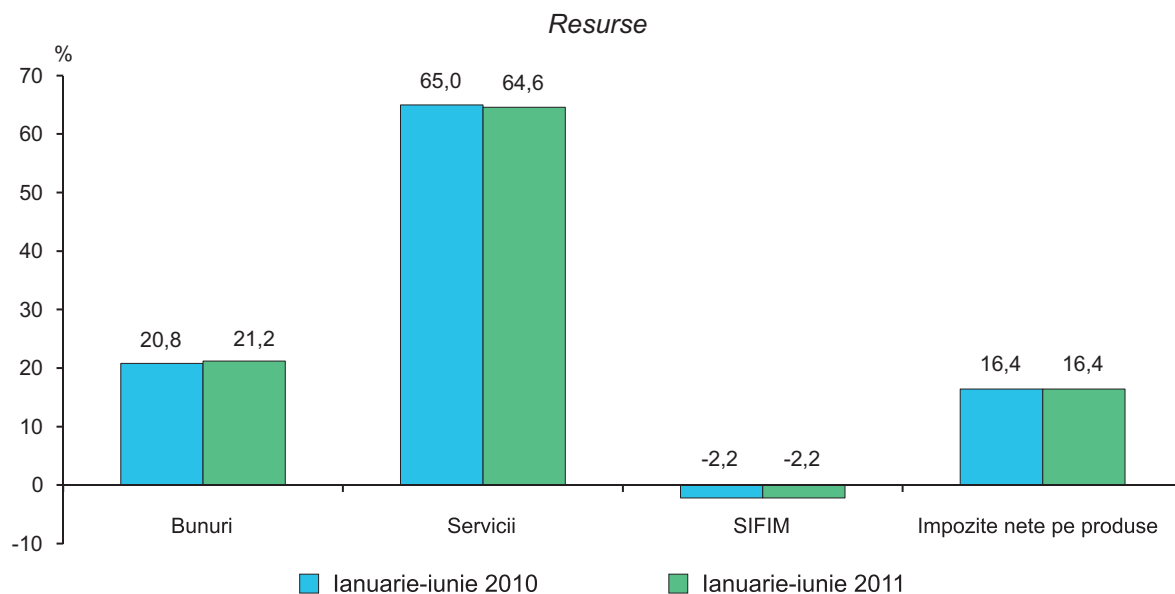
procente

	ianuarie-iunie											
	Proprietatea publică		Proprietatea privată		Proprietatea mixtă (publică+privată)		Proprietatea străină		Proprietatea întreprinderilor mixte		Total	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Bunuri	1,3	1,2	14,6	14,9	1,5	1,6	1,3	1,1	2,1	2,4	20,8	21,2
Agricultura, economia vînatului, silvicultura, pescuitul și piscicultura	0,1	0,1	7,2	7,4	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	7,4	7,6
Industria	1,2	1,1	7,4	7,5	1,4	1,5	1,3	1,1	2,1	2,4	13,4	13,6
Servicii	23,1	21,5	27,4	27,9	0,9	1,0	3,9	3,7	9,7	10,5	65,0	64,6
Construcții	0,0	0,0	3,1	3,5	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	3,4	3,8
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor	0,0	0,1	11,5	12,6	0,1	0,1	1,8	1,8	1,3	1,2	14,7	15,8
Transporturi și comunicații	4,1	3,4	3,6	3,1	0,0	0,1	0,1	0,1	4,0	4,6	11,8	11,3
Alte activități de servicii ¹	19,0	18,0	9,2	8,7	0,6	0,6	2,0	1,8	4,3	4,6	35,1	33,7
SIFIM			0,0	0,0	-0,3	-0,3	-0,1	-0,1	-1,8	-1,8	-2,2	-2,2
Valoarea adăugată brută – total	24,4	22,7	42,0	42,8	2,1	2,3	5,1	4,7	10,0	11,1	83,6	83,6
Impozite nete pe produse	4,6	4,4	7,5	7,6	0,7	0,8	1,3	1,1	2,3	2,5	16,4	16,4
Produsul intern brut	29,0	27,1	49,5	50,4	2,8	3,1	6,4	5,8	12,3	13,6	100,0	100,0

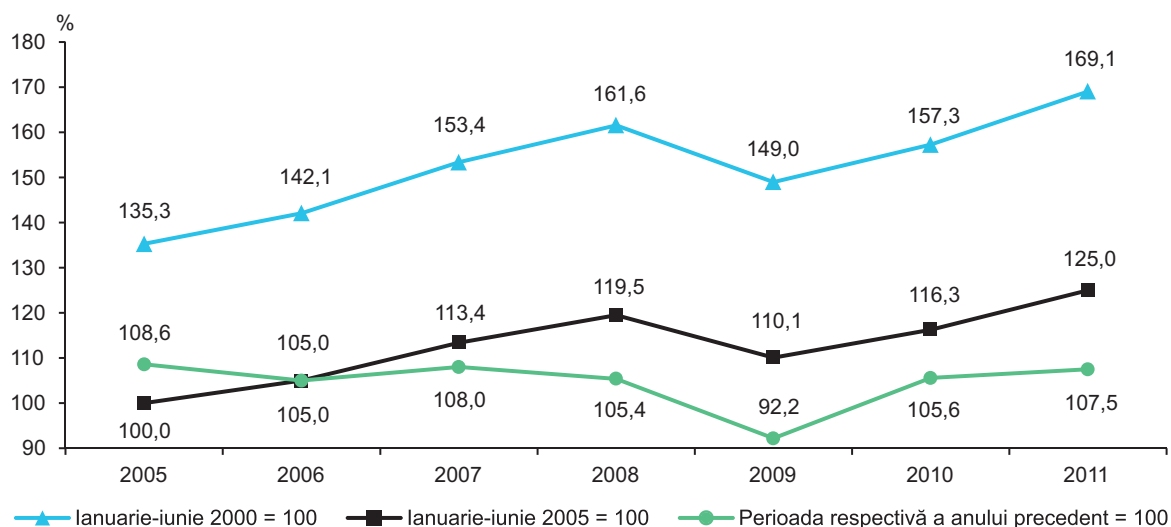
¹ Cuprind activitățile: hoteluri și restaurante, activități financiare, tranzacții imobiliare, administrația publică, învățămînt, sănătate și asistență socială, alte activități de servicii colective, sociale și personale și servicii acordate gospodăriilor particulare.

STRUCTURA PRODUSULUI INTERN BRUT

INDICII DE VOLUM AI PRODUSULUI INTERN BRUT ÎN IANUARIE-IUNIE

III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR

3.1. Industrie

În **ianuarie-septembrie 2011** întreprinderile industriale de toate formele de proprietate au fabricat producție în valoare de 22504,8 mil. lei (în prețuri curente). Indicele volumului producției industriale în raport cu ianuarie-septembrie 2010 a constituit 110,0%. În luna septembrie în raport cu luna septembrie 2010 acest indice a marcat 109,8%.

Pe termen scurt volumul producției industriale a evoluat în felul următor:

	2010		2011	
	în prețuri curente, mil. lei	în % față de perioada corespunzătoare a anului precedent	în prețuri curente, mil. lei	în % față de perioada corespunzătoare a anului precedent
ianuarie	1799,2	105,0	2216,3	114,5
ianuarie-februarie	3813,4	104,1	4596,2	111,4
ianuarie-martie	6028,9	104,9	7196,7	108,6
ianuarie-aprilie	7845,8	105,5	9377,2	109,1
ianuarie-mai	9997,4	106,1	11757,1	108,6
ianuarie-iunie	12216,1	106,6	14430,2	108,0
ianuarie-iulie	14122,8	105,5	16839,1	108,7
ianuarie-august	16186,5	105,2	19539,6	110,0
ianuarie-septembrie	18666,6	106,3	22504,8	110,0

Nivelul producției în întreprinderile industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, după tipuri de activități se prezintă în tabelul ce urmează:

	ianuarie-septembrie 2011				
	Venituri din vânzări, mil. lei	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
		mil. lei (prețuri curente)	în % față de ianuarie-septembrie 2010	total	inclusiv pe piața externă
Industrie – total	24673,8	18640,2	110,0	18821,2	5850,4
Industria extractivă	358,6	301,3	118,1	299,5	0,2
Industria prelucrătoare	18668,6	15789,0	111,7	15973,4	5850,2
din care:					
Industria alimentară și a băuturilor	9127,4	7454,1	102,3	7787,0	2521,5
producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne	1076,8	1087,0	112,8	1045,2	147,0
prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	739,9	710,5	98,1	657,3	521,2
fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale	684,3	638,8	83,8	613,5	381,5
fabricarea produselor lactate	1418,9	1085,8	101,0	1036,6	93,5
fabricarea produselor de morărit	139,1	82,2	96,3	83,8	10,6
fabricarea altor produse alimentare	2157,4	1389,2	99,6	1828,7	149,9
fabricarea băuturilor	2801,4	2394,3	108,4	2457,1	1217,7
Fabricarea produselor de tutun	585,0	558,0	115,9	559,6	152,9
Fabricarea produselor textile	447,2	436,7	112,5	414,7	292,6
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	714,6	682,8	115,7	673,8	599,9
Producția de piei, de articole din piele și fabricarea încălțămintei	229,8	224,0	107,0	222,3	165,1

	Ianuarie-septembrie 2011				
	Venituri din vânzări, mil. lei	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
		mil. lei (prețuri curente)	în % față de ianuarie-sep- tembrie 2010	total	inclusiv pe piața externă
Prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn	80,1	67,8	103,0	67,3	24,2
Fabricarea hârtiei și cartonului	188,2	146,4	116,9	145,0	21,2
Edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative	432,9	333,6	109,2	329,5	2,7
Industria chimică	862,5	597,7	99,0	628,6	117,6
Producția de articole din cauciuc și din material plastic	770,5	583,5	98,4	597,1	191,7
Producția altor produse din minerale nemetalifere	2076,2	1849,4	113,9	1695,0	366,4
Industria metalurgică	175,2	145,4	96,5	145,7	4,8
Fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje	429,2	343,6	115,1	344,7	60,1
Fabricarea de mașini și echipamente	415,8	360,2	142,5	345,0	183,6
Producția de mașini și aparate electrice	239,2	225,9	137,7	226,0	185,6
Producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice	216,0	200,7	143,0	201,0	157,6
Producția de mobilier și alte activități industriale	492,8	409,9	101,2	418,7	117,8
producția de mobilier	453,3	378,7	111,1	382,9	100,4
Producția și distribuția de energie electrică și termică	5646,6	2549,9	96,6	2548,4	–
Producția și distribuția energiei electrice	4665,6	1920,9	96,9	1922,1	–
Aprovizionarea cu aburi și apă caldă	981,1	629,0	96,0	626,3	–

Veniturile din vânzări, realizate de către întreprinderile industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, în ianuarie-septembrie 2011 s-au cifrat la 24673,8 mil. lei (în ianuarie-septembrie 2010 – 21421,6 mil. lei).

Ponderea **producției livrate** pe piața externă de către întreprinderile nominalizate în perioada de raport a constituit 31,1% din total producție industrială (în ianuarie-septembrie 2010 – 29,0%) și respectiv pe piața internă – 68,9% (în ianuarie-septembrie 2010 – 71,0%).

Situația din sectorul industrial al economiei este determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din industria prelucrătoare, cărora în ianuarie-septembrie 2011 le-au revenit 84,7% din valoarea totală a producției, obținută la întreprinderile cu activități principale de industrie cuprinse în cercetare statistică lunară. Nivelul producției realizate de către aceste întreprinderi a crescut cu 11,7% față de ianuarie-septembrie 2010.

Industria alimentară și a băuturilor în ansamblu a înregistrat o creștere a volumului de producție cu 2,3%, în special la: producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 12,8%; fabricarea băuturilor – cu 8,4%; fabricarea produselor lactate – cu 1,0% etc.

Întreprinderile din industria extractivă, au obținut producție cu 18,1% mai mult decât în perioada corespunzătoare din anul 2010.

La majorarea volumului producției industriale au contribuit în special întreprinderile cu următoarele activități principale de industrie: producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice a crescut cu 43,0%, fabricarea de mașini și echipamente – cu 42,5%, producția de mașini și aparate electrice – cu 37,7%, fabricarea hârtiei și cartonului – cu 16,9%, fabricarea produselor de tutun – cu 15,9%, fabricarea de articole de îmbrăcăminte – cu 15,7%, fabricarea produselor din minerale nemetalifere (fabricarea sticlei, elementelor din beton, ipsos și ciment etc.) – cu 13,9%, fabricarea produselor textile – cu 12,5%, producția de mobilier – cu 11,1%, producția de piei, de articole din piele și fabricarea încălțăminte – cu 7,0%, prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn – cu 3,0% etc.

În același timp, a avut loc diminuarea volumului de producție la întreprinderile cu următoarele activități principale: fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale – cu 16,2%, fabricarea produselor de morărit – cu 3,7%, industria metalurgică – cu 3,5%, prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 1,9%, producția de articole din cauciuc și din material plastic – cu 1,6%, industria chimică – cu 1,0% etc.

Sectorul energetic în perioada de raport a marcat o descreștere cu 3,4%, inclusiv: aprovizionarea cu aburi și apă caldă – cu 4,0%, producția și distribuția energiei electrice – cu 3,1%.

Producția principalelor produse industriale în întreprinderile, cuprinse în cercetare statistică lunară, se prezintă în următorul tabel:

	Unitatea de măsură	Septembrie 2011		Ianuarie-septembrie 2011	
		cantitatea	în % față de septembrie 2010	cantitatea	în % față de ianuarie-sep-tembrie 2010
Industria extractivă					
pietre calcaroase pentru cioplit sau pentru construcții	mii tone	27,7	85,5	218,9	99,4
alte pietre pentru cioplit sau pentru construcții	- " -	18,3	97,1	140,1	100,0
ghips și anhidrit	- " -	62,8	163,1	305,7	140,0
piatră de var	- " -	9,1	85,5	35,3	84,4
nisip	- " -	98,5	93,0	533,9	93,5
pietriș, prundiș, bolovani și silex	- " -	230,1	116,7	1256,7	123,1
Industria alimentară și a băuturilor					
carne, inclusiv subproduse de categoria I	tone	960,0	124,4	5373,0	123,0
carne de pasăre	- " -	958,7	131,3	7110,2	112,3
mezeluri	- " -	1111,0	102,9	8650,7	100,1
conserve din carne	- " -	138,7	69,1	915,4	98,0
sucuri de legume și fructe	mii litri	4615,1	162,8	18822,4	133,5
conserve de legume	tone	4251,9	173,4	22868,0	90,1
fructe prelucrate și conservate	- " -	1147,5	31,7	4201,2	76,4
lapte și frișcă cu conținut de grăsimi <6%	mii litri	5319,0	89,4	47137,8	95,8
unt	tone	363,6	93,2	2942,5	88,3
cașcaval și brânză grase	- " -	137,4	62,7	1787,0	126,7
lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smântână și alte produse fermentate	- " -	2351,0	112,0	20649,0	108,4
înghețată	mii litri	950,3	105,1	11552,3	97,4
făină	tone	4578,7	59,9	35780,0	90,4
crupe	- " -	139,8	30,7	1616,4	66,3
nutrețuri gata pentru hrana animalelor	- " -	1745,0	96,8	9170,0	102,0
pâine proaspătă	- " -	7842,7	91,3	67537,3	95,6
produse de cofetărie făinoase	- " -	2422,9	109,2	17400,1	107,6
zahăr	- " -	11404,0	91,5	11404,0	91,5
produse de cofetărie zaharoase	- " -	1247,7	121,2	8408,1	98,5
paste făinoase	- " -	447,1	190,9	3441,9	102,2
divin	mii litri				
	100% alcool	346,4	de 2,0 ori	1745,4	147,1
rachiuri și lichioruri	- " -	210,1	75,1	1767,9	111,6
vin spumant	mii dal	94,4	151,3	376,2	133,6
vinuri naturale de struguri	- " -	910,0	100,2	6370,4	99,8
vinuri de Porto, Madeira, Sheary, Tokay și altele	- " -	134,2	174,1	762,1	104,7
ape minerale și gazoase	- " -	949,6	118,1	8303,5	96,8
băuturi nealcoolice	- " -	638,6	119,7	5859,8	117,7
Fabricarea produselor de tutun					
tutun fermentat	tone	125,7	156,7	5726,8	144,6
Fabricarea produselor textile					
articole de ciorăpărie	mii per.	99,5	63,0	895,5	109,4
articole tricotate	mii buc.	1149,2	97,6	12168,0	82,4
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte					
articole de îmbrăcăminte pentru lucru	mii buc.	331,4	76,3	3762,7	107,0
paltoane, impermeabile, canadiene, pelerine, hanorace	- " -	50,3	107,6	366,2	91,0
costume și completuri	- " -	6,8	95,7	85,3	161,6
sacouri, jachete și blazere	- " -	43,0	109,0	337,1	103,7
pantaloni lungi și scurți, salopete și șorturi	- " -	97,4	87,3	1075,1	105,2
rochii și sarafane	- " -	57,6	111,0	623,1	106,6
fuste și fuste-pantaloni	- " -	13,9	de 2,2 ori	155,4	103,3
cămăși și bluze pentru femei și fete	- " -	169,8	149,2	1278,4	98,8

	Unitatea de măsură	Septembrie 2011		Ianuarie-septembrie 2011	
		cantitatea	în % față de septembrie 2010	cantitatea	în % față de ianuarie-septembrie 2010
Fabricarea de articole de voiaj și de marochinărie					
cufere, valize, geamantane și articole similare	mii buc.	9,0	113,3	83,8	116,5
genți pentru dame	- " -	5,6	150,4	85,7	130,7
Fabricarea încălțămintei					
încălțăminte	mii per.	238,7	94,5	1806,5	108,9
Prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn					
cherestea	mii m ³	0,4	59,4	3,2	70,6
ferestre, uși, rame, pervazuri și praguri	mii m ²	1,6	91,8	10,3	71,6
panouri pentru parchete	- " -	2,7	de 2,2 ori	14,3	147,7
Fabricarea hîrtiei și cartonului					
hîrtii și cartoane ondulate	mil. m ²	0,9	de 2,2 ori	5,6	197,8
cutii și lăzi din hîrtie sau cartoane ondulate	- " -	2,2	75,7	13,4	68,5
ambalaje din hîrtie sau carton neondulat	tone	283,1	de 2,2 ori	1548,7	161,6
Edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative					
editarea de cărți, broșuri și imprimate similare	mii buc.	314,2	89,1	2746,0	105,0
servicii de tipărire a ziarelor și publicațiilor, care apar cel puțin de 4 ori pe săptămînă	mil. coli	2,8	98,3	23,1	95,5
caiete	tone	39,0	78,2	492,8	97,1
Industria chimică					
oxigen	mii m ³	24,6	165,6	224,8	155,9
dioxid de carbon	tone	153,5	104,8	1047,2	123,9
vopsele și lacuri	- " -	2105,8	158,4	14451,6	148,7
săpunuri	- " -	41,9	123,2	254,2	94,6
preparate pentru spălat și curățat	- " -	4,9	41,4	143,0	138,1
Producția de articole din cauciuc și din material plastic					
tuburi și țevi	tone	161,9	149,2	1064,4	107,3
cutii, lăzi, stelaje și articole similare	- " -	8,5	53,1	59,2	42,3
ferestre, uși, vitralii și cadrele acestora	mii m ²	12,7	105,0	66,5	76,9
Producția altor produse din minerale nemetalifere					
oglinzi din sticlă	mii m ²	0,6	137,3	4,1	111,1
borcane de sterilizat	tone	—	0,0	10,7	52,1
sticle și flacoane din sticlă	mil. buc.	25,4	98,4	266,0	174,9
cărămizi din ceramică pentru construcții	mii m ³	5,4	81,8	53,4	106,7
ipsos	mii tone	13,2	93,3	90,8	102,8
amestecuri uscate de ghips	- " -	17,6	92,3	128,5	115,9
elemente prefabricate pentru construcții din ciment, beton sau piatră artificială	- " -	17,9	79,2	108,0	102,8
Industria metalurgică					
piese turnate din fontă cenușie	tone	125,4	117,4	684,2	115,7
piese turnate din oțel	- " -	5,6	de 3,7 ori	54,3	174,5
piese turnate din metale neferoase ușoare	- " -	0,8	107,7	7,3	167,7
Fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje					
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din metale feroase	buc.	61	156,4	433	119,0
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din aluminiu	- " -	6355	104,7	36381	100,5
Producția și distribuția de energie electrică și termică					
energie electrică	mil. kWh	41,5	89,5	668,2	97,5
energie termică	mii Gcal	53,4	93,0	1331,7	94,9

Producția industrială, fabricată de către întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie, cuprinse în cercetare statistică lunară, pe regiuni de dezvoltare, în ianuarie-septembrie 2011 a evoluat în felul următor:

	Valoarea producției fabricate în prețuri curente, mil. lei	Ponderea în total industrie, %	Valoarea producției livrate în prețuri curente, mil. lei	din care pe piața externă	
				mil. lei	ponderea în total livrări, %
Industrie – total	18640,2	100,0	18821,2	5850,4	31,1
Mun. Chișinău	11768,8	63,1	11687,8	3032,9	25,9
Nord	3609,1	19,4	3833,1	1170,0	30,5
Centru	2210,8	11,9	2210,5	908,1	41,1
Sud	541,8	2,9	534,5	346,8	64,9
UTA Găgăuzia	509,7	2,7	555,3	392,6	70,7

Datele în profil pe regiuni de dezvoltare atestă faptul concentrării activităților industriale în proporție de 63 la sută în municipiul Chișinău, 19,4% – în regiunea Nord și 11,9% – în regiunea Centru. Regiunea Sud și UTA Găgăuzia dețin cele mai mici ponderi în totalul producției pe țară, respectiv 2,9% și 2,7%.

Cea mai mare pondere a producției livrate pe piața externă o dețin întreprinderile situate pe teritoriul UTA Găgăuzia – 70,7%, urmate de regiunea de dezvoltare Sud – cu 64,9% și Centru – cu 41,1%.

3.2. Agricultură

Producția globală agricolă în gospodăriile de toate categoriile în ianuarie-septembrie 2011, conform estimărilor preliminare, a însumat în prețuri curente circa 15571 mil. lei, constituind 103,7% în prețuri comparabile față de perioada respectivă a anului 2010. Majorarea producției globale agricole a fost determinată de creșterea producției vegetale cu 4,4% și a producției animaliere – cu 2,3%.

Fitotehnie. Recolta anului 2011 în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) mari¹ se caracterizează prin majorarea recoltei medii pe principalele culturi agricole, cu excepția soiei, porumbului pentru siloz și nutreț verde și fructelor.

Roada medie la hectar a culturilor agricole în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) mari¹, în perioada de recoltare pînă la 1 octombrie 2011, se prezintă prin următoarele date:

	Roadă medie la hectar, chintale	
	2011	în % față de 2010
Cereale și leguminoase boabe (cu excepția porumbului) – total	25,3	118
din care:		
grâu de toamnă și primăvară	27,5	117
orz de toamnă și primăvară	19,8	119
leguminoase pentru boabe	11,9	88
Porumb pentru boabe	34,7	111
Floarea soarelui	16,5	102
Rapiță de toamnă și primăvară	13,9	135
Cartofi	175,8	134
Legume de câmp	69,1	115
Porumb pentru siloz și nutreț verde	155,6	98
Fructe – total	48,8	98
din care:		
sămînțoase	63,9	109
sîmburoase	29,3	75
Struguri	41,2	144

Recolta medie a culturilor cerealiere și leguminoase boabe (cu excepția porumbului) în perioada de referință a constituit 25,3 chintale la hectar sau cu 18% mai mult în comparație cu perioada respectivă a anului 2010, din care a grâului – 27,5 chintale la hectar (cu 17%) și a orzului – 19,8 chintale la hectar (cu 19%). Recolta medie a porumbului pentru boabe a marcat 34,7 chintale la hectar sau cu 11% mai mult în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent, iar recolta medie a floarei soarelui – 16,5 chintale la hectar sau cu 2% mai mult. Este în creștere recolta medie a rapiței de toamnă și primăvară – cu 35%, a cartofilor – cu 34%, a legumelor de câmp – cu 15%, a fructelor sămînțoase – cu 9% și a strugurilor – cu 44%.

Conform datelor preliminare, este în descreștere roada medie a culturilor leguminoase pentru boabe – cu 12%, a porumbului pentru siloz și nutreț verde – cu 2% și a fructelor sîmburoase – cu 25%.

Analiza roadei medii a culturilor agricole în întreprinderile agricole, (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) mari)¹ în profil teritorial arată, că cei mai înalți indici la culturile cerealiere și leguminoase pentru boabe (cu excepția porumbului) au fost înregistrați în regiunea de dezvoltare Nord – 27,5 chintale la 1 hectar (cu 9% mai mult față de total pe țară), în restul regiunilor de dezvoltare roada medie a culturilor cerealiere și leguminoase pentru boabe (cu excepția porumbului) variază de la 21,3 chintale pînă la 26,1 chintale la 1 hectar.

¹ Întreprinderile agricole cu personalitate juridică și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

Cea mai înaltă, față de nivelul mediu pe țară, roadă la un hectar de porumb pentru boabe (cu 31%), de floarea soarelui (cu 16%), de porumb pentru siloz și masă verde (cu 13%) și de fructe (cu 28%) a fost înregistrată în regiunea de dezvoltare Nord, în regiunea de dezvoltare Centru – de soia (cu 14%), în regiunea de dezvoltare Sud – de legume (cu 25%), în municipiul Chișinău – de cartofi (cu 8%) și de struguri (cu 42%), în UTA Găgăuzia – de rapiță (cu 6%).

În întreprinderile agricole continuă lucrările de câmp pentru asigurarea recoltei anului viitor. La data de raport în întreprinderile agricole (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) mari)¹ suprafața totală a aratului de toamnă și aratului pentru semănatul culturilor de toamnă a constituit circa 277 mii ha sau cu 55 mii ha (cu 25%) mai mult față de perioada corespunzătoare a anului precedent. Totodată, s-au semănat culturi de toamnă cu 42,7 mii ha (cu 49%) mai puțin față de data respectivă a anului trecut, suprafața semănaturilor a constituit 42,8 mii ha.

Zootehnie. Producția animală pe principalele tipuri, conform estimărilor, se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-septembrie 2011		
	total	în % față de ianuarie-septembrie 2010	ponderea (în % față de total)
Producția (creșterea) vitelor și păsărilor			
(în masă vie) – total, mii tone	125,6	107,4	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	31,1	107,6	24,8
gospodăriile populației	94,5	107,4	75,2
Lapte – total, mii tone	415,4	93,2	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	11,6	99,3	2,8
gospodăriile populației	403,8	93,0	97,2
Ouă – total, mil. buc.	517,4	100,5	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	170,4	82,6	32,9
gospodăriile populației	347,0	112,5	67,1

În ianuarie-septembrie 2011 a fost înregistrată majorarea producției (creșterii) vitelor și păsărilor în gospodăriile de toate categoriile cu 7,4%, care a fost influențată în special de creșterea producției (creșterii) porcinelor – cu 12,3%, păsărilor – cu 4,2%.

Creșterea moderată a producției de ouă (cu circa 0,5%) a avut loc în exclusivitate datorită creșterii producției în gospodăriile populației.

Efectivul de animale pe principalele tipuri se prezintă astfel:

	La 1 octombrie 2011		Ponderea (în % față de total)
	mii capete	în % față de 1 octombrie 2010	
Bovine – total	210,4	94,1	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	11,3	93,7	5,4
gospodăriile populației	199,1	94,1	94,6
din acestea, vaci – total	152,8	94,2	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	4,3	92,8	2,8
gospodăriile populației	148,5	94,2	97,2
Porcine – total	468,7	100,0	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	132,0	99,8	28,2
gospodăriile populației	336,7	100,1	71,8
Ovine și caprine – total	815,2	89,9	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	20,7	84,7	2,5
gospodăriile populației	794,5	90,0	97,5
Păsări (întreprinderile agricole²)	3969,1	105,0	x

La 1 octombrie 2011 față de dată respectivă a anului precedent în gospodăriile de toate categoriile a fost marcată reducerea efectivelor de toate speciile de animale (cu excepția efectivului de porcine care a rămas la nivelul datei respective a anului precedent).

¹ Întreprinderile agricole cu personalitate juridică și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

² Întreprinderile agricole cu personalitate juridice și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la balanța unității animale (ferme)

În ianuarie-septembrie 2011 volumul de creștere a vitelor și păsărilor s-a majorat față de perioada respectivă a anului precedent în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare: UTA Găgăuzia – cu 52%, Sud – cu 14% și Centru – cu 8%, iar în municipiul Chișinău și regiunea de dezvoltare Nord s-a micșorat, respectiv cu 16% și cu 5%. Vânzarea animalelor și păsărilor pentru sacrificare a crescut în gospodăriile agricole din regiunile de dezvoltare Sud – cu 22%, Centru – cu 15% și UTA Găgăuzia – cu 13%, în același timp, s-a redus în municipiul Chișinău – cu 4% și Nord – cu 2%.

În întreprinderile agricole în ianuarie-septembrie 2011 față de ianuarie-septembrie 2010 s-a înrăutățit nivelul de păstrare a efectivului de bovine și porcine. Nivelul mortalității bovinelor a constituit 3,5% (în ianuarie-septembrie 2010 – 3,0%) și porcinelor – 11,7% (10,3%). Nivelul mortalității ovinelor și caprinelor a scăzut și a constituit 3,3% (în ianuarie-septembrie 2010 – 3,5%).

Volumul producției de lapte de vacă în întreprinderile agricole s-a micșorat nesemnificativ cu 0,4%. Micșorarea producției de lapte de vacă s-a înregistrat în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare Sud – cu 11% și Nord – cu 9%. Totodată, în municipiul Chișinău, regiunea de dezvoltare Centru și UTA Găgăuzia producția de lapte de vacă s-a majorat, respectiv de 1,6 ori, cu 32% și cu 22%.

Diminuarea volumului producției de ouă s-a înregistrat în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare Centru – cu 51%, Nord – cu 12% și Sud – cu 6%, în UTA Găgăuzia și municipiul Chișinău a fost marcată o creștere, respectiv de 10,6 ori și cu 49%.

3.3. Investiții în capital fix

În ianuarie-septembrie 2011, întreprinderile și organizațiile de toate formele de proprietate, din contul tuturor surselor de finanțare, au realizat investiții în valoare de 7965,2 mil. lei (în prețuri curente). Comparativ cu ianuarie-septembrie 2010, acest volum s-a majorat cu 11,3% (în prețuri comparabile).

Evoluția indicatorilor principali ai activității investiționale pe elemente de structură tehnologică se prezintă astfel:

	ianuarie-septembrie 2011			Informativ: ianuarie-septembrie 2010 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie-septembrie 2010	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	7965,2	111,3	100,0	100,0
din care:				
lucrări de construcții-montaj	3532,3	103,1	44,3	46,8
utilaje și mașini, mijloace de transport	3938,1	119,4	49,4	47,4
alte lucrări și cheltuieli capitale	494,7	118,2	6,2	5,8

Analiza structurii tehnologice a investițiilor arată, că volumul principal al investițiilor în capital fix a revenit valorii utilajelor, mașinilor și mijloacelor de transport cota-parte a cărora a constituit 49,4% în totalul investițiilor sau cu 2 puncte procentuale mai mult față de perioada respectivă a anului precedent. Ponderea lucrărilor de construcții-montaj a constituit 44,3% sau cu 2,5 puncte procentuale mai puțin față de perioada respectivă a anului precedent.

În structura investițiilor în active materiale 28% dețin entitățile cu forma de proprietate publică, cota preponderentă (72%) revenind agenților economici din sectorul nestatal al economiei naționale, care au realizat 69,2% din volumul total al lucrărilor de construcții-montaj și 100% din totalul caselor de locuit date în folosință.

Structura investițiilor pe forme de proprietate se prezintă după cum urmează:

	ianuarie-septembrie 2011			Informativ: ianuarie-septembrie 2010 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie-septembrie 2010	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	7965,2	111,3	100,0	100,0
din care:				
Publică	2233,3	92,3	28,0	33,8
Privată	3546,1	144,5	44,5	34,3
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	181,6	116,0	2,3	2,2
Străină	860,0	119,5	10,8	10,1
A întreprinderilor mixte	1144,2	81,2	14,4	19,7

În ianuarie-septembrie 2011 sursele principale de finanțare ale activității investiționale rămân a fi mijloacele proprii ale agenților economici și populației (67,4%, fiind în creștere față de perioada similară a anului precedent cu 6,1 puncte procentuale). Mijloacele investitorilor străini s-au micșorat cu 5,6 puncte procentuale față de perioada respectivă a anului precedent și au constituit 7,4% din volumul total al investițiilor utilizate.

Din contul mijloacelor bugetare au fost realizate 7,4% din volumul total al investițiilor sau cu 0,5 puncte procentuale mai puțin decât în perioada respectivă a anului precedent.

Structura investițiilor pe surse de finanțare se caracterizează prin următoarele date:

	ianuarie-septembrie 2011			Informativ: ianuarie-septembrie 2010 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie-septembrie 2010	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	7965,2	111,3	100,0	100,0
din care, finanțate din contul:				
bugetului de stat	207,5	64,3	2,6	4,5
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	382,2	156,8	4,8	3,4
mijloacelor proprii ale agenților economici și populației	5375,4	117,3	67,4	61,3
mijloacelor investitorilor străini	589,9	80,4	7,4	13,0
altor surse	1410,2	110,6	17,7	17,8

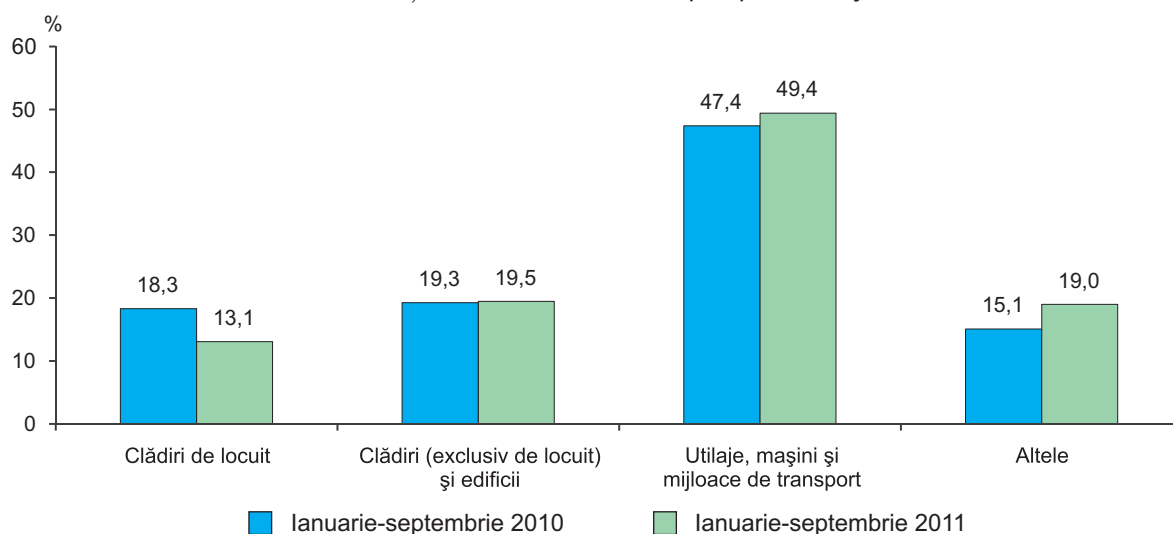
În structura investițiilor în active materiale pe tipuri de mijloace fixe o parte importantă a fost orientată la procurarea utilajului, mașinilor și mijloacelor de transport, care a constituit 49,4% din volumul total al mijloacelor utilizate, fiind în creștere cu 2 puncte procentuale în comparație cu perioada respectivă a anului precedent.

Cota-parte a investițiilor realizate la construcția clădirilor și edificiilor a constituit 32,6% din volumul total al investițiilor însușite (din care 13,1% – clădiri de locuit și 19,5% – alte clădiri și edificii), fiind în descreștere cu 5 puncte procentuale față de perioada respectivă a anului precedent. Această reducere a fost generată de micșorarea investițiilor în clădirile de locuit cu 20,3%.

Structura investițiilor în active materiale pe tipuri de mijloace fixe se prezintă astfel:

	ianuarie-septembrie 2011			Informativ: ianuarie-septembrie 2010 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie-septembrie 2010	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	7965,2	111,3	100,0	100,0
din care:				
clădiri de locuit	1041,7	79,7	13,1	18,3
cladiri (exclusiv de locuit) și edificii	1553,8	112,8	19,5	19,3
utilaje, mașini și mijloace de transport	3938,1	119,4	49,4	47,4
alte	1431,5	132,4	18,0	15,1

Structura investițiilor în active materiale pe tipuri de mijloace fixe

În ianuarie-septembrie 2011 din volumul total al investițiilor în construcția locativă au fost însușite 1041,7 mil. lei sau 13,1% din totalul investițiilor în active materiale și 79,7% față de perioada respectivă a anului precedent.

Construcția de locuințe. În ianuarie-septembrie 2011 din contul tuturor surselor de finanțare au fost date în folosință 2134 apartamente cu suprafața totală de 278,8 mii m², ceea ce reprezintă 145,6% față de nivelul înregistrat în ianuarie-septembrie 2010.

Construcția de locuințe a fost realizată de agenții economici din sectorul privat al economiei naționale, constituind 100% din volumul total al caselor de locuit date în folosință.

Darea în folosință a locuințelor pe forme de proprietate se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-septembrie 2011				Informativ: ianuarie-septembrie 2010 în % față de:	
	Darea în folosință a apartamente- lor, unități	suprafața totală				
		mii m ²	în % față de:			
			ianuarie-sep- tembrie 2010	total	ianuarie-sep- tembrie 2009	total
S-au construit – total	2134	278,8	145,6	100,0	61,0	100,0
din care:						
Privată	2134	278,8	170,3	100,0	58,5	92,7
din aceasta, beneficiari individuali	1145	186,7	120,8	67,0	89,3	80,7
Din total în:						
mediul urban	1682	218,2	148,0	78,3	54,7	77,0
mediul rural	452	60,6	137,7	21,7	100,4	23,0

Distribuția pe medii de rezidență arată, că din volumul total al locuințelor în mediul urban au fost date în folosință 1682 apartamente cu suprafața totală de 218,2 mii m², sau 78,3% din totalul locuințelor și 148% față de nivelul înregistrat în ianuarie-septembrie 2010. Comparativ cu ianuarie-septembrie 2010 cota-parte a locuințelor date în folosință în mediul urban s-a mărit cu 1,3 puncte procentuale.

Volumul locuințelor date în folosință pe regiuni de dezvoltare se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-septembrie 2011				Informativ: ianuarie-septembrie 2010 în % față de:	
	Darea în folosință a apartamente- lor, unități	suprafața totală				
		mii m ²	în % față de:			
			ianuarie-sep- tembrie 2010	total	ianuarie-sep- tembrie 2009	total
Total	2134	278,8	145,6	100,0	61,0	100,0
din care:						
Mun. Chișinău	1282	185,7	145,7	66,6	57,2	66,5
Nord	182	20,1	81,3	7,2	61,6	12,9
Centru	494	52,0	de 2,9 ori	18,7	84,8	9,4
Sud	90	10,6	84,5	3,8	68,6	6,6
UTA Găgăuzia	86	10,4	117,7	3,7	76,7	4,6

Distribuția în profil regional arată, că cel mai mare volum al construcțiilor de locuințe s-a înregistrat în municipiul Chișinău, unde au fost date în folosință 1282 apartamente cu suprafața totală de 185,7 mii m² (66,6% din volumul total al locuințelor date în folosință în total pe țară), fiind în creștere cu 45,7% față de perioada respectivă a anului precedent.

Activitatea în antrepriză. În ianuarie-septembrie 2011 volumul lucrărilor executate de organizațiile cu gen principal de activitate „Construcții” a constituit 2627,4 mil. lei sau 100,1% (în prețuri comparabile) față de nivelul înregistrat în ianuarie-septembrie 2010.

Volumul principal de lucrări a fost realizat de către agenții economici cu forma de proprietate privată, care au executat lucrări în antrepriză în sumă de 2083,5 mil. lei (79,3% din volumul total al lucrărilor în antrepriză executate) sau 102,1% față de ianuarie-septembrie 2010.

Evoluția și structura lucrărilor în antrepriză pe forme de proprietate ale organizațiilor-executante în ianuarie-septembrie 2011 se prezintă astfel:

	Realizări, mil. lei	În % față de:		Volumul lucrărilor în antrepriză executate în medie pe o organizație, mii lei
		ianuarie-septembrie 2010	total	
Total	2627,4	100,1	100,0	5554,8
din care:				
Publică	122,3	109,8	4,7	7193,1
Privată	2083,5	102,1	79,3	5221,7
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	307,6	103,0	11,7	7152,4
Străină	34,1	52,5	1,3	8527,5
A întreprinderilor mixte (cu participare străină)	80,0	70,7	3,0	8003,2

Datele privind structura lucrărilor în antrepriză executate în ianuarie-septembrie 2011 se prezintă după cum urmează:

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-septembrie 2010	total
Volumul lucrărilor în antrepriză executate – total	2627,4	100,1	100,0
din care:			
Pe elemente de structură			
construcții noi	1379,4	84,6	52,5
reparații capitale	509,7	120,4	19,4
lucrări de întreținere și reparații curente	670,0	127,3	25,5
alte lucrări	68,3	140,4	2,6
Pe tipuri de obiecte:			
clădiri rezidențiale	667,4	86,7	25,4
clădiri nerezidențiale	677,9	101,9	25,8
construcții ingineresti	1213,9	106,0	46,2

Pe elemente de structură a lucrărilor executate predomină efectuarea lucrărilor de construcții noi, realizate în volum de 1379,4 mil. lei, ponderea cărora a constituit 52,5% din volumul total al lucrărilor executate. Lucrărilor de reparații capitale și curente le-au revenit 44,9% din volumul total al lucrărilor de construcții executate.

Pe tipuri de obiecte s-au înregistrat majorări la lucrările de construcții executate la clădirile nerezidențiale și construcții ingineresti, respectiv cu 1,9% și cu 6% față de perioada respectivă a anului precedent, iar la clădirile rezidențiale scăderi – cu 13,3%.

Organizațiile în antrepriză din municipiul Chișinău au executat 69,5% din volumul total al lucrărilor de construcții efectuate în total pe țară.

3.4. Transporturi

În ianuarie-septembrie 2011 **întreprinderile de transport feroviar, auto¹, fluvial și aerian au transportat mărfuri** în volum de 7024,1 mii tone, cu 23,4% mai mult față de perioada similară din anul 2010. Majorarea volumelor de mărfuri transportate a fost condiționată de creșterea acestora la întreprinderile de transport feroviar (+31,2%), aerian (+25,3%), fluvial (+17,6%) și auto¹ (+16,9%).

Parcursul mărfurilor la întreprinderile de transport în perioada de referință a totalizat 2590,3 mil. tone-km, cu 17,2% mai mare față de ianuarie-septembrie 2010. Creșterea parcursului mărfurilor a fost înregistrată în transportul feroviar (+40,4%), fluvial (+30,1%), auto¹ (+7,8%) și aerian (+3,1%)

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor în ianuarie-septembrie 2011, pe moduri de transport, se prezintă după cum urmează:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de ianuarie-septembrie 2010	mil. tone-km	în % față de ianuarie-septembrie 2010
Întreprinderi de transport – total	7024,1	123,4	2590,3	117,2
din care:				
feroviar	3369,8	131,2	892,3	140,4
auto ¹	3540,2	116,9	1696,5	107,8
fluvial	113,0	117,6	0,3	130,1
aerian	1,1	125,3	1,2	103,1

În ianuarie-septembrie 2011 întreprinderile de transport auto¹ au transportat 3540,2 mii tone de mărfuri, cu 16,9% mai mult față de aceeași perioadă din anul 2010.

Volumul de mărfuri transportate cu transportul auto și parcursul mărfurilor în ianuarie-septembrie 2011, pe regiuni de dezvoltare, se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de ianuarie-septembrie 2010	mil. tone-km	în % față de ianuarie-septembrie 2010
Întreprinderi de transport auto¹ – total	3540,2	116,9	1696,5	107,8
din care:				
Mun. Chișinău	1988,8	129,2	1040,0	108,3
Nord	775,1	105,8	255,5	113,9
Centru	543,8	96,0	233,7	94,5
Sud	197,3	130,5	141,7	118,8
UTA Găgăuzia	35,2	93,6	25,6	111,5

¹ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

Ponderi considerabile în volumul total de mărfuri transportate cu transportul auto revin întreprinderilor din municipiul Chișinău (56,2%), regiunile Nord (21,9%) și Centru (15,4%).

Cu mijloacele de transport feroviar în ianuarie-septembrie 2011 au fost transportate 3369,8 mii tone de mărfuri, volum superior celui înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2010 cu 31,2%. În structura mărfurilor încărcate în vagoane la stațiile de cale ferată din țară ponderi mai mari s-au înregistrat la următoarele grupe de mărfuri: cereale și produse de panificație – 36,4% (în ianuarie-septembrie 2010 – 28,4%), metale feroase și fier vechi – 23,9% (în ianuarie-septembrie 2010 – 24,8%), materiale de construcție și ciment – 17,5% (în ianuarie-septembrie 2010 – 15,1%).

În transportul feroviar s-a micșorat durata medie de staționare în stațiile tehnice a vagoanelor de marfă în tranzit, de la 75,07 ore în ianuarie-septembrie 2010 la 32,02 ore în ianuarie-septembrie 2011, durata medie de rotație a vagoanelor de marfă, respectiv de la 15,41 zile la 7,03 zile, pe când durata medie de staționare a vagoanelor de marfă la operațiile de încărcare-descărcare a crescut de la 37,41 ore la 37,52 ore.

În ianuarie-septembrie 2011, comparativ cu perioada similară din anul 2010, s-a majorat numărul de **pasageri transportați** cu transportul public (+1,9%). Creșterea s-a realizat pe seama majorării numărului de pasageri transportați cu autobuze și microbuze (+10,6%), transportul aerian (+6,5%) și transportul fluvial (+2,2%).

Tendențe similare au fost caracteristice și pentru **parcursul pasagerilor**, care s-a majorat cu 7,6% în raport cu ianuarie-septembrie 2010, pe seama sporirii acestuia în transportul aerian (+12,3%), la autobuze și microbuze (+11,5%) și transportul fluvial (+2,2%).

Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor în ianuarie-septembrie 2011, pe moduri de transport public, se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de ianuarie-septembrie 2010	mil. pasageri-km	în % față de ianuarie-septembrie 2010
Total	173872,0	101,9	3200,3	107,6
din care:				
transportul feroviar	3576,1	95,6	276,4	91,5
autobuze și microbuze	85995,7	110,6	2014,4	111,5
transportul fluvial	93,3	102,2	0,2	102,2
transportul aerian	489,5	106,5	618,8	112,3
taximetre	2495,2	79,1	48,3	81,6
troleibuze	81222,2	95,2	242,2	95,4

Cu autobuze și microbuze în ianuarie-septembrie 2011 au fost transportați 86,0 mil. pasageri, cu 10,6% mai mult decât în aceeași perioadă din anul 2010.

Numărul de pasageri transportați cu autobuze și microbuze și parcursul pasagerilor în ianuarie-septembrie 2011, pe regiuni de dezvoltare, se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de ianuarie-septembrie 2010	mil. pasageri-km	în % față de ianuarie-septembrie 2010
Total	85995,7	110,6	2014,4	111,5
din care:				
Mun. Chișinău	54523,0	112,6	1173,2	115,4
Nord	12452,1	108,3	301,5	109,4
Centru	11861,0	107,4	354,3	103,1
Sud	6082,8	105,6	128,6	102,3
UTA Găgăuzia	1076,8	106,3	56,8	125,4

Ponderi semnificative în numărul total de pasageri transportați cu autobuze și microbuze dețin agenții transportatori din municipiul Chișinău (63,4%), regiunile Nord (14,5%) și Centru (13,8%).

3.5. Comunicații

Servicii de comunicații. În ianuarie-septembrie 2011, comparativ cu perioada similară din anul 2010, a sporit numărul de colete expediate (de 3,8 ori), corespondență poștală (+6,6%), pensii, subvenții și indemnizații plătite prin intermediul oficiilor poștale (+1,5%). Totodată, s-a diminuat numărul de expedieri a telegramelor (-26,2%), ziarelor și revistelor (-5,2%), mandatelor poștale și telegrafice (-1,7%).

Numărul de convorbiri telefonice, realizate prin rețeaua telefonică fixă, în ianuarie-septembrie 2011 s-a redus cu 9,9% față de perioada corespunzătoare din anul 2010, pe seama diminuării numărului de convorbiri internaționale (-14,5%) și interurbane (-9,3%).

Evoluția volumului de servicii pe tipuri de comunicații se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2011		Informativ: ianuarie-septembrie 2010 în % față de ianuarie-septembrie 2009
	mii unități	în % față de ianuarie-septembrie 2010	
Expedieri poștale (trafic de ieșire):			
ziare și reviste (abonamente și vânzare cu bucată)	16364,5	94,8	91,1
corespondență	32653,1	106,6	98,9
colete	122,8	de 3,8 ori	135,0
mandate poștale și telegrafice	83,2	98,3	96,5
telegrame	23,8	73,8	80,4
Pensii, subvenții și indemnizații plătite	6587,8	101,5	107,7
Convorbiri telefonice prin rețeaua telefonică fixă:			
interurbane (naționale)	146251	90,7	86,2
internaționale	17273	85,5	83,1
Conectări telefonice prin rețeaua telefonică fixă, mii ore:			
interurbane (naționale)	5329,0	87,7	88,9
internaționale	910,2	86,9	81,5

Mijloace de telefonie fixă. La 30 septembrie 2011 în rețeaua publică au fost în funcțiune 1127,1 mii posturi telefonice principale, din care la domiciliu – 1019,6 mii, în creștere cu 0,7% și 0,8%, respectiv față de aceeași dată din anul 2010.

Numărul posturilor telefonice principale în rețeaua publică se prezintă după cum urmează:

	Existent la 30.09.2011	În % față de 30.09.2010	Informativ: 30.09.2010 în % față de 30.09.2009
Posturi telefonice principale în rețeaua publică – total, mii unități	1127,1	100,7	101,3
din care, în:			
rețeaua urbană	608,4	100,4	101,0
inclusiv la domiciliu	517,8	100,4	101,3
rețeaua rurală	518,7	101,1	101,7
inclusiv la domiciliu	501,8	101,2	101,8

3.6. Turism

3.6.1. FRECVENTAREA STRUCTURILOR DE PRIMIRE TURISTICĂ COLECTIVĂ CU FUNCȚIUNI DE CAZARE

În ianuarie-septembrie 2011 capacitatea de cazare turistică în funcțiune a structurilor de primire turistică colective a constituit 3585,5 mii locuri-zile, majorându-se cu 1,4% față de perioada similară a anului 2010. În totalul capacității de cazare turistică în funcțiune taberele de vacanță pentru elevi dețineau o pondere de 32,6%, hotelurile și motelurile – 28,4%, vilele turistice, satele de vacanță și alte structuri de odihnă – 15,5%, structurile de întremare – 13,7%, căminele pentru vizitatori – 5,0%, pensiunile turistice și agroturistice – 4,8%.

Structurile de cazare turistică colective în ianuarie-septembrie 2011 au fost frecventate de 202,7 mii de turiști, din care 148,8 mii de turiști moldoveni (73,4% din total) și 53,9 mii de turiști străini (26,6%). Comparativ cu ianuarie-septembrie 2010 s-a majorat numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective (+8,2%), pe seama creșterii acestora la vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă (+42,9%), structuri de întremare (+17,0%), hoteluri și moteluri (+10,6%), cămine pentru vizitatori (+10,3%).

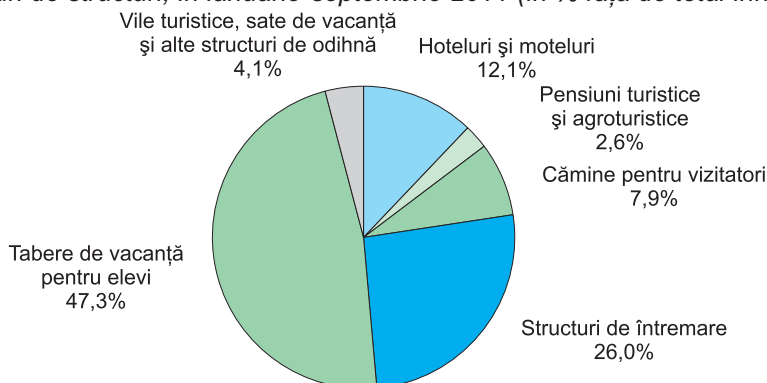
Numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2011		Ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010	
	turiști	din care, nerezidenți	turiști	din care, nerezidenți
Total	202744	53891	108,2	116,6
din care:				
Hoteluri și moteluri	74088	48305	110,6	118,1
Pensiuni turistice și agroturistice	8971	1601	77,2	76,6
Cămine pentru vizitatori	11366	1074	110,3	91,7
Structuri de întremare	21759	445	117,0	113,5
Tabere de vacanță pentru elevi	62692	35	99,3	17,9
Vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă	23868	2431	142,9	167,2

Ponderi mai însemnate în numărul total de turiști străini cazați în structurile de primire turistică colective le-au revenit turiștilor din România (20,5%), Federația Rusă (10,9%), Ucraina (9,8%), Italia (6,0%), Statele Unite ale Americii (5,6%), Germania (5,6%), Turcia (3,3%), Franța (2,9%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (2,6%), Polonia (2,6%), Suedia (2,0%), Republica Cehă (1,8%).

La structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare în ianuarie-septembrie 2011 au fost înregistrate 1212,3 mii înnoptări ale turiștilor, cu 2,4% mai mult față de perioada corespunzătoare din anul 2010. În numărul total de înnoptări înregistrate la structurile de primire turistică colective ponderea cea mai mare au deținut înnoptările cetățenilor moldoveni (89,5%).

Numărul de înnoptări înregistrate la structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, pe tipuri de structuri, în ianuarie-septembrie 2011 (în % față de total înnoptări)

În ianuarie-septembrie 2011 indicele total de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune a constituit 33,8%, inclusiv la structuri de întremare – 63,9%, cămine pentru vizitatori – 53,4%, la tabere de vacanță pentru elevi – 49,1%, la pensiuni turistice și agroturistice – 18,6%, la hoteluri și moteluri – 14,4%, la vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă – 8,8%.

3.6.2. TURISMUL ORGANIZAT DE AGENȚIILE DE TURISM ȘI TUROPERATORI

Agențiile de turism și turoperatorii au acordat în ianuarie-septembrie 2011 servicii turistice la 155,6 mii de turiști și excursioniști, cu 16,2% mai mult decât în perioada corespunzătoare din anul 2010.

Numărul de turiști și turiști-zile după scopul vizitelor se prezintă după cum urmează:

	Ianuarie-septembrie 2011		Ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010	
	turiști și excursioniști	turiști-zile	turiști și excursioniști	turiști-zile
Total	155591	1280591	116,2	132,5
Turism receptor (primirea cetățenilor străini în țară) – total	8051	25139	133,8	130,9
din care, în scopuri de:				
odihnă, recreere și agrement	4642	9859	138,5	138,0
afaceri și profesionale	2927	8621	134,5	153,2
tratament	482	6659	98,4	103,6
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate) – total	119287	1040259	117,0	136,8
din care, în scopuri de:				
odihnă, recreere și agrement	116611	1018402	116,1	136,4
afaceri și profesionale	657	2895	157,6	153,4
tratament	1160	12695	129,8	119,2
alte scopuri	859	6267	de 3,2 ori	de 3,8 ori
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic)	28253	215193	109,3	115,1

În ianuarie-septembrie 2011, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2010 s-a majorat numărul de turiști și excursioniști, care au participat la turismul receptor și emițător, respectiv cu 33,8% și 17,0%.

Din cei 8051 turiști și excursioniști străini, care au vizitat Republica Moldova în ianuarie-septembrie 2011 și au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor 57,7% au sosit în scopuri de odihnă, recreere și agrement, 36,3% – de afaceri și profesionale și 6,0% – de tratament.

Prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor în ianuarie-septembrie 2011 au plecat în străinătate 119287 turiști și excursioniști, cu 17,0% mai mult față de perioada corespunzătoare din anul 2010. Majoritatea cetățenilor moldoveni au plecat în străinătate în scopuri de odihnă, recreere și agrement (97,8%).

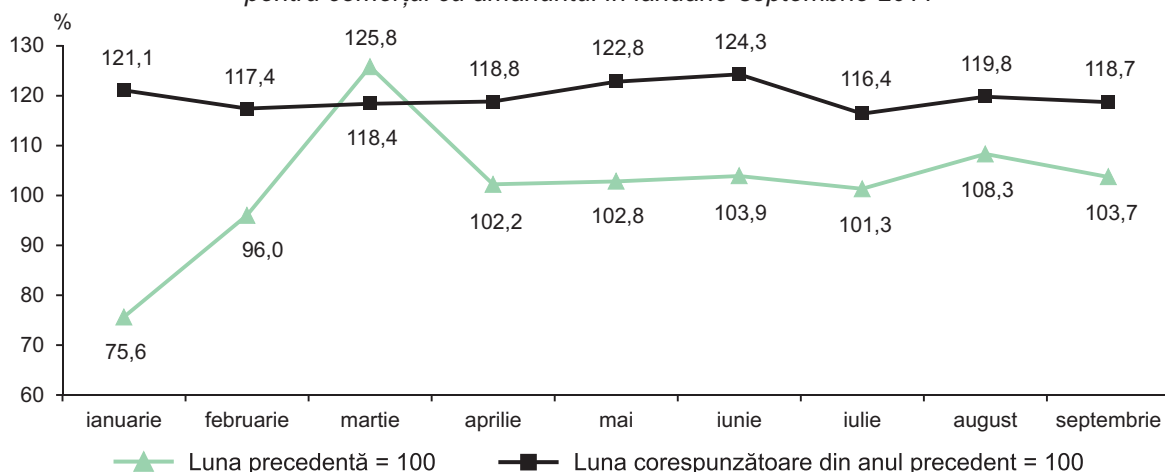
Numărul de turiști și excursionsiști străini, care au vizitat Republica Moldova și turiști și excursionsiști moldoveni, care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor în ianuarie-septembrie 2011 se prezintă astfel:

	Turiști și excursionsiști străini sosiți în țară		Turiști și excursionsiști moldoveni plecați în străinătate	
	total	în % față de total	total	în % față de total
TOTAL	8051	100,0	119287	100,0
din care:				
România	1088	13,5	7710	6,5
Federația Rusă	1088	13,5	224	0,2
Germania	858	10,7	164	0,1
Ucraina	691	8,6	10494	8,8
Statele Unite ale Americii	467	5,8	23	0,0
Italia	350	4,3	359	0,3
Polonia	336	4,2	255	0,2
Suedia	301	3,7	9	0,0
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	267	3,3	79	0,1
Turcia	239	3,0	48199	40,4
Bulgaria	239	3,0	41211	34,5
Olanda	194	2,4	17	0,0
Franța	164	2,0	475	0,4
Japonia	154	1,9	–	–
China	140	1,7	135	0,1
Finlanda	123	1,5	23	0,0
Israel	103	1,3	127	0,1
Georgia	81	1,0	3	0,0
Ungaria	79	1,0	598	0,5
Norvegia	79	1,0	11	0,0
Elveția	72	0,9	32	0,0
Austria	63	0,8	519	0,4
Grecia	58	0,7	3790	3,2
Alte țări	817	10,1	4830	4,0

3.7. Comerț și servicii

În luna septembrie 2011 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** a crescut cu 3,7% (în prețuri comparabile) față de luna precedentă și cu 18,7% – comparativ cu luna septembrie 2010.

*Evoluția lunară a indicilor volumului cifrei de afaceri
pentru comerțul cu amănuntul în ianuarie-septembrie 2011*

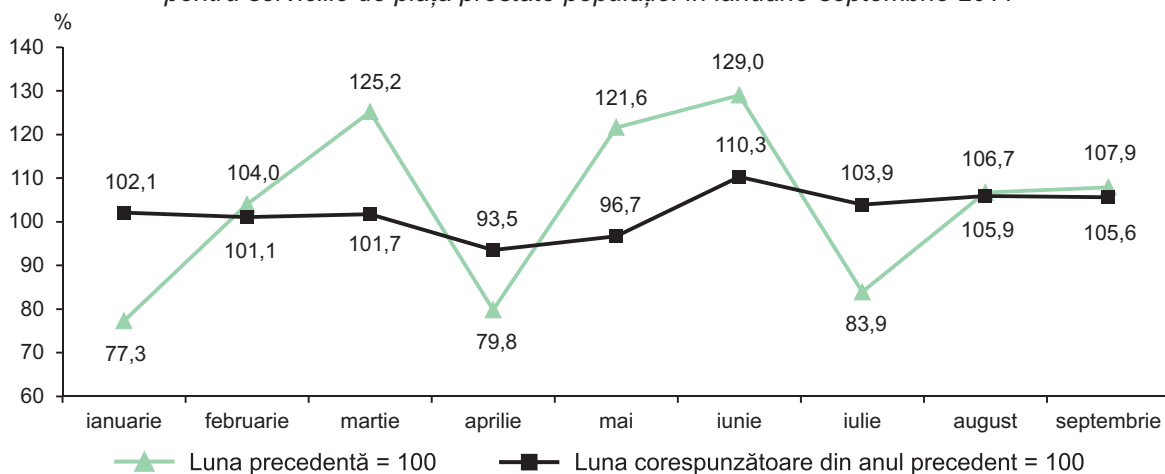
În ianuarie-septembrie 2011 **volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul** s-a majorat cu 19,6% (în prețuri comparabile) față de perioada corespunzătoare din anul 2010.

*Indicii volumului cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul și serviciile de piață
prestate populației în ianuarie-septembrie 2011*

Activitatea economică	Septembrie 2011 în % față de:		procente
	august 2011 ¹	septembrie 2010 ¹	ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010 ¹
Comerț cu amănuntul	103,7	118,7	119,6
Servicii de piață prestate populației	107,9	105,6	102,8

În luna septembrie 2011, **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** a înregistrat o creștere de 7,9% (în prețuri comparabile) față de luna precedentă și de 5,6% – comparativ cu luna septembrie 2010.

*Evoluția lunară a indicilor volumului cifrei de afaceri
pentru serviciile de piață prestate populației în ianuarie-septembrie 2011*

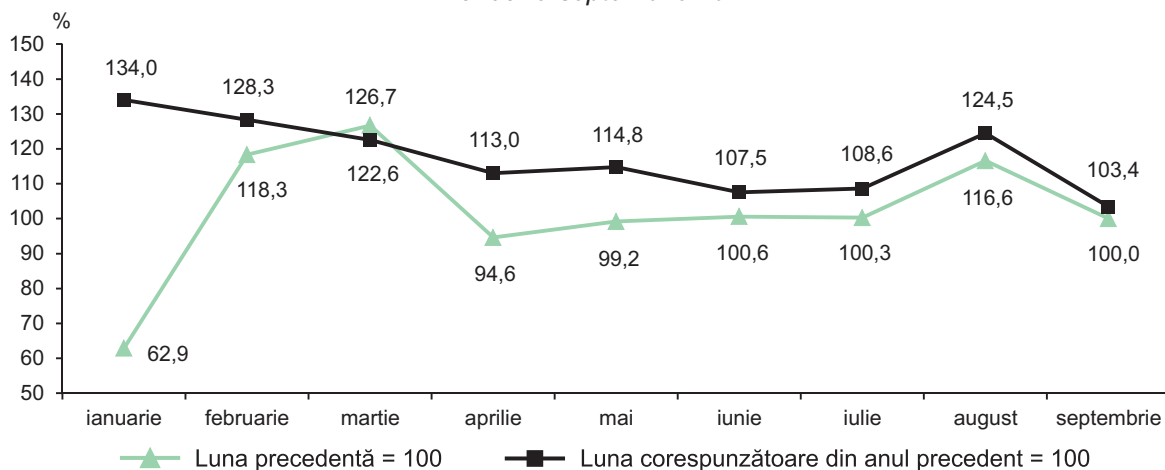
În ianuarie-septembrie 2011 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** a crescut cu 2,8% (în prețuri comparabile), comparativ cu aceeași perioadă din anul 2010.

*Indicii valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata și serviciile de piață
prestate în special întreprinderilor în ianuarie-septembrie 2011*

Activitatea economică	Septembrie 2011 în % față de:		procente
	august 2011 ²	septembrie 2010 ²	ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010 ²
Comerț cu ridicata	100,0	103,4	115,8
Servicii de piață prestate în special întreprinderilor	102,5	116,9	113,7

În luna septembrie 2011 **indicele valoric al cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata** a rămas la nivelul lunii precedente și a crescut cu 3,4% (în prețuri curente), comparativ cu luna septembrie 2010.

*Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata
în ianuarie-septembrie 2011*

¹ În prețuri comparabile

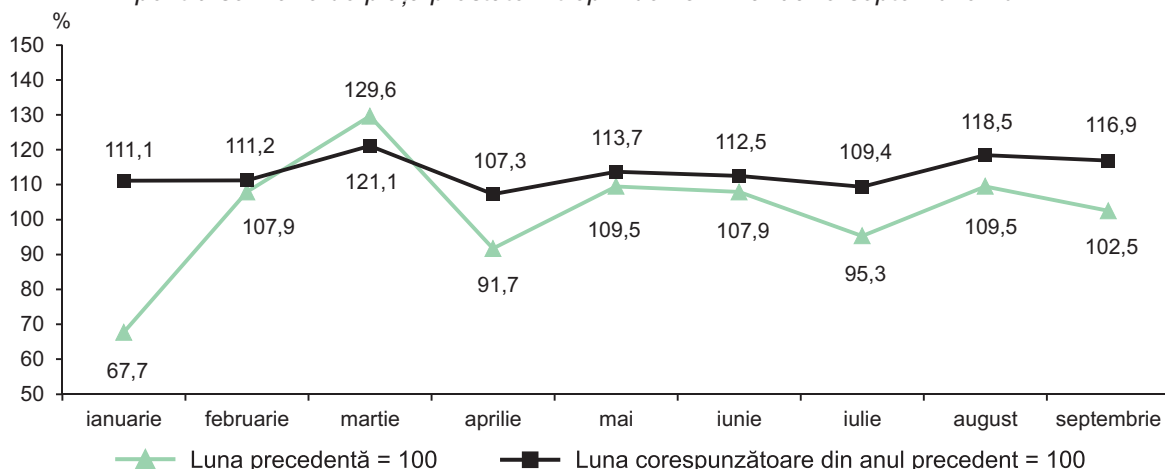
² În prețuri curente

În ianuarie-septembrie 2011 **indicele valoric al cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata** s-a majorat cu 15,8% (în prețuri curente), comparativ cu perioada similară din anul 2010.

În luna septembrie 2011 **indicele valoric al cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate în special întreprinderilor** a înregistrat o creștere de 2,5% (în prețuri curente) față de luna precedentă și de 16,9% – comparativ cu luna septembrie 2010.

Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate întreprinderilor în ianuarie-septembrie 2011

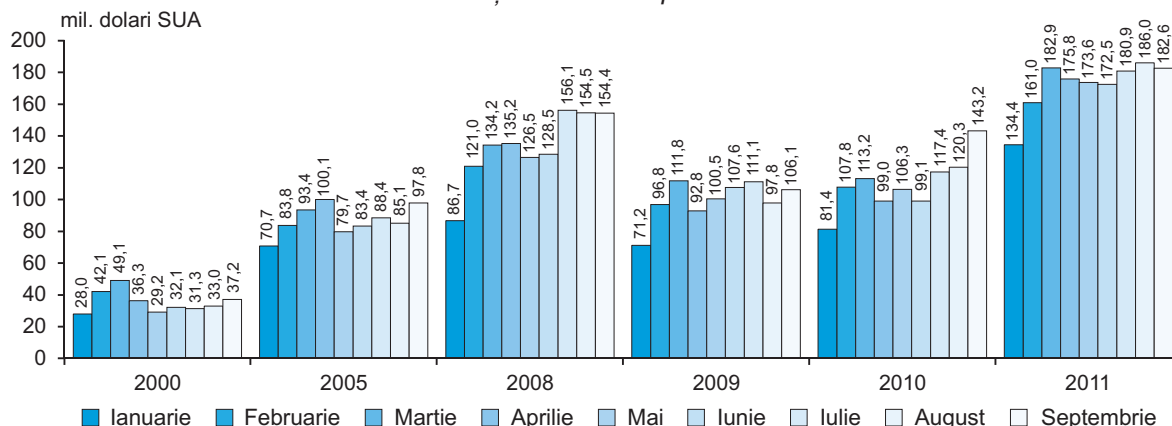

În ianuarie-septembrie 2011 **indicele valoric al cifrei de afaceri la întreprinderile nominalizate** a crescut cu 13,7% (în prețuri curente) față de perioada corespunzătoare din anul 2010.

3.8. Comerț exterior

Exporturile de mărfuri realizate în luna septembrie 2011 s-au cifrat la 182,6 mil. dolari SUA, cu 1,8% mai puțin față de luna precedentă și cu 27,5% mai mult comparativ cu luna septembrie 2010.

Evoluția lunară a exporturilor

În ianuarie-septembrie 2011 **exporturile de mărfuri** au totalizat 1549,7 mil. dolari SUA, volum superior celui realizat în perioada corespunzătoare din anul 2010 cu 56,9%. **Reexporturile de mărfuri** în această perioadă au constituit 739,6 mil. dolari SUA sau 47,7% din volumul total al exporturilor. Comparativ cu ianuarie-septembrie 2010 reexporturile de mărfuri s-au majorat cu 71,4%, contribuind astfel la creșterea pe total exporturi cu 31,2%.

	Ianuarie-septembrie 2011		Structura, %		Gradul de influență a grupe- lor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor și importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie- septembrie 2010	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2010	2011	2010	2011
EXPORT – total	1549,7	156,9	100,0	100,0	10,3	56,9
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	774,8	162,8	48,2	50,0	-0,2	30,3
țările CSI	626,5	160,4	39,5	40,4	7,1	23,9
alte țări	148,4	122,3	12,3	9,6	3,4	2,7

	Ianuarie-septembrie 2011		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor și importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2010	2011	2010	2011
IMPORT – total	3693,8	140,1	100,0	100,0	15,5	40,1
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	1642,8	138,2	45,1	44,5	8,5	17,2
țările CSI	1191,7	142,9	31,6	32,3	0,9	13,6
alte țări	859,3	140,0	23,3	23,2	6,1	9,3
BALANȚA COMERCIALĂ – total	-2144,1	130,0	100,0	100,0	x	x
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	-868,0	121,7	43,2	40,5	x	x
țările CSI	-565,2	127,5	26,9	26,4	x	x
alte țări	-710,9	144,4	29,9	33,1	x	x

Exporturile de mărfuri destinate **țărilor Uniunii Europene (UE-27)** au însumat 774,8 mil. dolari SUA (cu 62,8% mai mult față de ianuarie-septembrie 2010), deținând o cotă de 50,0% în total exporturi (48,2% în ianuarie-septembrie 2010).

Țările CSI au fost prezente în **exporturile** Moldovei cu o pondere de 40,4% (în ianuarie-septembrie 2010 – 39,5%), ce corespunde unei valori de 626,5 mil. dolari SUA. Exporturile de mărfuri către aceste țări s-au majorat cu 60,4%, comparativ cu ianuarie-septembrie 2010.

Primele 28 de țări-partenere în derularea exporturilor, care dețineau 97,0% din volumul total, au fost:

	Ianuarie-septembrie 2011		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2010	2011	2010	2011
EXPORT – total	1549,7	156,9	100,0	100,0	10,3	56,9
din care:						
Federația Rusă	430,7	174,0	25,1	27,8	6,6	18,5
România	280,1	171,7	16,5	18,1	-1,7	11,8
Italia	148,4	144,1	10,4	9,6	0,5	4,6
Ucraina	101,2	171,8	6,0	6,5	0,4	4,3
Germania	87,4	180,0	4,9	5,6	-0,7	3,9
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	71,1	123,0	5,8	4,6	1,8	1,3
Polonia	59,3	198,3	3,0	3,8	0,6	3,0
Turcia	54,8	118,2	4,7	3,5	2,8	0,9
Belarus	50,9	94,1	5,5	3,3	-0,1	-0,3
Kazahstan	29,3	154,8	1,9	1,9	0,1	1,0
Bulgaria	23,6	de 2,1 ori	1,1	1,5	0,0	1,3
Belize	20,3	–	–	1,3	–	2,1
Statele Unite ale Americii	17,2	110,0	1,6	1,1	0,8	0,2
Grecia	15,7	159,5	1,0	1,0	0,1	0,6
Ungaria	15,1	de 3,6 ori	0,4	1,0	-0,6	1,1
Lituania	13,8	de 2,1 ori	0,7	0,9	-0,1	0,7
Franța	13,3	132,4	1,0	0,9	-0,3	0,3
Olanda	10,9	155,9	0,7	0,7	0,1	0,4
Georgia	9,0	97,2	0,9	0,6	0,3	0,0
Republica Cehă	8,5	151,7	0,6	0,5	0,2	0,3
Austria	7,5	169,8	0,4	0,5	0,0	0,3
Belgia	6,9	130,7	0,5	0,4	0,1	0,2
Panama	5,9	de 6,4 ori	0,1	0,4	-0,3	0,5
Irak	4,8	92,1	0,5	0,3	0,2	0,0
Slovacia	4,7	117,5	0,4	0,3	-0,1	0,1
Siria	4,7	97,3	0,5	0,3	0,2	0,0
Uzbekistan	4,4	121,7	0,4	0,3	-0,2	0,1
Azerbaidjan	3,9	97,3	0,4	0,3	0,2	0,0

Analiza evoluției exporturilor pe țări relevă, că majorarea livrărilor către Federația Rusă (+74,0%), România (+71,7%), Italia (+44,1%), Ucraina (+71,8%), Germania (+80,0%), Polonia (+98,3%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (+23,0%), Bulgaria (de 2,1 ori), Ungaria (de 3,6 ori), Kazahstan (+54,8%), Turcia (+18,2%), Lituania (de 2,1 ori), Grecia (+59,5%), Panama (de 6,4 ori), Olanda (+55,9%), Franța (+32,4%), Republica Cehă (+51,7%), Austria (+69,8%), Statele Unite ale Americii (+10,0%), Belgia (+30,7%), Slovacia (+17,5%), Uzbekistan (+21,7%) a contribuit la creșterea pe total exporturi cu 57,5%. Totodată, s-au diminuat exporturile către Irak (-7,9%), Belarus (-5,9%), Georgia (-2,8%), Siria (-2,7%) și Azerbaidjan (-2,7%).

Exporturile de mărfuri structurate, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2011		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2010	2011	2010	2011
EXPORT – total	1549,7	156,9	100,0	100,0	10,3	56,9
din care:						
Produse alimentare și animale vii	275,5	130,8	21,3	17,8	0,5	6,6
Animale vii	5,6	93,1	0,6	0,4	0,5	0,0
Carne și preparate din carne	11,7	de 2,3 ori	0,5	0,7	0,5	0,7
Produse lactate și ouă de păsări	8,7	144,9	0,6	0,6	0,1	0,3
Cereale și preparate pe bază de cereale	69,2	137,2	5,1	4,5	-0,6	1,9
Legume și fructe	158,3	129,1	12,4	10,2	2,5	3,6
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	6,0	61,9	1,0	0,4	-2,7	-0,4
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	1,9	106,0	0,2	0,1	0,0	0,0
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	11,8	156,1	0,8	0,8	0,2	0,4
Produse și preparate alimentare diverse	2,3	189,2	0,1	0,1	0,0	0,1
Băuturi și tutun	136,9	97,2	14,3	8,8	2,3	-0,4
Băuturi	115,3	97,9	11,9	7,4	1,2	-0,2
Tutun brut și prelucrat	21,6	93,3	2,4	1,4	1,1	-0,2
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	216,6	de 2,5 ori	8,9	14,0	2,4	13,0
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	4,0	130,5	0,3	0,2	0,2	0,1
Semințe și fructe oleaginoase	126,7	de 2,4 ori	5,4	8,2	0,3	7,4
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	4,0	de 2,8 ori	0,1	0,3	0,1	0,3
Lemn și plută	0,9	92,7	0,1	0,1	0,0	0,0
Pastă de hârtie și deșeuri de hârtie	1,5	137,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	3,1	de 13,5 ori	0,0	0,2	0,0	0,3
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	10,8	136,7	0,8	0,7	0,0	0,3
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	63,9	de 3,5 ori	1,9	4,1	1,6	4,6
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	1,7	80,8	0,2	0,1	0,1	0,0
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	17,8	de 3,9 ori	0,5	1,2	0,2	1,3
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	17,2	de 4,9 ori	0,4	1,1	0,1	1,4
Gaz și produse industriale obținute din gaz	0,6	59,1	0,1	0,1	0,1	-0,1
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	45,1	183,1	2,5	2,9	-1,0	2,1
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	45,0	183,6	2,5	2,9	-1,0	2,1

	Ianuarie-septembrie 2011		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2010	2011	2010	2011
Produce chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	82,4	149,5	5,6	5,3	1,7	2,7
Produce chimice organice	2,2	de 2,3 ori	0,1	0,1	0,0	0,1
Produce tanante sau colorante	1,3	194,3	0,1	0,1	0,0	0,1
Produce medicinale și farmaceutice	50,3	122,5	4,1	3,2	1,5	0,9
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	18,9	de 2,5 ori	0,8	1,2	0,2	1,1
Materiale plastice sub forme primare	4,1	de 3,9 ori	0,1	0,3	-0,1	0,3
Materiale plastice prelucrate	4,6	173,8	0,3	0,3	0,1	0,2
Alte materiale și produse chimice	0,9	89,5	0,1	0,1	0,0	0,0
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia prima	153,3	188,0	8,2	9,9	1,3	7,3
Piele, altă piele și blană prelucrate	2,1	de 3,0 ori	0,1	0,1	-0,4	0,1
Cauciuc prelucrat	14,8	de 3,2 ori	0,5	1,0	0,1	1,0
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	6,6	de 2,1 ori	0,3	0,4	0,1	0,4
Hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton	14,8	de 2,7 ori	0,5	1,0	0,4	1,0
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	51,4	de 2,0 ori	2,6	3,3	0,4	2,6
Articole din minerale nemetalice	34,8	141,1	2,5	2,2	0,6	1,0
Fier și oțel	6,7	de 3,1 ori	0,2	0,4	0,0	0,5
Metale neferoase	0,9	de 5,9 ori	0,0	0,1	0,0	0,1
Articole prelucrate din metal	21,2	141,8	1,5	1,4	0,1	0,6
Mașini și echipamente pentru transport	250,1	193,2	13,1	16,1	2,2	12,2
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	9,6	de 2,0 ori	0,5	0,6	0,3	0,5
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	23,6	de 2,2 ori	1,1	1,5	0,5	1,3
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	4,6	de 2,4 ori	0,2	0,3	0,0	0,3
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	47,3	de 2,6 ori	1,8	3,1	0,6	2,9
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	0,6	117,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	7,8	de 2,8 ori	0,3	0,5	0,1	0,5
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	120,2	158,7	7,7	7,8	0,1	4,5
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	29,8	de 2,6 ori	1,1	1,9	0,4	1,9
Alte echipamente de transport	6,6	179,8	0,4	0,4	0,2	0,3
Articole manufacturate diverse	371,6	147,2	25,6	24,0	0,7	12,1
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	5,2	de 3,5 ori	0,2	0,4	-0,1	0,4
Mobilă și părțile ei	57,8	de 2,5 ori	2,3	3,7	0,6	3,6
Articole de voiaj; sacoșe și similare	13,7	134,1	1,0	0,9	0,0	0,3
Îmbrăcăminte și accesorii	213,8	126,7	17,1	13,8	0,2	4,6
Încălțăminte	38,2	169,9	2,3	2,5	0,3	1,6
Instrumente și aparate profesionale, științifice și de control	12,5	166,9	0,8	0,8	0,0	0,5
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	0,5	133,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Alte articole diverse	29,9	157,4	1,9	1,9	-0,3	1,1

Structura exporturilor de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, indică o continuă creștere a activităților tradiționale pentru economia țării noastre.

Exporturile de articole manufacturate diverse s-au situat pe primul loc, cu o pondere de 24,0% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi însemnate au deținut exporturile de îmbrăcăminte și accesorii (57,5% din total secțiune și 13,8% din total exporturi), mobilă și părțile ei (15,6% din total secțiune și 3,7% din total exporturi), încălțăminte (10,3% din total secțiune și 2,5% din total exporturi).

Exporturile de produse alimentare și animale vii s-au situat pe locul doi, reprezentând 17,8% în totalul valoric al exporturilor. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi importante au avut exporturile de legume și fructe (57,5% din total secțiune și 10,2% din total exporturi), cereale și preparate pe bază de cereale (25,1% din total secțiune și 4,5% din total exporturi), hrană destinată animalelor (4,3% din total secțiune și 0,8% din total exporturi), carne și preparate din carne (4,2% din total secțiune și 0,7% din total exporturi), produse lactate și ouă de păsări (3,1% din total secțiune și 0,6% din total exporturi), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (2,2% din total secțiune și 0,4% din total exporturi), animale vii (2,1% din total secțiune și 0,4% din total exporturi).

Exporturile de mașini și echipamente pentru transport s-au clasat pe locul trei, reprezentând 16,1% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi însemnate au deținut exporturile de mașini și aparate electrice (48,1% din total secțiune și 7,8% din total exporturi), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (18,9% din total secțiune și 3,1% din total exporturi), vehicule rutiere (11,9% din total secțiune și 1,9% din total exporturi), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (9,4% din total secțiune și 1,5% din total exporturi), mașini generatoare de putere și echipamentele lor (3,8% din total secțiune și 0,6% din total exporturi), aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (3,1% din total secțiune și 0,5% din total exporturi).

Exporturile de materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili, s-au clasat pe locul patru cu o pondere de 14,0% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri semințelor și fructelor oleaginoase le-au revenit 58,5% din total secțiune și 8,2% din total exporturi, iar minereurilor metalifere și deșeurilor din metale, respectiv 29,5% și 4,1%.

Exporturile de mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă s-au clasat pe locul cinci, cu o pondere de 9,9% în totalul valoric al exporturilor. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi importante au avut exporturile de fire, țesături și articole textile (33,5% din total secțiune și 3,3% din total exporturi), articole din minerale nemetalice (22,7% din total secțiune și 2,2% din total exporturi), articole prelucrate din metal (13,8% din total secțiune și 1,4% din total exporturi), cauciuc prelucrat (9,6% din total secțiune și 1,0% din total exporturi), hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton (9,6% din total secțiune și 1,0% din total exporturi).

Exporturile de băuturi și tutun s-au situat pe locul șase, deținând o cotă de 8,8% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri preponderente rămân a fi exporturile de băuturi alcoolice și nealcoolice (84,2% din total secțiune și 7,4% din total exporturi), tutun brut și prelucrat (15,8% din total secțiune și 1,4% din total exporturi).

Exporturile de produse chimice și produse derivate s-au situat pe locul șapte, reprezentând 5,3% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri produselor medicinale și farmaceutice le-au revenit 61,1% din total secțiune și 3,2% din total exporturi, iar uleiurilor esențiale, rezinoidelor și substanțelor parfumate, preparatelor pentru toaletă, produselor pentru înfrumusețare, respectiv 22,9% și 1,2%. Cea mai mare parte din produsele medicinale și farmaceutice exportate au constituit reexporturile (83,2%).

În continuare urmează secțiunea „Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală”, cu o pondere de 2,9% în total exporturi.

Pe grupe de mărfuri creșteri substanțiale s-au marcat la exporturile de materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili (de 2,5 ori), mașini și echipamente pentru transport (+93,2%), articole manufacturate diverse (+47,2%), mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă (+88,0%), produse alimentare și animale vii (+30,8%), produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte (+49,5%), uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală (+83,1%), combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate (de 3,9 ori), contribuind astfel la creșterea pe total exporturi cu 57,3%.

Totodată, s-au redus exporturile de zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (-38,1%), tutun brut și prelucrat (-6,7%), băuturi alcoolice și nealcoolice (-2,1%), gaz și produse industriale obținute din gaz (-40,9%), alte materii brute de origine animală sau vegetală (-19,2%), alte materiale și produse chimice (-10,5%), lemn și plută (-7,3%), animale vii (-6,9%).

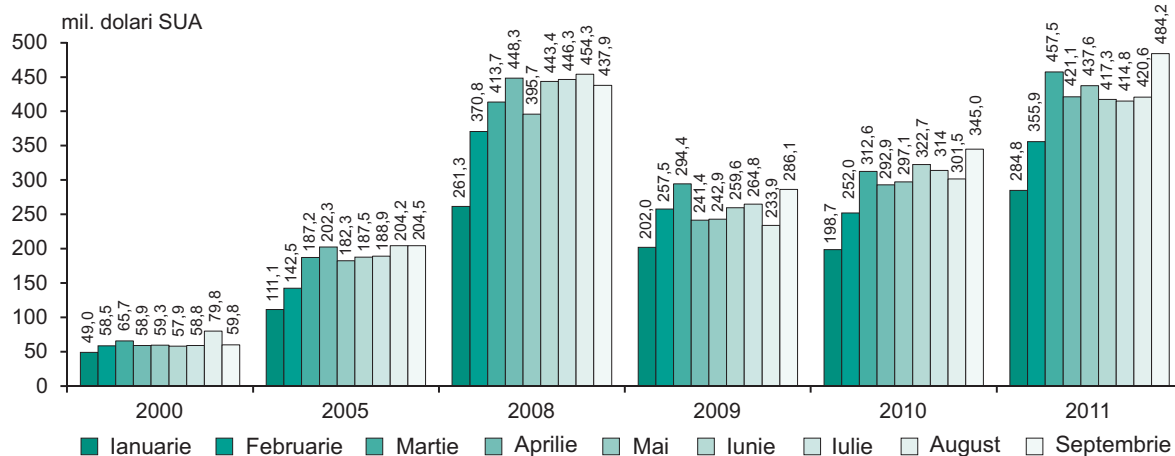
Importurile de mărfuri realizate în luna septembrie 2011 au însumat 484,2 mil. dolari SUA, cu 15,1% mai mult față de luna anterioară și cu 40,3% – comparativ cu luna septembrie 2010.

În ianuarie-septembrie 2011 **importurile** au totalizat 3693,8 mil. dolari SUA, volum superior celui realizat în perioada corespunzătoare din anul precedent cu 40,1%.

Importurile din **țările Uniunii Europene** (UE-27) s-au cifrat la 1642,8 mil. dolari SUA (cu 38,2% mai mult decât în ianuarie-septembrie 2010), deținând o pondere de 44,5% în total importuri (45,1% în ianuarie-septembrie 2010).

Importurile de mărfuri provenite din **țările CSI** au avut o valoare de 1191,7 mil. dolari SUA (cu 42,9% mai mare decât în ianuarie-septembrie 2010), care echivalează cu o cotă de 32,3% în total importuri (31,6% în ianuarie-septembrie 2010).

Evoluția lunară a importurilor

Primele 34 de țări-partenere în derularea importurilor, care dețineau 96,4% din volumul total, au fost:

	ianuarie-septembrie 2011		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2010	2011	2010	2011
IMPORT– total	3693,8	140,1	100,0	100,0	15,5	40,1
din care:						
Federația Rusă	539,2	144,8	14,1	14,6	6,2	6,3
Ucraina	472,6	126,3	14,2	12,8	2,3	3,7
România	417,7	155,4	10,2	11,3	2,2	5,7
Germania	293,7	144,2	7,7	8,0	1,2	3,4
China	282,3	133,3	8,0	7,6	2,3	2,7
Turcia	260,4	188,7	5,2	7,0	0,7	4,6
Italia	247,7	132,9	7,1	6,7	1,3	2,3
Belarus	137,7	188,2	2,8	3,7	-0,8	2,4
Polonia	92,9	125,7	2,8	2,5	0,6	0,7
Ungaria	74,3	162,2	1,7	2,0	0,3	1,1
Franța	64,5	131,1	1,9	1,7	0,2	0,6
Austria	63,4	143,7	1,7	1,7	0,2	0,7
Grecia	59,2	86,2	2,6	1,6	1,4	-0,4
Statele Unite ale Americii	55,2	117,0	1,8	1,5	0,8	0,3
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	47,9	125,0	1,5	1,3	0,1	0,4
Bulgaria	46,3	135,8	1,3	1,3	0,2	0,5
Republica Cehă	41,6	145,0	1,1	1,1	0,0	0,5
Olanda	34,4	116,1	1,1	0,9	0,3	0,2
Spania	28,9	168,8	0,6	0,8	-0,2	0,4
Elveția	28,0	179,6	0,6	0,8	0,1	0,5
Belgia	28,0	128,7	0,8	0,8	0,3	0,2
Japonia	27,8	122,7	0,9	0,8	0,2	0,2
India	25,5	138,2	0,7	0,7	0,2	0,3
Coreea de Sud	22,7	153,3	0,6	0,6	0,1	0,3
Kazahstan	21,3	de 2,0 ori	0,4	0,6	-6,8	0,4
Suedia	19,4	146,3	0,5	0,5	0,1	0,2
Slovenia	15,3	149,7	0,4	0,4	0,0	0,2
Slovacia	14,8	137,5	0,4	0,4	0,1	0,2
Lituania	14,1	112,2	0,5	0,4	0,0	0,1
Vietnam	13,5	133,4	0,4	0,4	0,0	0,1
Israel	13,1	149,1	0,3	0,4	-0,1	0,2
Taiwan, provincie a Chinei	13,1	169,9	0,3	0,4	0,0	0,2
Finlanda	11,6	124,2	0,4	0,3	0,0	0,1
Brazilia	10,2	23,4	1,6	0,3	1,4	-1,3

Analiza evoluției importurilor pe țări relevă, că majorarea livrărilor din Federația Rusă (+44,8%), România (+55,4%), Turcia (+88,7%), Ucraina (+26,3%), Germania (+44,2%), China (+33,3%), Belarus (+88,2%), Italia (+32,9%), Ungaria (+62,2%), Polonia (+25,7%), Austria (+43,7%), Franța (+31,1%), Bulgaria (+35,8%), Republica Cehă (+45,0%), Elveția (+79,6%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (+25,0%), Spania (+68,8%), Kazahstan (de 2,0 ori), Statele Unite ale Americii (+17,0%), India (+38,2%), Coreea de Sud (+53,3%), Olanda (+16,1%), Belgia (+28,7%), Japonia (+22,7%), Suedia (+46,3%), Slovenia (+49,7%), Slovacia (+37,5%), Israel (+49,1%), Taiwan, provincie a Chinei (+69,9%), Lituania (+12,2%), Vietnam (+33,4%), Finlanda (+24,2%) a contribuit la creșterea pe total importuri cu 39,7%.

Importurile de mărfuri structurate, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2011		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2010	2011	2010	2011
IMPORT – total	3693,8	140,1	100,0	100,0	15,5	40,1
din care:						
Produse alimentare și animale vii	351,3	125,4	10,6	9,5	2,0	2,7
Animale vii	4,0	84,5	0,2	0,1	-0,1	0,0
Carne și preparate din carne	22,9	125,3	0,7	0,6	0,3	0,2
Produse lactate și ouă de păsări	23,4	127,5	0,7	0,6	0,2	0,2
Pește, crustacee, moluște	30,7	116,9	1,0	0,8	0,2	0,2
Cereale și preparate pe bază de cereale	54,7	142,0	1,5	1,5	-0,1	0,6
Legume și fructe	99,6	119,8	3,1	2,7	1,0	0,6
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	13,9	140,4	0,4	0,4	0,1	0,1
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	36,3	128,2	1,1	1,0	0,2	0,3
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	14,1	115,3	0,4	0,4	0,0	0,1
Produse și preparate alimentare diverse	51,7	128,1	1,5	1,4	0,2	0,4
Băuturi și tutun	97,3	102,0	3,6	2,6	0,2	0,1
Băuturi	36,3	111,6	1,2	1,0	-0,2	0,2
Tutun brut și prelucrat	61,0	97,0	2,4	1,6	0,4	-0,1
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	84,6	131,6	2,4	2,3	0,7	0,8
Semințe și fructe oleaginoase	11,3	60,5	0,7	0,3	0,6	-0,3
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	5,1	de 3,0 ori	0,1	0,1	0,0	0,1
Lemn și plută	20,2	132,8	0,6	0,6	-0,1	0,2
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	11,6	191,7	0,2	0,3	0,0	0,2
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	7,8	118,6	0,2	0,2	0,0	0,1
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	11,5	de 4,3 ori	0,1	0,3	0,1	0,3
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	16,9	127,0	0,5	0,5	0,1	0,2
Combustibili minerali, lubrifianti și materiale derivate	797,2	151,4	20,0	21,6	1,4	10,3
Cărbune, cocs și brichete	19,8	154,7	0,5	0,5	0,2	0,3
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	463,4	157,4	11,2	12,6	2,1	6,4
Gaz și produse industriale obținute din gaz	286,0	131,1	8,3	7,7	-0,9	2,6
Energie electrică	28,0	de 25,0 ori	0,0	0,8	0,0	1,0

	Ianuarie-septembrie 2011		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2010	2011	2010	2011
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	7,1	123,0	0,2	0,2	0,0	0,0
Uleiuri și grăsimi de origine animală	0,8	91,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	4,4	130,6	0,1	0,1	0,0	0,0
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală, amestecuri sau preparate necomestibile din uleiuri animale sau vegetale	1,9	125,8	0,1	0,1	0,0	0,0
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	488,3	132,5	14,0	13,2	2,3	4,5
Produse chimice organice	10,9	166,0	0,2	0,3	0,0	0,2
Produse chimice anorganice	11,4	137,9	0,3	0,3	0,0	0,1
Produse tanante și colorante	24,4	131,2	0,7	0,7	0,1	0,2
Produse medicinale și farmaceutice	144,9	117,0	4,7	3,9	0,9	0,8
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	80,9	130,0	2,4	2,2	0,2	0,7
Îngrășăminte minerale sau chimice	33,4	de 2,8 ori	0,5	0,9	0,1	0,8
Materiale plastice sub forme primare	45,1	137,4	1,2	1,2	0,2	0,5
Materiale plastice prelucrate	64,0	121,8	2,0	1,7	0,3	0,4
Alte materiale și produse chimice	73,3	142,4	2,0	2,0	0,5	0,8
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	708,0	139,2	19,3	19,2	3,6	7,6
Piele, altă piele și blană prelucrate	21,0	143,0	0,6	0,6	0,0	0,2
Cauciuc prelucrat	56,2	163,4	1,3	1,5	0,4	0,8
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	43,3	129,5	1,3	1,2	0,2	0,4
Hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton	79,9	139,1	2,2	2,2	0,5	0,9
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	199,0	142,3	5,3	5,4	1,2	2,3
Articole din minerale nemetalice	93,8	131,1	2,7	2,5	0,1	0,8
Fier și oțel	97,4	144,8	2,5	2,6	0,5	1,1
Metale neferoase	16,9	137,9	0,5	0,5	0,0	0,2
Articole prelucrate din metal	100,5	129,3	2,9	2,7	0,7	0,9
Mașini și echipamente pentru transport	831,2	152,7	20,7	22,5	5,0	10,9
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	18,9	de 2,2 ori	0,3	0,5	0,2	0,4
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	132,4	188,6	2,7	3,6	0,8	2,4
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	7,7	de 2,5 ori	0,1	0,2	-0,1	0,2
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	125,5	163,6	2,9	3,4	0,9	1,8
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	22,5	105,5	0,8	0,6	0,3	0,0
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	92,1	134,2	2,6	2,5	0,6	0,9
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	229,6	160,2	5,5	6,2	0,3	3,3

	Ianuarie-septembrie 2011		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2010	2011	2010	2011
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	198,2	171,6	4,4	5,4	0,6	3,1
Alte echipamente de transport	4,3	11,6	1,4	0,1	1,4	-1,2
Articole manufacturate diverse	328,6	135,1	9,2	8,9	0,3	3,2
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	27,0	120,7	0,8	0,7	0,2	0,2
Mobilă și părțile ei	46,7	140,3	1,3	1,3	0,1	0,5
Articole de voiaj; sacoșe și similare	3,3	146,6	0,1	0,1	0,0	0,0
Îmbrăcăminte și accesorii	64,9	116,1	2,1	1,7	0,0	0,3
Încălțăminte	26,4	174,8	0,6	0,7	0,0	0,4
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	33,2	132,0	0,9	0,9	-0,1	0,3
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	6,1	125,0	0,2	0,2	0,0	0,1
Alte articole diverse	121,0	143,4	3,2	3,3	0,1	1,4

Structura importurilor de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, indică dominarea în continuare a produselor necesare pentru funcționarea economiei, precum și celor destinate consumului populației.

Importurile de mașini și echipamente pentru transport au avut o cotă de 22,5% în total importuri. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi importante au deținut importurile de mașini și aparate electrice (27,6% din total secțiune și 6,2% din total importuri), vehicule rutiere (23,8% din total secțiune și 5,4% din total importuri), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (15,9% din total secțiune și 3,6% din total importuri), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (15,1% din total secțiune și 3,4% din total importuri), aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (11,1% din total secțiune și 2,5% din total importuri).

Importurile de combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate au deținut 21,6% în total importuri. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri petrolul și produsele petroliere reprezintă 58,1% din total secțiune și 12,6% din total importuri, iar gazul și produsele industriale obținute din gaz, respectiv 35,9% și 7,7%.

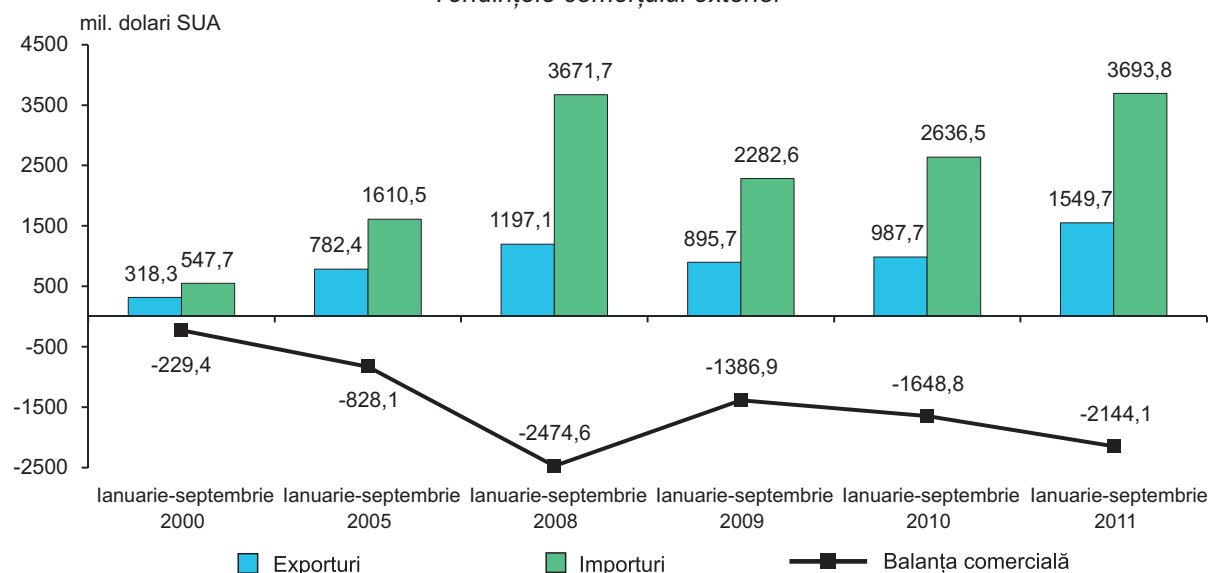
Importurile de mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă au deținut o pondere de 19,2% în total importuri, preponderente fiind firele, țesăturile și articolele textile (28,1% din total secțiune și 5,4% din total importuri), articolele prelucrate din metal (14,2% din total secțiune și 2,7% din total importuri), fierul și oțelul (13,8% din total secțiune și 2,6% din total importuri), articolele din minerale nemetalice (13,2% din total secțiune și 2,5% din total importuri), hîrtia, cartonul și articolele din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton (11,3% din total secțiune și 2,2% din total importuri), cauciucul prelucrat (7,9% din total secțiune și 1,5% din total importuri), articolele din lemn, exclusiv mobilă (6,1% din total secțiune și 1,2% din total importuri).

Importurile de produse chimice și produse derivate au reprezentat 13,2% în total importuri. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi însemnate au deținut produsele medicinale și farmaceutice (29,7% din total secțiune și 3,9% din total importuri), uleiurile esențiale, rezinoidele și substanțele parfumate, preparatele pentru toaletă, produsele pentru înfrumusețare (16,6% din total secțiune și 2,2% din total importuri), materialele plastice prelucrate (13,1% din total secțiune și 1,7% din total importuri), materialele plastice sub forme primare (9,2% din total secțiune și 1,2% din total importuri), îngrășămintele minerale sau chimice (6,8% din total secțiune și 0,9% din total importuri), produsele tanante și colorante (5,0% din total secțiune și 0,7% din total importuri).

Importurile de produse alimentare și animale vii au înregistrat o pondere de 9,5% în total importuri. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri preponderente rămîn a fi legumele și fructele (28,4% din total secțiune și 2,7% din total importuri), cerealele și preparatele pe bază de cereale (15,6% din total secțiune și 1,5% din total importuri), produsele și preparatele alimentare diverse (14,7% din total secțiune și 1,4% din total importuri), cafeaua, ceaiul, cacao și condimentele (10,3% din total secțiune și 1,0% din total importuri), peștele, crustaceele și moluștele (8,7% din total secțiune și 0,8% din total importuri), produsele lactate și ouăle de păsări (6,7% din total secțiune și 0,6% din total importuri), carnea și preparatele din carne (6,5% din total secțiune și 0,6% din total importuri).

Pe grupe de mărfuri au sporit importurile de mașini și echipamente pentru transport (+52,7%), combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate (+51,4%), mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă (+39,2%), produse chimice și produse derivate (+32,5%), articole manufacturate diverse (+35,1%), produse alimentare și animale vii (+25,4%), materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili (+31,6%), băuturi și tutun (+2,0%), favorizînd astfel creșterea pe total importuri cu 40,1%.

Tendențele comerțului exterior

Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a determinat acumularea în ianuarie-septembrie 2011 a unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 2144,1 mil. dolari SUA, cu 495,3 mil. dolari SUA (+30,0%) mai mare față de cel înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2010. Cu țările Uniunii Europene (UE-27) balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 868,0 mil. dolari SUA (în ianuarie-septembrie 2010 – 713,2 mil. dolari SUA), iar cu țările CSI – de 565,2 mil. dolari SUA (în ianuarie-septembrie 2010 – 443,3 mil. dolari SUA).

Balanța comercială cu principalele țări-partenere se prezintă astfel:

	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010
	2010	2011	
BALANȚA COMERCIALĂ – total, mil. dolari SUA	-1648,8	-2144,1	130,0
din care:			
Ucraina	-315,3	-371,4	117,8
China	-210,9	-280,4	133,0
Germania	-155,2	-206,3	133,0
Turcia	-91,7	-205,6	de 2,2 ori
România	-105,6	-137,6	130,3
Federația Rusă	-124,9	-108,5	86,9
Italia	-83,4	-99,3	119,1
Belarus	-19,2	-86,8	de 4,5 ori
Ungaria	-41,6	-59,2	142,2
Austria	-39,7	-55,9	140,8
Franța	-39,2	-51,2	130,7
Grecia	-58,9	-43,5	73,9
Statele Unite ale Americii	-31,6	-38,0	120,4
Polonia	-44,0	-33,6	76,4
Republica Cehă	-23,1	-33,1	143,4
Spania	-16,6	-28,3	170,7
Japonia	-22,3	-27,1	121,6
Elveția	-2,1	-24,9	de 12,1 ori
Olanda	-22,6	-23,5	103,8
Bulgaria	-23,1	-22,7	98,6
Coreea de Sud	-14,8	-22,6	152,5
India	-16,8	-22,2	132,7
Belgia	-16,5	-21,1	128,1
Suedia	-12,8	-19,2	151,2
Slovenia	-10,1	-14,6	144,8
Vietnam	-9,7	-13,3	136,8
Taiwan, provincie a Chinei	-7,6	-12,9	170,5
Israel	-6,5	-12,1	187,2
Finlanda	-8,7	-10,8	122,9
Slovacia	-6,8	-10,1	149,3
Brazilia	-43,3	-10,1	23,3
Uzbekistan	1,6	-4,6	x

	Ianuarie-septembrie		Ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010
	2010	2011	
Lituania	-6,0	-0,3	4,6
Azerbaidjan	3,9	1,3	34,5
Siria	3,4	3,2	94,9
Irak	5,2	4,8	92,1
Panama	0,8	5,8	de 7,1 ori
Kazahstan	8,3	8,0	95,7
Georgia	9,0	8,4	93,8
Belize	—	20,3	—
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	19,4	23,2	119,2

Balanța comercială pe principalele grupe de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie		Ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010
	2010	2011	
BALANȚA COMERCIALĂ – total, mil. dolari SUA	-1648,8	-2144,1	130,0
din care:			
Produse alimentare și animale vii	-69,5	-75,8	109,1
Animale vii	1,3	1,6	124,1
Carne și preparate din carne	-13,2	-11,2	85,4
Produse lactate și ouă de păsări	-12,4	-14,7	119,1
Pește, crustacee, moluște	-26,2	-30,7	117,0
Cereale și preparate pe bază de cereale	11,9	14,5	121,8
Legume și fructe	39,5	58,7	148,5
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	-0,2	-7,9	de 40,0 ori
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	-26,5	-34,4	129,8
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	-4,6	-2,3	48,3
Produse și preparate alimentare diverse	-39,1	-49,4	126,3
Băuturi și tutun	45,5	39,6	87,0
Băuturi	85,2	79,0	92,7
Tutun brut și prelucrat	-39,7	-39,4	99,2
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	24,0	132,0	de 5,5 ori
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	3,0	3,9	127,3
Semințe și fructe oleaginoase	34,4	115,4	de 3,3 ori
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	-0,2	-1,1	de 4,9 ori
Lemn și plută	-14,2	-19,3	135,6
Pastă de hârtie și deșeuri de hârtie	0,9	1,4	138,6
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	-5,8	-8,5	146,3
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	1,3	3,0	de 2,3 ori
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	15,8	52,4	de 3,3 ori
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	-11,2	-15,2	135,7
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	-521,9	-779,4	149,4
Cărbune, cocs și brichete	-12,7	-19,8	156,3
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	-290,9	-446,2	153,4
Gaz și produse industriale obținute din gaz	-217,2	-285,4	131,4
Energie electrică	-1,1	-28,0	de 25,2 ori
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	18,9	38,0	de 2,0 ori
Uleiuri și grăsimi de origine animală	-0,9	-0,8	91,0
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	21,2	40,6	192,1
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală, amestecuri sau preparate necomestibile din uleiuri animale sau vegetale	-1,4	-1,8	130,6

	Ianuarie-septembrie		Ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010
	2010	2011	
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	-313,3	-405,9	129,6
Produse chimice organice	-5,6	-8,7	155,6
Produse chimice anorganice	-8,1	-11,3	137,9
Produse tanante și colorante	-17,9	-23,1	128,8
Produse medicinale și farmaceutice	-82,8	-94,6	114,3
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	-54,6	-62,0	113,5
Îngrășăminte minerale sau chimice	-12,0	-33,4	de 2,8 ori
Materiale plastice sub forme primare	-31,8	-41,0	129,2
Materiale plastice prelucrate	-49,9	-59,4	119,1
Alte materiale și produse chimice	-50,6	-72,4	143,3
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	-426,9	-554,7	129,9
Piele, altă piele și blană prelucrate	-14,0	-18,9	135,2
Cauciuc prelucrat	-29,7	-41,4	139,3
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	-30,2	-36,7	121,3
Hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton	-52,0	-65,1	125,2
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	-114,2	-147,6	129,2
Articole din minerale nemetalice	-46,8	-59,0	125,9
Fier și oțel	-65,1	-90,7	139,3
Metale neferoase	-12,1	-16,0	132,4
Articole prelucrate din metal	-62,8	-79,3	126,4
Mașini și echipamente pentru transport	-414,9	-581,1	140,1
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	-3,6	-9,3	de 2,5 ori
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	-59,7	-108,8	182,2
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	-1,2	-3,1	de 2,7 ori
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	-58,4	-78,2	134,0
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	-20,8	-21,9	105,2
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	-65,8	-84,3	128,0
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	-67,6	-109,4	161,9
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	-104,2	-168,4	161,6
Alte echipamente de transport	-33,6	2,3	x
Articole manufacturate diverse	9,2	43,0	de 4,7 ori
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	-20,9	-21,8	104,4
Mobilă și părțile ei	-10,6	11,1	x
Articole de voiaj; sacoșe și similare	7,9	10,4	130,6
Îmbrăcăminte și accesorii	112,8	148,9	132,0
Încălțăminte	7,4	11,8	159,9
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	-17,7	-20,7	117,2
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	-4,4	-5,6	124,2
Alte articole diverse	-65,3	-91,1	139,4

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în ianuarie-septembrie 2011 a fost de 42,0% față de 37,5% în perioada similară din anul 2010.

Persoanele fizice au exportat în ianuarie-septembrie 2011 mărfuri și produse în valoare de 0,05 mil. dolari SUA și au importat bunuri materiale în sumă de 95,1 mil. dolari SUA. Comparativ cu ianuarie-septembrie 2010 exporturile au fost în creștere cu 84,7%, iar importurile - cu 24,0%. Majorarea importurilor se datorează, în principal, sporirii livrărilor de autoturisme (+32,6%) și autovehicule pentru transportul de mărfuri (+15,0%), cărora le revine respectiv 64,1% și 26,5% din importurile realizate de persoanele fizice.

IV. PREȚURI

Evoluția prețurilor în economia națională în ianuarie-septembrie 2011, comparativ cu perioadele corespunzătoare ale anilor precedenți se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie în % față de aceeași perioadă a anului precedent				
	2007	2008	2009	2010	2011
Indicele prețurilor de consum	111,9	114,2	100,2	107,2	107,3
Indicele prețurilor producătorului producției industriale	112,7	112,5	96,3	108,3	106,3
Indicele prețurilor de vânzare a produselor agricole	138,4	104,0	68,7	132,4	119,9
Indicele prețurilor la lucrările de construcții montaj ¹	120,5	121,0	88,8	100,4	108,7

Prețurile de consum în luna septembrie 2011 față de luna decembrie 2010 au crescut cu 5,2 la sută (în luna septembrie 2010 față de luna decembrie 2009 prețurile au crescut cu 4,5 la sută).

Pe parcursul a nouă luni 2011 prețurile la produsele alimentare au crescut în medie cu 4,7 la sută, inclusiv: zahăr – cu 33,8 la sută, fructe proaspete – cu 19,0 la sută (inclusiv: mere, pere – cu 22,0%, citrice – cu 20,6%), votca – cu 13,9 la sută, struguri – cu 12,7 la sută, carne de bovină – cu 10,8 la sută și lapte – cu 8,8 la sută.

La mărfurile nealimentare prețurile au crescut cu 3,8 la sută, inclusiv: articole de bijuterie din aur – cu 33,6 la sută, materiale pentru construcție și reparații a locuințelor – cu 14,6 la sută, combustibili – cu 9,4 la sută (inclusiv: la carburanți pentru autoturisme – cu 19,7 la sută, gaz lichefiat ambalat în butelii – cu 8,3% la sută), articole de tutungerie – cu 6,4 la sută și detergenți – cu 4,5 la sută.

În perioada de referință prețurile și tarifele la serviciile prestate populației s-au majorat cu 7,7 la sută. Creșteri mai mari în perioada de raport au fost înregistrate la: serviciile pentru instruirea în instituțiile de învățământ superior – cu 14,9 la sută, serviciile comunal-locative – cu 13,0 la sută (inclusiv: pentru încălzirea centralizată – cu 27,0 la sută, pentru aprovizionarea cu gaze naturale prin rețelele centralizate – cu 14,6 la sută), biletele pentru spectacolele teatrale și concerte – cu 11,9 la sută, transportul feroviar de pasageri interstat – cu 11,7 la sută, pentru întreținerea și instruirea în instituțiile preșcolare a copiilor – cu 11,0 la sută.

În perioada de raport au scăzut prețurile la unele produse și servicii: la legume proaspete – cu 13,5 la sută, ouă dietetice – cu 3,0 la sută, medicamente – cu 4,7 la sută, televizoare, plite electrice și aparate pentru prelucrarea informației – de la 0,5 până la 4,0 la sută.

Rata inflației în ianuarie-septembrie 2011

	Lunar + / - față de luna precedentă (%)				În % față de luna decembrie 2010
	Total	Produse		Servicii	
		alimentare	nealimentare		
Ianuarie	1,1	2,6	0,4	0,3	1,1
Februarie	1,3	1,3	0,2	2,7	2,4
Martie	0,8	0,7	0,3	1,7	3,3
Aprilie	1,0	1,3	0,7	0,9	4,3
Mai	0,6	0,1	0,5	1,2	4,9
Iunie	0,1	0,4	-0,1	0,1	5,0
Iulie	-0,1	-0,9	0,4	0,1	4,9
August	-0,1	-0,8	0,4	0,2	4,8
Septembrie	0,4	0,0	0,8	0,3	5,2

Prețurile producătorului în industrie în ianuarie-septembrie 2011 față de ianuarie-septembrie 2010 pe ansamblul activităților industriale s-au majorat cu 6,3%, motivul fiind creșterea prețurilor de livrare pe piața internă cu 7,3% și pe piața externă – cu 4,7%.

În luna septembrie 2011 în raport cu luna septembrie 2010 prețurile producției industriale s-au majorat cu 7,9%, iar față de august 2011 – cu 0,1%.

¹ Trimestrul III față de trimestrul III al anului precedent

Evoluția indicilor prețurilor producției industriale pe principalele tipuri de activități și pe destinațiile de livrări se prezintă astfel:

	Septembrie 2011 în % față de			Ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010
	august 2011	decembrie 2010	septembrie 2010	
Industrie – total	99,9	106,9	107,9	106,3
inclusiv livrat pe piața:				
internă	100,5	108,5	108,2	107,3
externă	98,9	104,3	107,5	104,7
Industrie extractivă – total	100,0	100,0	103,4	103,5
inclusiv livrat pe piața:				
internă	100,0	99,2	102,3	101,6
externă	100,4	108,0	113,7	122,0
Industrie prelucrătoare – total	99,9	106,6	107,7	105,7
inclusiv livrat pe piața:				
internă	100,7	108,5	107,9	106,7
externă	98,9	104,3	107,4	104,6
din care: industria alimentară și a băuturilor	99,7	106,6	108,3	106,0
inclusiv livrat pe piața:				
internă	100,8	109,1	108,2	107,2
externă	98,6	104,2	108,4	104,8
Producția și distribuția de energie electrică și termică	100,0	109,6	109,6	109,6
din care:				
producția și distribuția energiei electrice	100,0	108,9	108,9	107,7
aprovizionarea cu aburi și apă caldă	100,0	113,7	113,7	120,8

Industria extractivă în ianuarie-septembrie 2011 față de ianuarie-septembrie 2010 a marcat creșterea prețurilor cu 3,5%, înregistrând creșterea acestora cu 1,6% pe piața internă și cu 22,0% – pe piața externă.

Industria prelucrătoare în aceeași perioadă în ansamblu a marcat creșterea prețurilor cu 5,7%. În special, în industria alimentară și a băuturilor prețurile s-au majorat cu 6,0%, iar în activitățile componente: fabricarea produselor de morărit – cu 38,7%, prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 33,5%, fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale – cu 30,7%, fabricarea zahărului – cu 13,7%, fabricarea de cacao, ciocolată și produselor zaharoase de cofetărie – cu 6,9%, fabricarea produselor lactate – cu 6,4%, fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete – cu 5,5% ș.a.

S-au majorat prețurile în perioada vizată și în alte activități ale industriei prelucrătoare: fabricarea bijuteriilor (cu 17,6%), fabricarea de medicamente și produse farmaceutice (cu 14,6%), fabricarea produselor de tutun (cu 14,5%), fabricarea lacurilor și vopselelor (cu 12,9%), fabricarea produselor textile (cu 11,6%), fabricarea cărămizilor și țiglelor din lut ars (cu 10,5%), producția de articole din cauciuc și din material plastic (cu 9,8%), producția de mașini și aparate electrice (cu 8,3%), producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice (cu 7,8%), fabricarea de mașini și echipamente (cu 7,0%), fabricarea săpunurilor, detergentilor, a produselor de întreținere, de parfumerie și cosmetice (cu 6,1%), producția de mobilier (cu 6,0%), fabricarea încălțămintei (cu 5,1%), industria metalurgică (cu 3,0%), fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă (cu 2,8%) etc.

Totodată, s-a înregistrat diminuarea prețurilor, comparativ cu ianuarie-septembrie 2010, în următoarele activități: fabricarea vinului (cu 3,6%), fabricarea băuturilor alcoolice distilate (cu 1,8%), prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn (cu 1,4%) etc.

În *sectorul energetic* pe parcursul perioadei de raport prețurile au crescut în medie cu 9,6%, inclusiv la producția și distribuția energiei electrice și aprovizionarea cu aburi și apă caldă, respectiv cu 7,7% și cu 20,8%.

Cu referință la Principalele Grupe Industriale (conform recomandărilor UE) prețurile au evoluat în felul următor.

În luna septembrie comparativ cu luna august curent prețurile s-au majorat în industria bunurilor de uz curent cu 0,1%. În industria bunurilor de folosință îndelungată prețurile s-au diminuat cu 1,1%, în industria bunurilor de capital – cu 0,9%, în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) – cu 0,6%. La activități și bunuri legate de energie prețurile au rămas la nivelul celor din august curent.

Comparativ cu luna decembrie 2010 prețurile în luna septembrie 2011 s-au majorat la activități și bunuri legate de energie cu 9,6%, în industria bunurilor de uz curent – cu 6,9%, în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) – cu 5,4%, în industria bunurilor de folosință îndelungată – cu 5,2%, în industria bunurilor de capital – cu 4,9%.

Indicii prețurilor producției industriale pe Principalele Grupe Industriale în detaliu se prezintă în tabelul următor:

	Septembrie 2011 în % față de:	
	august 2011	decembrie 2010
Industrie – total	99,9	106,9
inclusiv livrat pe piața:		
internă	100,5	108,5
externă	98,9	104,3
Industria bunurilor intermediare (excepție energie)	99,4	105,4
inclusiv livrat pe piața:		
internă	100,5	106,7
externă	95,6	101,0
Industria bunurilor de capital	99,1	104,9
inclusiv livrat pe piața:		
internă	99,0	102,8
externă	99,3	107,0
Industria bunurilor de folosință îndelungată	98,9	105,2
inclusiv livrat pe piața:		
internă	99,3	107,7
externă	97,6	97,7
Industria bunurilor de uz curent	100,1	106,9
inclusiv livrat pe piața:		
internă	100,9	109,3
externă	99,4	104,7
Activități și bunuri legate de energie	100,0	109,6

Indicele prețurilor de vânzare a produselor agricole de către întreprinderile agricole¹ se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-septembrie în % față de aceeași perioadă din anul precedent				
	2007	2008	2009	2010	2011
Total produse agricole	138,4	104,0	68,7	132,4	119,9
din care:					
produse vegetale	149,7	94,3	62,0	154,6	128,7
produse animaliere	110,9	140,3	88,0	100,6	99,2

În ianuarie-septembrie 2011 prețurile medii de vânzare a produselor agricole de către întreprinderile agricole¹ s-au majorat cu 19,9% față de ianuarie-septembrie 2010. Considerabil s-au majorat prețurile la produsele vegetale (cu 28,7%), iar la produsele animaliere au marcat o descreștere moderată (de 0,8%).

O creștere considerabilă a prețurilor a fost înregistrată la culturile cerealiere și leguminoase – cu 37,0% (în special la porumb (exclusiv semințe de soi) – cu 42,4%, grâu (exclusiv semințe de soi) – cu 32,8%), cartofi – cu 35,9%, floarea soarelui (exclusiv semințe de soi) – cu 19,3%, fructe și pomușoare – cu 18,9%, legume – cu 7,3%.

S-au majorat prețurile de vânzare a vitelor și păsărilor în masă vie: bovinelor – cu 35,3%, ovinelor și caprinelor – cu 18,8%, păsărilor – cu 8,7%. Prețurile de vânzare a porcinelor în masă vie s-au micșorat cu 20,8%.

Prețurile de vânzare a laptelui și ouălor alimentare au crescut, respectiv, cu 15,2% și cu 14,2%.

Prețurile în construcții. În trimestrul III 2011 prețurile la lucrările de construcții-montaj s-au mărit cu 8,7% față de perioada respectivă a anului precedent. În profil pe sectoarele economiei naționale creșterea mai semnificativă a prețurilor în trimestrul de referință față de perioada respectivă a anului 2010 a fost marcată în construcția de locuințe (cu 11,8%), agricultură (cu 11,1%).

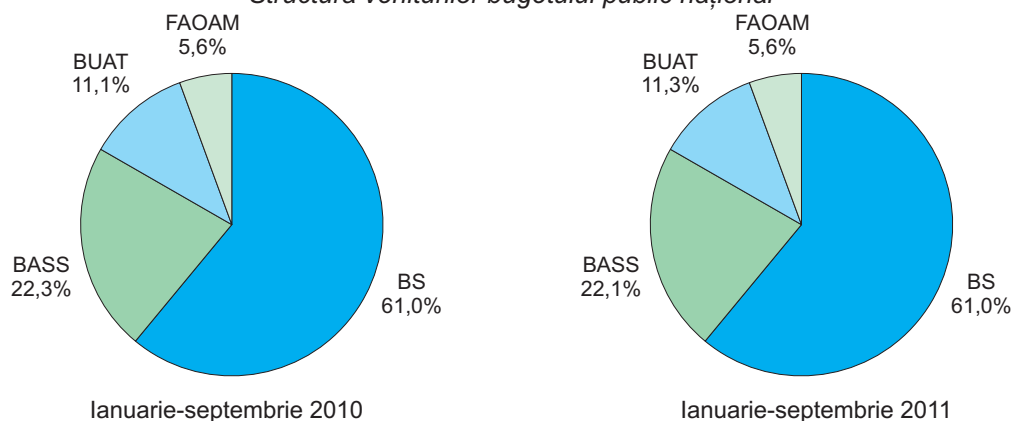
¹ Întreprinderile agricole cu personalitate juridică și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

V. FINANȚE

5.1. Executarea bugetului public național¹

În ianuarie-septembrie 2011, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă de 21244,5 mil. lei, fiind cu 1,3% sub nivelul prevăzut pe perioada de gestiune și cu 11,2% superioare veniturilor acumulate în ianuarie-septembrie 2010. Structura veniturilor bugetului public național sub aspectul bugetelor respective s-a menținut practic la nivelul perioadei corespunzătoare a anului precedent – cea mai semnificativă pondere o dețin veniturile administrate de bugetul de stat (BS) – 61,0%, urmate de veniturile administrate de bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS) – 22,1%, veniturile administrate de bugetele unităților administrativ-teritoriale (BUAT) – 11,3% și veniturile administrate de fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală (FOAM) – 5,6%.

Structura veniturilor bugetului public național

Veniturile fiscale colectate în ianuarie-septembrie 2011 au însumat 18090,2 mil. lei (85,2% din total încasări), fiind cu 0,8% sub prevederile perioadei de analiză și cu 12,4% mai mult decât veniturile acumulate în perioada analogică a anului 2010. Majorarea veniturilor fiscale față de realizările perioadei similare a anului 2010 a fost condiționată, în mod deosebit, de creșterea încasărilor din impozite pe venit (cu 14,1%) și încasărilor din impozite interne pe mărfuri și servicii (cu 14,0%).

Încasările nefiscale în perioada de referință au constituit 931,9 mil. lei (4,4% din total încasări), depășind cu 4,1% nivelul prevăzut și fiind cu 19,1% sub nivelul realizărilor perioadei similare ale anului anterior. Depășirea sarcinilor prevăzute pe perioada de gestiune s-a produs pe seama creșterii încasărilor din alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate (cu 8,7%) și încasărilor din amenzi și sancțiuni administrative (cu 6,3%). La diminuarea încasărilor nefiscale, față de ianuarie-septembrie 2010, a contribuit reducerea semnificativă a încasărilor din alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate (-31,7%).

Alte venituri în perioada de gestiune au însumat 2222,4 mil. lei (10,4% din total încasări), fiind cu 7,5% sub nivelul prognozat și cu 18,9% superioare nivelului executat în ianuarie-septembrie 2010.

Cheltuielile bugetului public național au însumat 22652,4 mil. lei fiind, cu 13,5% sub nivelul prognozat pe perioada de analiză și cu 9,9% în creștere față de cheltuielile executate în ianuarie-septembrie 2010. În perioada de referință cheltuielile pentru toate tipurile de bugete au fost sub nivelul prevăzut, devieri semnificative fiind înregistrate pentru cheltuielile bugetului de stat (-20,0%) și bugetelor unităților administrativ-teritoriale (-19,5%).

Cheltuielile publice pe tipuri de bugete

	Ianuarie-septembrie 2011			
	milioane lei			în % față de prevăzut
	prevăzut	executat	devieri	
Cheltuieli – total	26180,6	22652,4	-3528,2	86,5
Bugetul de stat	9479,1	7584,2	-1894,9	80,0
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	7039,9	5666,2	-1373,7	80,5
Bugetul asigurărilor sociale de stat	7007,1	6947,5	-59,6	99,1
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	2654,5	2454,5	-200,0	92,5

Pentru realizarea acțiunilor social-culturale au fost direcționate 72,9% din cheltuielile publice, pentru domeniile economiei naționale – 10,1%, pentru apărarea națională, organele juridice, menținerea ordinii publice și protecția civilă – 6,7%, pentru serviciile de stat cu destinație generală – 4,4%; în ianuarie-septembrie 2010 distribuția a constituit respectiv 74,1%, 9,9%, 6,5% și 4,7%.

Depășirea cheltuielilor asupra veniturilor s-a soldat, în perioada de referință, cu formarea deficitului bugetar în sumă de 1407,9 mil. lei față de 4646,9 mil. lei deficit prevăzut.

¹ Conform datelor Ministerului Finanțelor

Veniturile și cheltuielile bugetului public național în ianuarie-septembrie

	Prevăzut 2011, mil. lei	Executat, mil. lei		Executat 2011 în % față de:		Structura, %		
		2010	2011	prevăzut 2011	executat 2010	prevăzut 2011	executat	
							2010	2011
Venituri – total	21533,7	19111,7	21244,5	98,7	111,2	100,0	100,0	100,0
din care:								
Venituri fiscale	18235,7	16089,3	18090,2	99,2	112,4	84,7	84,2	85,2
impozite pe venit	1703,1	1463,7	1670,4	98,1	114,1	7,9	7,6	7,9
contribuții de asigurări sociale obligatorii de stat	4732,1	4258,6	4700,5	99,3	110,4	22,0	22,3	22,1
prime de asigurări obliga- torii de asistență medicală	1196,8	1067,8	1185,9	99,1	111,1	5,5	5,6	5,6
impozite pe proprietate	208,6	205,9	209,0	100,2	101,5	1,0	1,1	1,0
impozite interne pe măr- furi și servicii	9536,5	8331,1	9495,4	99,6	114,0	44,3	43,6	44,7
impozite asupra comerțu- lui internațional și asupra operațiunilor externe	858,6	762,2	829,0	96,6	108,8	4,0	4,0	3,9
Încasări nefiscale	895,2	1152,6	931,9	104,1	80,9	4,1	6,0	4,4
alte venituri din activitatea de antreprenoriat și din proprietate	431,1	686,4	468,6	108,7	68,3	2,0	3,6	2,2
taxe și plăți administrative	367,8	371,1	357,3	97,1	96,3	1,7	1,9	1,7
amenzi și sancțiuni administrative	96,3	94,9	102,4	106,3	107,9	0,4	0,5	0,5
alte încasări	–	0,2	3,6	–	de 18 ori	0,0	0,0	0,0
Alte venituri	2402,8	1869,8	2222,4	92,5	118,9	11,2	9,8	10,4
Cheltuieli – total	26180,6	20608,1	22652,4	86,5	109,9	100,0	100,0	100,0
din care:								
pentru economie	3839,1	2031,2	2292,3	59,7	112,9	14,7	9,9	10,1
pentru acțiunile social- culturale – total	17873,1	15271,9	16504,7	92,3	108,1	68,3	74,1	72,9
inclusiv pentru:								
învățământ	5540,4	4615,3	4793,3	86,5	103,9	21,2	22,4	21,2
ocrotirea sănătății	3188,9	2779,9	2885,7	90,5	103,8	12,2	13,5	12,7
asigurare și asistență socială	8495,7	7467,7	8310,2	97,8	111,3	32,4	36,2	36,7
cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret	648,1	409,0	515,5	79,5	126,0	2,5	2,0	2,3
pentru apărarea națională, organele judiciare, menținerea ordinii publice, protecția civilă	1711,9	1350,0	1525,4	89,1	113,0	6,5	6,5	6,7
pentru servicii de stat cu destinație generală	1167,3	959,6	1006,1	86,2	104,8	4,5	4,7	4,4
pentru activitatea economică externă	187,8	153,5	162,2	86,4	105,7	0,7	0,7	0,7
pentru deservirea datoriei de stat	504,8	411,3	486,3	96,3	118,2	1,9	2,0	2,2
alte cheltuieli	896,6	430,6	675,4	75,3	156,9	3,4	2,1	3,0
Deficit (-), excedent (+)	-4646,9	-1496,4	-1407,9	x	x	x	x	x

5.2. Credite, depozite și rulajul de casă¹

Credite. Soldul total al creditelor în economie la 30 septembrie 2011 a însumat 30076,5 mil. lei, fiind în creștere cu 16,1% față de soldul înregistrat la 30 septembrie 2010. Majorarea a fost condiționată de creșterea cu 19,2% a soldului creditelor pe termen mediu și lung. Soldul creditelor pe termen scurt s-a diminuat cu 0,4% față de soldul acumulat la 30 septembrie 2010.

Depozite. Soldul depozitelor persoanelor fizice la 30 septembrie 2011 a însumat 20871,3 mil. lei, depășind cu 19,1% soldul creat la 30 septembrie 2010. Creșterea soldului total al depozitelor a fost generată de majorarea atât a soldului depozitelor în monedă națională (cu 24,6%), cât și a soldului depozitelor în valută străină (cu 14,0%).

	Situația la 30 septembrie				
	milioane lei		structura, %		2011 în % față de 2010
	2010	2011	2010	2011	
Soldul creditelor – total	25896,4	30076,5	100,0	100,0	116,1
din care:					
credite pe termen scurt	3985,1	3967,5	15,4	13,2	99,6
credite pe termen mediu și lung	21911,3	26109,0	84,6	86,8	119,2
Soldul depozitelor persoanelor fizice – total	17522,3	20871,3	100,0	100,0	119,1
în monedă națională	8436,4	10509,9	48,1	50,4	124,6
în valută străină	9085,9	10361,4	51,9	49,6	114,0

Rulajul de casă. În ianuarie-septembrie 2011 încasările în numerar în instituțiile financiare au însumat 51506,1 mil. lei, fiind în creștere cu 12,6% față de încasările perioadei respective a anului precedent. Considerabil s-au majorat încasările din plățile pentru chirie și servicii comunale (cu 57,2%), urmate de încasările de la întreprinderile care prestează alte servicii (cu 19,2%), încasările de la transportul de pasageri (cu 14,4%) și încasările de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere (cu 12,3%).

În numerar s-au eliberat mijloace bănești în sumă de 51927,5 mil. lei depășind, cu 14,9% eliberările din ianuarie-septembrie 2010. Semnificativ s-au majorat eliberările pentru achiziționarea produselor agricole (cu 43,2%) și eliberările pentru alte scopuri (cu 32,6%).

	Ianuarie-septembrie				
	milioane lei		structura, %		2011 în % față de 2010
	2010	2011	2010	2011	
Încasări – total	45755,1	51506,1	100,0	100,0	112,6
de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere	25081,1	28161,6	54,8	54,7	112,3
din plățile pentru chirie și servicii comunale	1703,9	2678,7	3,7	5,2	157,2
de la transportul de pasageri	1089,7	1246,5	2,4	2,4	114,4
de la vânzarea valutei străine persoanelor fizice	3263,3	3545,6	7,1	6,9	108,7
din impozite și taxe	959,9	1002,6	2,1	1,9	104,4
de la întreprinderile care prestează alte servicii	2373,7	2828,3	5,2	5,5	119,2
alte	11283,5	12042,8	24,7	23,4	106,7
Eliberări – total	45209,7	51927,5	100,0	100,0	114,9
pentru salarii, burse, plăți sociale, plata pensiilor, indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare	6940,8	7265,2	15,4	14,0	104,7
pentru achiziționarea produselor agricole	1142,9	1636,8	2,5	3,2	143,2
pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice	20938,4	23823,3	46,3	45,9	113,8
din conturi de depuneri ale cetățenilor	8220,0	8640,8	18,2	16,6	105,1
pentru alte scopuri	7967,6	10561,4	17,6	20,3	132,6

¹ Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

5.3. Asigurări

În ianuarie-iunie 2011 primele brute subscrise au constituit 465,7 mil. lei, fiind în creștere cu 6,1% față de primele brute subscrise în perioada respectivă a anului precedent.

Despăgubirile și indemnizațiile de asigurare plătite au însumat 172,5 mil. lei, depășind cu 11,3% achitățile perioadei corespunzătoare ale anului 2010.

Prime brute subscrise, despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite în ianuarie-iunie

	Prime brute subscrise					Despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite				
	mil. lei		structura, %		2011 în % față de 2010	mil. lei		structura, %		2011 în % față de 2010
	2010	2011	2010	2011		2010	2011	2010	2011	
Total	438,9	465,7	100,0	100,0	106,1	155,0	172,5	100,0	100,0	111,3
inclusiv:										
Asigurări generale	414,9	435,7	94,5	93,6	105,0	147,8	167,6	95,4	97,2	113,4
din care:										
asigurări de vehicule terestre (altele decât feroviare) (CASCO)	81,1	85,5	18,5	18,4	105,4	67,0	62,6	43,3	36,3	93,4
asigurări de răspundere civilă auto	207,9	221,3	47,3	47,5	106,4	64,2	74,1	41,4	43,0	115,4
alte asigurări generale	125,9	128,9	28,7	27,7	102,4	16,6	30,9	10,7	17,9	186,1
Asigurări de viață	24,0	30,0	5,5	6,4	125,0	7,2	4,9	4,6	2,8	68,1
din care:										
asigurări de viață (fără asigurarea cu pensii și fără anuități)	22,3	28,2	5,1	6,0	126,5	3,0	2,2	1,9	1,3	73,3
alte asigurări de viață	1,7	1,8	0,4	0,4	105,9	4,2	2,7	2,7	1,5	64,3

În semestrul I 2011 veniturile și cheltuielile societăților de asigurare au crescut în raport cu perioada respectivă a anului precedent cu 7,1% și cu 16,6% respectiv. Profitul acumulat până la impozitare a constituit 22,3 mil. lei, micșorându-se cu 68,3% față de profitul înregistrat în ianuarie-iunie 2010.

În perioada de referință 12 societăți de asigurare au suportat pierderi în sumă de 20,8 mil. lei.

Rezultatele financiare ale societăților de asigurare în ianuarie-iunie

	milioane lei		2011 în % față de 2010
	2010	2011	
Venituri – total	631,7	676,5	107,1
Venituri din activitatea operațională	545,4	621,6	114,0
din care, din activitatea de asigurare	540,5	613,4	113,5
Cheltuieli – total	561,3	654,2	116,6
Cheltuieli ale activității operaționale	546,4	625,7	114,5
din care, din activitatea de asigurare	423,9	502,3	118,5
Profitul până la impozitare	70,4	22,3	31,7

5.4. Piața valorilor mobiliare¹

În ianuarie-septembrie 2011, în Registrul de stat al valorilor mobiliare (RSVM) au fost înregistrate 11 emisiuni de constituire a societății pe acțiuni în volum de 23,5 mil. lei și 96 emisiuni suplimentare de acțiuni în volum de 692,4 mil. lei. În aceeași perioadă din RSVM au fost excluse valorile mobiliare a 26 societăți pe acțiuni.

În perioada de referință au fost efectuate tranzacții cu valori mobiliare corporative (piața bursieră și extrabursieră) în sumă de 1798,0 mil. lei, depășind cu 1413,3 mil. lei (de 4,7 ori) volumul tranzacțiilor efectuate în ianuarie-septembrie 2010.

Tranzacții cu valori mobiliare corporative în ianuarie-septembrie

	Volumul total al valorilor mobiliare tranzacționate, mil. lei		Modificări față de perioada respectivă a anului precedent (+) / (-)	
	2010	2011	mil.lei	%
Piața bursieră	195,2	182,5	-12,7	-6,5
Piața extrabursieră	189,5	1615,5	1426,0	de 8,5 ori
Total	384,7	1798,0	1413,3	de 4,7 ori

În ianuarie-septembrie 2011, pe piața valorilor mobiliare au fost eliberate sau prelungite 3 licențe, din care 1 licență – pentru activitatea de dealer, 1 licență – pentru activitatea de ținere a registrului și 1 licență – pentru activitatea de estimare. Totodată a fost retrasă 1 licență pentru activitatea de dealer.

Licențierea activităților pe piața valorilor mobiliare

Genul de activitate	Numărul de licențe în vigoare la 30.09.2011	din care: în ianuarie-septembrie 2011	
		licențe eliberate sau prelungite	licențe retrase
Bursieră	1	—	—
De depozitare	1	—	—
De brokeraj	4	—	—
De dealer	17	1	1
De ținere a registrului	11	1	—
De estimare	4	1	—
Administrare fiduciară a investițiilor	4	—	—
Total	42	3	1

¹ Conform datelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare

VI. SITUAȚIA SOCIALĂ

6.1. Nivelul de trai al populației

Veniturile disponibile ale populației. Conform datelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice, veniturile disponibile ale populației în trimestrul II 2011 au constituit 1440,6 lei lunar în medie pe o persoană, fiind în creștere cu 15,6% față de aceeași perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum) veniturile au înregistrat o creștere de 7,9%¹.

Veniturile disponibile ale populației

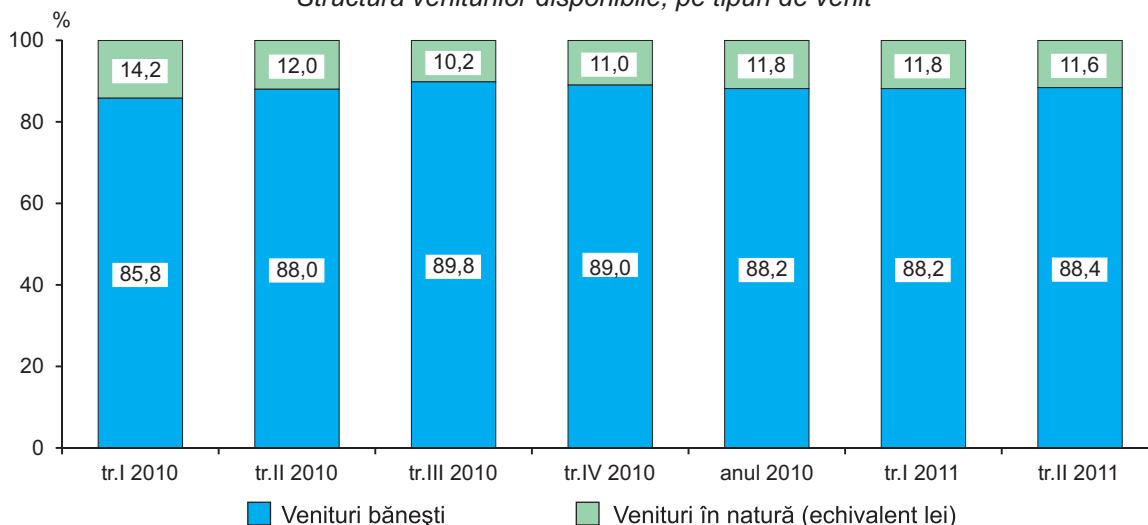
	Trimestrul II 2010	Trimestrul II 2011
Venituri disponibile – total (medii lunare pe o persoană), lei	1246,5	1440,6
inclusiv în % pe surse de formare:		
Activitatea salariată	42,6	43,9
Activitatea individuală agricolă	10,3	10,4
Activitatea individuală non-agricolă	6,5	6,6
Venituri din proprietate	0,2	0,6
Prestații sociale	18,9	19,2
din care:		
pensii	15,4	14,6
indemnizații pentru copii	0,7	0,9
compensații	0,7	0,6
ajutor social	0,4	0,2
Alte venituri	21,4	19,4
din care, remitențe	16,0	14,4
Pondere veniturilor în natură în total venituri disponibile	12,0	11,6

Plățile salariale reprezintă cea mai importantă sursă de venit, 43,9% din total venituri disponibile, contribuția acestora fiind în creștere cu 1,3 puncte procentuale față de trimestrul II 2010. Veniturile din prestațiile sociale sînt a doua sursă de venit după importanță și au contribuit la formarea veniturilor populației în proporție de 19,2% sau cu 0,3 puncte procentuale mai mult față de aceeași perioadă a anului 2010.

Veniturile obținute din activitatea individuală agricolă au înregistrat o pondere de 10,4% (+0,1 puncte procentuale), iar cele din activitatea individuală non-agricolă – de 6,6% (+0,1 puncte procentuale). O sursă importantă în formarea veniturilor gospodăriilor rămîn a fi transferurile bănești din afara țării (remitențele), contribuția acestora fiind de 14,4% sau cu 1,6 puncte procentuale mai puțin față de trimestrul II 2010.

În structura veniturilor disponibile predominante sînt *veniturile bănești*, cu o pondere de 88,4% în trimestrul II 2011 față de 11,6% pentru veniturile în natură. În termeni absoluți, valoarea veniturilor bănești a însumat 1273,9 lei lunar în medie pe o persoană și 166,7 lei – veniturile în natură. Comparativ cu trimestrul II 2010, ponderea veniturilor bănești a crescut cu 0,4 puncte procentuale.

Structura veniturilor disponibile, pe tipuri de venit

În funcție de mediul de reședință, se constată că veniturile populației din mediul urban au fost în medie cu 663,5 lei sau cu 57,3% mai mari decît ale populației rurale. În mediul urban, principala sursă de formare a veniturilor este activitatea salariată (56,0%) și prestațiile sociale (15,6%). Pentru populația din mediul rural, cea mai importantă sursă de venit la fel este activitatea salariată (29,7%), dar contribuția acesteia este de aproximativ 2 ori mai mică decît în mediul urban. Veniturile obținute din activitatea individuală agricolă au asigurat 21,4% din totalul veniturilor disponibile ale populației din mediul rural.

¹ Indicele prețurilor de consum în trimestrul II 2011 față de trimestrul II 2010 a constituit 107,1%

Cheltuielile de consum ale populației. Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în trimestrul II 2011 au constituit 1501,8 lei lunar în medie pe o persoană, fiind în creștere cu 12,0% față de aceeași perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicii de prețuri de consum) populația a cheltuit în medie cu 4,6% mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Cheltuielile de consum ale populației

	Trimestrul II 2010	Trimestrul II 2011
Cheltuieli de consum – total (medii lunare pe o persoană), lei	1340,2	1501,8
inclusiv în % pentru:		
Produse alimentare	41,2	43,2
Băuturi alcoolice, tutun	1,8	1,7
Îmbrăcăminte, încălțăminte	9,9	10,1
Întreținerea locuinței	18,5	18,2
Dotarea locuinței	4,0	3,6
Sănătate	6,4	5,4
Transport	5,9	5,2
Comunicații	4,5	4,4
Agrement	1,0	1,2
Educație	1,2	1,1
Hotel, restaurant, cantină etc.	2,2	2,1
Diverse	3,6	3,6

Cea mai mare parte a cheltuielilor tradițional rămâne a fi destinată necesarului de consum alimentar – 43,2% (cu 2 puncte procentuale mai mult față de trimestrul II 2010). Pentru întreținerea locuinței o persoană în medie pe lună a alocat 18,2% din cheltuielile totale de consum (-0,3 puncte procentuale), iar pentru îmbrăcăminte și încălțăminte – 10,1% (+0,2 puncte procentuale). Celelalte cheltuieli au revenit pentru sănătate (5,4% față de 6,4% în trimestrul II 2010), transport (5,2% față de 5,9%), comunicații (4,4% față de 4,5%), dotarea locuinței (3,6% față de 4,0%), învățămînt (1,1% față de 1,2%), etc.

Minimul de existență. Mărimea minimului de existență¹ în trimestrul II 2011 a constituit în medie pe lună pentru o persoană 1502,8 lei, fiind în creștere cu 8,4% față de trimestrul II 2010. Majorarea minimului de existență a fost determinată de evoluția prețurilor la produsele alimentare incluse în coșul alimentar al minimului de existență.

În funcție de mediul de reședință, minimul de existență pentru trimestrul II 2011 se caracterizează prin valori maxime pentru mediul urban (1658,9 lei) și respectiv valori minime pentru mediul rural (1391,4 lei). Acest decalaj este determinat de diferențele existente în componența coșului alimentar, dar și a structurii cheltuielilor de consum a gospodăriilor din mediul urban și rural.

Valoarea minimului de existență pe categorii de populație

							medii lunare pe o persoană, lei		
	Total populație	Populația în vîrstă aptă de muncă	Bărbați în vîrstă aptă de muncă	Femei în vîrstă aptă de muncă	Pensio-nari	Copii	inclusiv în vîrstă de:		
							pîna la 1 an	1-6 ani	7-16 ani
Total									
Trimestrul II 2010	1385,8	1470,1	1550,9	1385,3	1197,2	1255,1	503,0	1106,0	1379,2
Trimestrul II 2011	1502,8	1587,3	1667,4	1503,0	1311,1	1370,4	579,1	1225,4	1523,8
Urban									
Trimestrul II 2010	1551,5	1625,2	1711,5	1540,9	1328,0	1434,0	575,5	1265,1	1608,9
Trimestrul II 2011	1658,9	1736,0	1813,5	1660,1	1428,5	1536,2	650,0	1376,8	1720,4
Rural									
Trimestrul II 2010	1268,6	1347,1	1431,4	1253,6	1117,0	1158,8	461,5	1014,6	1260,4
Trimestrul II 2011	1391,4	1470,0	1559,0	1370,5	1236,0	1280,3	537,1	1137,7	1421,6

Pe categorii de populație, valoarea maximă a minimului de existență revine populației în vîrstă aptă de muncă – 1587,3 lei și în special bărbaților – 1667,4 lei. Pentru pensionari minimul de existență a constituit 1311,1 lei și reprezintă 87,2% din valoarea medie pentru total populație.

Minimul de existență pentru copii reprezintă în medie 1370,4 lei lunar, cu o diferențiere a acestui indicator în dependență de vîrsta copilului, de la 579,1 lei pentru un copil în vîrstă de pînă la 1 an pînă la 1523,8 lei pentru un copil în vîrstă de 7-16 ani.

¹ Valoarea minimului de existență este calculată în baza Regulamentului „Cu privire la modul de calculare a minimului de existență”, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 902, din 28 august 2000.

Remunerarea muncii. În luna septembrie 2011, câștigul salarial¹ mediu nominal brut a fost de 3159,3 lei, înregistrând o creștere cu 9,1% față de luna septembrie 2010 și cu 0,5% mai mic față de luna august 2011.

Indicele câștigului salarial real pentru luna septembrie 2011 față de luna septembrie 2010 (calculat ca raport dintre indicele câștigului salarial nominal brut și indicele prețurilor de consum) a fost de 100,3%.

În sfera bugetară câștigul salarial mediu a constituit în luna septembrie curent 2827,4 lei (+11,1% față de luna septembrie 2010)

În sectorul economic (real) câștigul salarial în luna septembrie 2011 a înregistrat 3309,8 lei (+8,2% față de luna septembrie 2010).

Evoluția câștigului salarial mediu lunar

	Câștigul salarial mediu lunar al unui salariat în economia națională, lei	În % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
2011			
Ianuarie	2835,6	109,1	75,1
Februarie	2884,5	111,4	101,7
Martie	2985,1	108,1	103,5
Trimestrul I	2902,4	110,1	105,4
Aprilie	3134,6	113,7	105,0
Mai	3216,0	112,9	102,6
Iunie	3556,2	120,0	110,6
Trimestrul II	3302,0	115,6	113,8
Semestrul I	3103,8	113,3	x
Iulie	3261,8	111,0	91,7
August	3174,8	108,5	97,3
Septembrie	3159,3	109,1	99,5
Trimestrul III	3197,5	109,5	96,8
Ianuarie-septembrie	3135,9	112,1	x

Câștigul salarial mediu pe activități, în luna septembrie 2011

	Lei	În % față de:		În % față de câștigul salarial mediu pe economie în septembrie 2011
		septembrie 2010	august 2011	
Total	3159,3	109,1	99,5	100,0
inclusiv:				
Agricultură, economia vînatului și silvicultură	2232,7	124,4	116,8	70,7
Piscicultură	1472,8	92,9	89,9	46,6
Industrie	3540,5	105,4	95,1	112,1
industrie extractivă	3755,0	112,4	96,0	118,9
industrie prelucrătoare	3197,0	106,9	94,2	101,2
energie electrică și termică, gaze și apă	5179,0	101,5	98,2	163,9
Construcții	3493,4	105,6	100,4	110,6
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor, motocicletelor, a bunurilor casnice și personale	2773,8	114,4	97,5	87,8
Hoteluri și restaurante	2257,7	104,6	98,8	71,5
Transporturi și comunicații	3702,4	102,9	86,9	117,2
Activități financiare	5997,1	109,6	92,1	189,8
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	4012,2	103,2	96,4	127,0
Administrație publică	3255,1	103,4	92,9	103,0
Învățămînt	2806,6	118,3	132,4	88,8
Sănătate și asistență socială	2837,3	104,6	93,8	89,8
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	2837,1	110,9	104,1	89,8
activități recreative, culturale și sportive	2324,0	111,3	110,6	73,6

¹ Noțiunea de „câștig salarial” este identică cu „salariul mediu”

Cîștigul salarial mediu în profil teritorial¹ în luna septembrie 2011

	Lei	În % față de:		În % față de salariul mediu pe economie în septembrie 2011
		septembrie 2010	august 2011	
Total	3159,3	109,1	99,5	100,0
din care:				
Mun. Chișinău	3844,5	103,8	94,5	121,7
Nord	2730,4	108,3	101,9	86,4
Mun. Bălți	3423,0	105,2	96,2	108,3
Briceni	2172,2	105,1	106,2	68,8
Dondușeni	2589,8	104,7	101,4	82,0
Drochia	2868,9	114,8	95,0	90,8
Edineț	2428,4	110,4	113,4	76,9
Fălești	2150,1	107,7	109,8	68,1
Florești	2506,9	108,0	100,0	79,3
Glodeni	2330,1	111,8	118,5	73,8
Ocnița	2466,7	113,4	107,4	78,1
Rîșcani	2218,8	105,6	110,2	70,2
Sîngerei	2276,4	114,5	110,3	72,1
Soroca	2608,0	105,3	101,9	82,5
Centru	2645,3	110,8	109,8	83,7
Anenii Noi	2547,8	105,6	109,2	80,6
Călărași	2686,3	118,3	106,3	85,0
Criuleni	2256,0	108,2	112,9	71,4
Dubăsari	2352,3	104,5	103,4	74,5
Hîncești	2512,1	113,8	102,6	79,5
Ialoveni	2880,3	108,5	115,2	91,2
Nisporeni	2432,1	112,9	108,5	77,0
Orhei	2984,6	108,8	114,7	94,5
Rezina	3056,9	109,9	103,4	96,8
Strășeni	2534,2	109,5	108,3	80,2
Șoldănești	2400,0	121,5	117,7	76,0
Telenești	2313,8	119,1	117,9	73,2
Ungheni	2807,0	109,6	108,7	88,8
Sud	2369,2	108,7	112,1	75,0
Basarabeasca	2142,1	83,3	107,8	67,8
Cahul	2580,4	108,8	108,3	81,7
Cantemir	2089,5	109,6	110,8	66,1
Căușeni	2444,9	114,4	112,9	77,4
Cimișlia	2513,7	115,1	130,1	79,6
Leova	2184,4	104,7	119,3	69,1
Ștefan Vodă	2193,4	113,3	102,9	69,4
Taraclia	2338,6	108,8	113,7	74,0
UTA Găgăuzia	2408,9	111,6	109,8	76,2

Cîștigul salarial mediu pe activități economice și forme de proprietate în luna septembrie 2011

lei

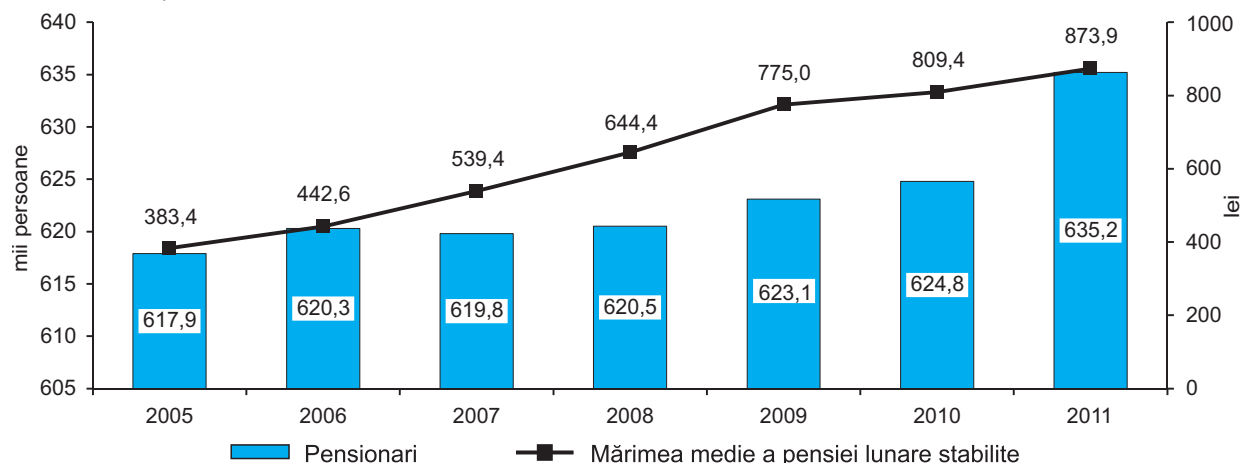
	Total	din care:	
		proprietate publică	alte forme de proprietate
Total	3159,3	3099,7	3220,7
inclusiv:			
Agricultură, economia vînatului și silvicultură	2232,7	3168,2	2070,1
Pescicultură	1472,8	1522,9	1455,3
Industrie	3540,5	4250,5	3427,4
industrie extractivă	3755,0	3769,6	3753,6
industrie prelucrătoare	3197,0	4061,2	3147,2
energie electrică și termică, gaze și apă	5179,0	4355,0	6181,3

¹ Informația pe municipii și raioane cuprinde toate unitățile din sectorul real cu un număr de salariați de 20 și mai multe persoane și toate organizațiile din sectorul bugetar indiferent de numărul de salariați

	Total	din care:	
		proprietate publică	alte forme de proprietate
Construcții	3493,4	3803,8	3471,2
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor, motocicletelor, a bunurilor casnice și personale	2773,8	4790,6	2758,8
Hoteluri și restaurante	2257,7	2506,4	2210,4
Transporturi și comunicații	3702,4	4144,5	3178,8
Activități financiare	5997,1	6269,4	5981,5
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	4012,2	3582,9	4465,8
Administrație publică	3255,1	3255,1	—
Învățământ	2806,6	2780,4	3864,1
Sănătate și asistență socială	2837,3	2801,7	3674,8
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	2837,1	2396,9	3614,6

Pensii. Conform datelor preliminare a Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 octombrie 2011 a constituit 635,2 mii persoane sau cu 10,4 mii persoane mai mult comparativ cu 1 octombrie 2010.

Evoluția numărului pensionarilor și a mărimii medii a pensiei lunare stabilite la 1 octombrie

Mărimea medie a pensiei (indexate) lunare stabilite a constituit 873,9 lei, fiind în creștere cu 7,9% față de 1 octombrie 2010.

Piața forței de muncă. Conform datelor Anchetei Forței de Muncă, în trimestrul II 2011 populația economic activă a Republicii Moldova a constituit circa 1329 mii persoane.

Rata de activitate a populației de 15 ani și peste (proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală în vîrstă de 15 ani și peste) a constituit 44,7%, atîngînd valori mai înalte în rîndul populației masculine – 49,2%, în comparație cu rata pentru femei – 40,5%. Ratele de activitate pe medii au înregistrat următoarele valori: urban – 49,6% , rural – 41,0%. Cea mai înaltă rată de activitate (66,9%) s-a înregistrat în categoria de vîrstă 50-54 ani.

Populația ocupată a fost de peste 1246 mii persoane. Repartiția pe sexe relevă că ponderea bărbaților în total populație ocupată (51,9%) a fost practic egală cu cea a femeilor (48,1%). Mediului rural i-au revenit 53,3% și celui urban – 46,7%.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (proporția populației ocupate în populația de 15 ani și peste) a fost de 41,9%. La bărbați ea a fost mai înaltă decît la femei (respectiv 45,8% și 38,4%). Rata de ocupare în mediul rural (39,0%) a fost mai mică decît cea din mediul urban (45,7%). Cea mai înaltă rată de ocupare (64,2%) s-a înregistrat la persoanele de 50-54 ani.

Numărul șomerilor conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM) a fost de circa 83 mii persoane.

Rata șomajului (proporția șomerilor BIM în populația activă) a înregistrat la nivel de țară valoarea de 6,2%. La bărbați ea a atins valoarea de 7,0% și la femei – 5,3%. Continuă să se mențină disparități semnificative între rata șomajului în mediul urban (7,9%) și cel rural (4,7%).

Raportul de dependență economică, exprimat prin numărul persoanelor neocupate (inactive sau în șomaj) ce revin la 1000 persoane ocupate a fost de 1857‰.

Populația după participarea la activitatea economică, pe sexe și medii

procente

	Trimestrul I 2010	Trimestrul II 2010	Trimestrul III 2010	Trimestrul IV 2010	Trimestrul I 2011	Trimestrul II 2011
Total						
Rata de activitate ¹	37,9	45,5	44,3	38,9	38,2	44,7
Rata de ocupare ²	34,4	42,3	41,4	36,0	34,6	41,9
Rata șomajului ³	9,1	7,0	6,5	7,5	9,4	6,2
Masculin						
Rata de activitate ¹	41,0	49,9	47,9	41,1	41,3	49,2
Rata de ocupare ²	36,1	45,6	44,5	37,4	36,4	45,8
Rata șomajului ³	11,9	8,7	7,1	9,1	11,9	7,0
Feminin						
Rata de activitate ¹	35,1	41,5	41,0	36,8	35,5	40,5
Rata de ocupare ²	33,0	39,3	38,6	34,7	33,0	38,4
Rata șomajului ³	6,1	5,2	5,9	5,8	6,9	5,3
Urban						
Rata de activitate ¹	45,6	48,3	48,3	46,7	46,6	49,6
Rata de ocupare ²	40,6	43,5	44,1	42,5	41,9	45,7
Rata șomajului ³	11,0	10,0	8,6	9,0	10,0	7,9
Rural						
Rata de activitate ¹	32,2	43,3	41,3	33,2	32,1	41,0
Rata de ocupare ²	29,9	41,4	39,4	31,2	29,3	39,0
Rata șomajului ³	7,1	4,5	4,7	5,9	8,8	4,7

*Populația după situația economică, pe sexe, medii și grupe de vîrstă
în trimestrul II 2011*

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active, mii			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Total	1328,7	1246,1	82,6	44,7	41,9	6,2
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,8	10,1	21,2	22,7	19,9	12,2
25-34 ani	24,3	23,6	34,7	53,4	48,7	8,9
35-49 ani	35,6	36,0	28,5	65,4	62,2	5,0
50 ani și peste	29,3	30,2	15,6	38,4	37,1	3,3
Masculin	695,0	646,3	48,7	49,2	45,8	7,0
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	11,9	11,5	17,3	25,1	22,5	10,2
25-34 ani	26,6	25,7	38,5	59,0	53,0	10,2
35-49 ani	32,0	32,2	28,7	65,5	61,4	6,3
50 ani și peste	29,5	30,6	15,5	47,7	45,9	3,7
Feminin	633,7	599,8	33,9	40,5	38,4	5,3
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	9,6	8,7	26,7	20,1	17,1	14,8
25-34 ani	21,9	21,4	29,3	47,4	44,0	7,2
35-49 ani	39,5	40,1	28,2	65,3	62,8	3,8
50 ani și peste	29,0	29,8	15,9	31,5	30,6	2,9

¹ Proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

² Proporția populației ocupate de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

³ Proporția șomerilor BIM în populația activă

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active, mii			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Urban	631,2	581,6	49,6	49,6	45,7	7,9
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,7	10,2	16,6	26,5	23,3	12,2
25-34 ani	27,6	27,1	33,7	62,2	56,3	9,6
35-49 ani	35,1	35,6	30,0	70,8	66,1	6,7
50 ani și peste	26,6	27,1	19,7	39,3	37,0	5,8
Rural	697,5	664,5	33,0	41,0	39,0	4,7
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,9	10,1	28,0	20,1	17,7	12,1
25-34 ani	21,3	20,6	36,3	45,8	42,1	8,0
35-49 ani	35,9	36,4	26,2	61,3	59,2	3,4
50 ani si peste	31,8	32,9	9,5	37,7	37,2	1,4

Șomajul înregistrat. Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 octombrie 2011 în căutarea unui loc de muncă se aflau circa 35,5 mii *șomeri înregistrați*, fiecare al unsprezecelea fiind disponibilizat de la unitățile economice. Din numărul total de șomeri, 55 la sută o constituie femeile. Circa 11% din șomerii înregistrați beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna septembrie 2011 de 971 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie 7 șomeri.

6.2. Situația demografică

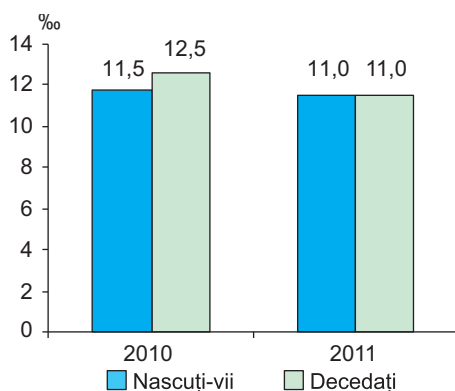
Evoluția proceselor demografice în ianuarie-septembrie 2011 se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației¹:

	ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-septembrie 2011	ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010
Născuți-vii, persoane	30533	29408	96,3
Decedați, persoane	33199	29336	88,4
din care, copii sub 1 an	372	324	87,1
Sporul natural	-2666	72	x
Numărul căsătoriilor	18782	18601	99,0
Numărul divorțurilor	8150	8057	98,9

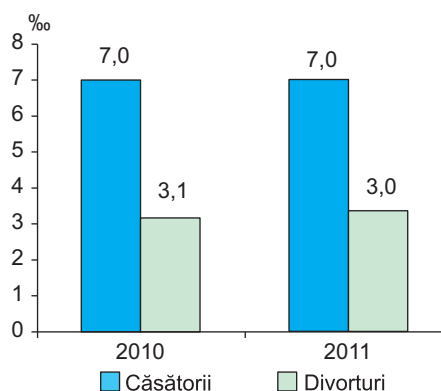
Conform datelor preliminare, în ianuarie-septembrie 2011 numărul născuților-vii s-a micșorat cu 3,7% comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, rata natalității, constituind 11,0 născuți-vii la 1000 locuitori. Mortalitatea generală a înregistrat o scădere de 11,6% comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, rata mortalității generale a constituit 11,0 decedați la 1000 locuitori. Numărul copiilor decedați în vîrstă sub 1 an în această perioadă s-a micșorat cu 12,9%, rata mortalității infantile, constituind 11,0 decedați în vîrstă sub 1 an la 1000 născuți-vii.

Rata nupțialității a constituit 7,0 căsătorii la 1000 locuitori, numărul căsătoriilor fiind în descreștere cu 1,0%, iar rata divorțialității a alcătuit 3,0 divorțuri la 1000 locuitori, numărul divorțurilor, înregistrînd o scădere cu 1,1% față de perioada similară a anului trecut.

*Născuți-vii și decedați la 1000 locuitori
în ianuarie-septembrie*

*Căsătorii și divorțuri la 1000 locuitori
în ianuarie-septembrie*

¹ Inclusiv unele cazuri de înregistrare a actelor de stare civilă din partea sîngă a Nistrului și municipiul Bender

Structura mortalității pe clase ale cauzelor de deces relevă, că cele mai multe decese (58,0%) au drept cauză bolile aparatului circulator, tumorile maligne constituie 14,0%, bolile aparatului digestiv – 8,9%, accidentele, intoxicațiile și traumele – 7,6%, bolile aparatului respirator – 5,0%, alte clase – 6,5%.

Conform datelor preliminare, evoluția proceselor demografice pe regiuni de dezvoltare în ianuarie-septembrie 2011 se prezintă astfel:

	Mun. Chișinău	Nord	Centru	Sud	UTA Găgăuzia
<i>Date absolute</i>					
Născuți-vii, persoane	6835	7683	9101	4151	1527
Decedați, persoane	4497	9978	8964	4570	1301
din care, copii sub 1 an	78	89	101	37	15
Sporul natural	2338	-2295	137	-419	226
Numărul căsătoriilor	5179	4521	5626	2367	875
Numărul divorțurilor	2083	2041	2297	1130	339
<i>Rate la 1000 locuitori</i>					
Născuți-vii	11,5	10,2	11,4	10,3	12,7
Decedați	7,6	13,3	11,3	11,3	10,8
Sporul natural	3,9	-3,1	0,1	-1,0	1,9
Căsătorii	8,7	6,0	7,1	5,9	7,3
Divorțuri	3,5	2,7	2,9	2,8	2,8

Migrațiunea populației. Potrivit informației prezentate de Ministerul Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2011 permis de ședere (permanentă și temporară) au primit 1077 cetățeni străini.

Cetățeni străini, după țara de emigrare și scopul sosirii în ianuarie-septembrie 2011

	Numărul imigranților	Inclusiv sosiți la:							
		muncă		studii		imigrația de familie		alte cauze	
		persoane	%	persoane	%	persoane	%	persoane	%
Ucraina	271	79	29,1	11	4,1	174	64,2	7	2,6
România	259	153	59,1	2	0,8	84	32,4	20	7,7
Turcia	158	86	54,4	14	8,9	58	36,7	–	–
Federația Rusă	157	35	22,3	–	–	117	74,5	5	3,2
Italia	80	50	62,5	–	–	19	23,7	11	13,8
Franța	38	19	50,0	3	7,9	3	7,9	13	34,2
Statele Unite ale Americii	33	3	9,1	–	–	7	21,2	23	69,7
Azerbaidjan	26	10	38,5	1	3,8	15	57,7	–	–
Nigeria	22	12	54,5	10	45,5	–	–	–	–
Siria	21	7	33,3	6	28,6	8	38,1	–	–
Germania	19	12	63,1	–	–	4	21,1	3	15,8
Alte țări	371	160	43,1	49	13,2	110	29,7	52	14,0
Total	1455	626	43,0	96	6,6	599	41,2	134	9,2

6.3. Ocrotirea sănătății

Conform informației preliminare a Ministerului Sănătății, morbiditatea populației de unele boli infecțioase în ianuarie-septembrie 2011 se caracterizează prin majorarea cazurilor de îmbolnăviri prin infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple – 178,2 mii cazuri față de 109,7 mii cazuri în ianuarie-septembrie 2010. Totodată, au fost înregistrate mai multe cazuri de varicelă, 7,1 mii cazuri față de 3,9 mii cazuri în ianuarie-septembrie 2010, dar mai puține cazuri de gripă, hepatita virală A, dizenterie bacteriană.

În medie la 100 mii locuitori revin 5001,5 cazuri de infecții acute ale căilor respiratorii, 422,0 cazuri de infecții intestinale acute, 200,2 cazuri de varicelă, 128,5 cazuri de gripă.

Morbiditatea populației, pe principalele boli infecțioase

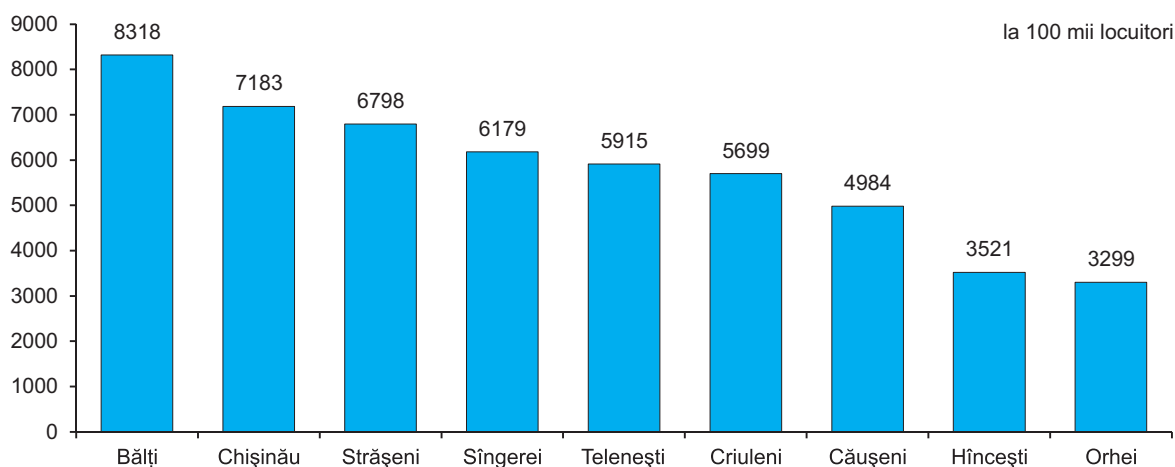
	ianuarie-sep- tembrie 2010, cazuri	ianuarie-septembrie 2011		Cazuri la 100000 locuitori	
		total, cazuri	în % față de ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-sep- tembrie 2010	ianuarie-sep- tembrie 2011
Infecții intestinale					
Infecții intestinale acute	14465	15026	103,9	405,9	422,0
inclusiv dizenterie bacteriană	413	191	46,2	12,0	5,4

	ianuarie-sep- tembrie 2010, cazuri	ianuarie-septembrie 2011		Cazuri la 100000 locuitori	
		total, cazuri	în % față de ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-sep- tembrie 2010	ianuarie-sep- tembrie 2011
Hepatite virale					
Hepatite virale – total	152	127	83,6	4,3	3,6
din care:					
Hepatita A	15	3	20,0	0,4	0,1
Hepatita C	61	39	63,9	1,7	1,1
Infecții imunodirijabile					
Varicela	3920	7132	181,9	110,1	200,2
Hepatită virală B	76	68	89,5	2,1	1,9
Parotidită epidemică	87	87	100,0	2,4	2,4
Infecții respiratorii acute					
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple	109688	178156	162,4	3079,4	5001,5
Gripă	12508	4577	36,6	351,2	128,5
Boli infecțioase „social determinate”					
Tuberculoza organelor respiratorii	2385	2431	101,9	67,0	68,3
Sifilis	1677	1556	92,8	47,1	43,7
Infecție gonococică	909	910	100,1	25,5	25,6
Pediculoză	2923	2509	85,8	82,1	70,4

Cele mai multe cazuri a morbidității prin infecții respiratorii acute se înregistrează în municipiile Bălți (12,4 mii sau 8,3 mii cazuri la 100 mii populație) și Chișinău (56,7 mii cazuri sau 7,2 mii cazuri la 100 mii populație), în raioanele Strășeni (6,2 mii sau 6,8 mii cazuri la 100 mii populație), Sîngerei (5,8 mii sau 6,2 mii cazuri la 100 mii populație) etc.

Morbiditatea populației prin infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple în ianuarie-septembrie 2011

Aproape fiecare al doilea caz de infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple se înregistrează în cazul copiilor. Cele mai multe cazuri de îmbolnăviri prin aceste infecții la copii au fost înregistrate în municipiile Chișinău – 30,7 mii cazuri și Bălți – 8,4 mii, raioanele: Strășeni – 4,3 mii, Sîngerei – 4,0 mii, Ialoveni – 3,4 mii cazuri.

Numărul purtătorilor virusului imunodeficienței umane (HIV) a constituit 395 persoane sau cu 41 cazuri mai mult comparativ cu ianuarie-septembrie 2010, cele mai multe cazuri au fost înregistrate în municipiile Chișinău și Bălți, respectiv 76 și 73 cazuri. Totodată, au fost înregistrate 171 cazuri de boală SIDA, inclusiv 47 cazuri în municipiul Chișinău.

6.4. Infracțiuni

Conform informației Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2011 s-au înregistrat 25,5 mii infracțiuni sau cu 6,1 la sută mai mult decât în perioada respectivă a anului precedent. Cele mai multe infracțiuni au fost înregistrate în localitățile urbane – 56% din total infracțiuni înregistrate.

La 10 mii locuitori revin în medie 71 infracțiuni înregistrate. Cel mai mare nivel de criminalitate a fost înregistrat în municipiul Chișinău – 110 crime la 10 mii locuitori, ce respectiv depășește nivelul mediu pe țară de 1,5 ori.

Numărul infracțiunilor înregistrate

	ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-septembrie 2011	ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010
Infracțiuni înregistrate – total	24017	25482	106,1
din care:			
Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei	1391	1258	90,4
din acestea:			
omor	196	160	81,6
vătămări intenționate grave	288	244	84,7
Infracțiuni privind viața sexuală	446	356	79,8
din acestea violuri	295	214	72,5
Infracțiuni contra patrimoniului	12681	14143	111,5
din acestea:			
furturi	9422	10996	116,7
țîlhării	128	107	83,6
jafuri	865	867	100,2
escrocherii	1402	1156	82,5
pungășii	262	396	de 1,5 ori
șantaj	46	28	60,9
Infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale	1539	1386	90,1
din acestea infracțiuni legate de droguri	1386	1273	91,8
Infracțiuni contra familiei și minorilor	108	426	de 4,0 ori
din acestea trafic de copii	17	20	117,6
Infracțiuni economice	764	1003	131,3
din acestea:			
contrabanda	118	132	111,9
fabricarea banilor falși	241	514	de 2,1 ori
Infracțiuni contra securității publice	829	955	115,2
inclusiv huliganism	701	831	118,5

În ianuarie-septembrie 2011 au fost înregistrate mult mai multe cazuri de infracțiuni contra familiei și minorilor (de 4,0 ori), în special fiind înregistrate 336 cazuri de violență în familie, față de 10 cazuri în ianuarie-septembrie 2010 (art. 201.1 „Violența în familie” a fost introdus în Codul Penal în iulie 2010). Infracțiunile economice au crescut cu 31,3%, cele contra securității publice – cu 15,2%, iar infracțiunile contra patrimoniului – cu 11,5%. Din categoria infracțiunilor contra patrimoniului cele mai răspândite sînt furturile, după care urmează cazurile de escrocherii și jafuri.

Totodată, au fost înregistrate de 2 ori mai multe cazuri de fabricare a banilor falși, cu 18,5% mai multe cazuri de huliganism și cu 17,6% mai multe cazuri de trafic de copii. În această perioadă, s-a micșorat numărul infracțiunilor contra sănătății publice și a conviețuirii sociale și a infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei.

Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 709 cazuri sau 2,8% revin celor excepțional de grave și deosebit de grave, iar 4,4 mii cazuri sau 17,3% – celor grave.

Cu aplicarea armelor de foc, explozivelor și grenadelor au fost comise 48 crime. Din total infracțiuni din categoria dată, 11 cazuri țin de huliganism, 10 cazuri – de țîlhării, 8 cazuri – de omor, 5 cazuri – de vătămare intenționată gravă.

Contra persoanelor în perioada dată au fost comise 4,4 mii crime, în urma cărora au decedat 396 persoane sau cu 29 persoane mai puțin comparativ cu ianuarie-septembrie 2010. Principalele cauze de deces fiind accidentele rutiere (47,5%), omorurile (30,8%) și vătămrile intenționate (9,3%).

Din total infracțiuni înregistrate mai mult de 80 la sută sînt săvîrșite de către persoane în vîrstă aptă de muncă, dar fără ocupație. Ponderea infracțiunilor săvîrșite de către minori sau cu participarea acestora a constituit 3,0% în total infracțiuni, față de 4,0% în ianuarie-septembrie 2010.

În ianuarie-septembrie 2011 au fost relevate 13,1 mii persoane care au comis infracțiuni sau cu 1,3 mii persoane mai mult comparativ cu ianuarie-septembrie 2010, ce prezintă o majorare de 11,2 la sută. Se constată o creștere semnificativă a infractorilor care anterior au comis infracțiuni (de 1,6 ori). Numărul persoanelor care au comis infracțiuni în stare de ebrietate s-a majorat cu 23,5%. De asemenea au fost înregistrate mai multe cazuri cu implicarea minorilor în săvîrșirea crimelor.

Numărul persoanelor relevate care au comis infracțiuni

	ianuarie-septembrie 2010		ianuarie-septembrie 2011		ianuarie-septembrie 2011
	persoane	în % față de total	persoane	în % față de total	în % față de ianuarie-septembrie 2010
Total	11760	100,0	13078	100,0	111,2
din care:					
femei	1258	10,7	1303	9,9	103,6
minori	1130	9,6	1221	9,3	108,1
persoane apte de muncă, dar fără ocupație	10123	86,1	10940	83,7	108,1
în grup	1239	10,5	1237	9,5	99,8
în stare de ebrietate	735	6,3	908	6,9	123,5
au săvârșit crime pentru prima dată	11303	96,1	12342	94,4	109,2
anterior au comis crime	457	3,9	736	5,6	de 1,6 ori

Numărul accidentelor rutiere, comparativ cu ianuarie-septembrie 2010, s-au micșorat cu 0,3 la sută și au constituit 2081 cazuri. În urma acestora și-au pierdut viața 269 persoane, inclusiv 22 copii; paralel fiind înregistrate 2652 persoane traumatizate, din care 477 copii.

Conform datelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne, numărul incendiilor în perioada de raport s-a majorat cu 9,9 la sută, alcătuind 1522 cazuri. În rezultatul acestora au fost înregistrate 85 cazuri de deces, inclusiv 2 copii. În urma incendiilor economiei țării au fost pricinuite pierderi în valoare de 33,4 mil. lei.

Numărul incendiilor și cazuri de deces

	ianuarie-septembrie 2010	ianuarie-septembrie 2011	ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010
Numărul incendiilor	1384	1522	109,9
Persoane care au decedat în urma incendiilor	116	85	73,3
din care, copii	2	2	100,0
Persoane traumatizate	27	34	125,9

Director general

Lucia SPOIALĂ

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Datele privind principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-septembrie 2011 sînt preliminare și în edițiile ulterioare pot fi precizate.

PRODUSUL INTERN BRUT

Produsul intern brut (PIB) – principalul agregat macroeconomic al sistemului conturilor naționale care reprezintă rezultatul final al activității de producție din unitățile producătoare rezidente și care corespunde valorii bunurilor și serviciilor produse de către aceste unități pentru consumul final.

La etapa de producție PIB constituie suma valorii adăugate brute pe activități economice, iar la etapa de utilizare – valoarea bunurilor și serviciilor destinate pentru consumul final, formarea brută de capital și exportul net de bunuri și servicii.

Producția include toate produsele fabricate și serviciile prestate în cursul unei perioade contabile.

Consumul intermediar reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate ca intrări în cursul producției, excluzînd consumul de capital fix, și care sînt fie transformate, fie consumate în totalitate în timpul procesului de producție.

Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate (SIFIM) se măsoară indirect convențional prin soldul dintre dobînzile încasate și cele plătite de instituțiile financiare, fiind rezultatul activității de intermediere financiară a acestora. Deoarece serviciile de intermediere financiară indirect măsurate nu pot fi repartizate pe tipuri de activități, prin convenție, acestea sunt alocate consumului intermediar al unei unități speciale, numită unitate fictivă. Unitatea fictivă are o producție nulă, un consum intermediar egal cu valoarea SIFIM și o valoare adăugată brută egală, dar de semn contrar.

Valoarea adăugată brută corespunde producției totale de bunuri și servicii, diminuată cu consumul intermediar.

Impozite pe produse – impozite prelevate proporțional cu cantitatea sau valoarea bunurilor și serviciilor produse, comercializate sau importate de rezidenți. Din ele fac parte taxa pe valoarea adăugată, accize, impozite pe bunurile și serviciile importate.

Subvenții pe produse – sumele vărsate pe unitatea de bun sau serviciu produsă sau importată.

Impozite nete pe produse – impozite pe produse minus subvenții pe produse.

Consumul final reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate pentru satisfacerea directă a necesităților umane, fie ele individuale sau colective. Consumul final acoperă consumul final al gospodăriilor, administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

Consumul final al gospodăriilor populației însumează toate bunurile și serviciile utilizate pentru satisfacerea directă a nevoilor individuale ale gospodăriilor rezidente.

Consumul final al administrației publice cuprinde cheltuielile administrației publice pentru procurarea bunurilor și serviciilor în folosul colectivității sau al unor grupuri de gospodării.

Consumul final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației reprezintă cheltuielile acestor unități pentru procurarea bunurilor și serviciilor în vederea furnizării lor gratis gospodăriilor populației cu titlu de transferuri sociale în natură.

Formarea brută de capital arată procurarea netă a bunurilor și serviciilor de către unitățile - rezidente, produse în perioada considerată, dar nu și consumate. Cuprinde formarea brută de capital fix, variația stocurilor.

Formarea brută de capital fix reprezintă valoarea bunurilor durabile dobîndite de unitățile rezidente în scopul de a fi utilizate ulterior în procesul de producție.

Variația stocurilor reprezintă diferența între stocul de la sfîrșitul perioadei considerate și cel inițial. Stocurile reprezintă bunurile, altele decît cele de capital fix, deținute la un moment dat de unitățile de producție.

Exportul net de bunuri și servicii se determină ca diferența între exportul de bunuri și servicii și importul de bunuri și servicii.

Produsul intern brut se calculează în prețuri de bază, de piață (PIB nominal) și prețuri comparabile (PIB real).

Prețul de bază reprezintă prețul primit de producător pentru o unitate de bun și serviciu, excluzînd impozitele pe produse și incluzînd subvențiile pe produse.

Prețul de piață include marjele comercială și de transport, impozitele pe produse și exclude subvențiile pe produse. Pentru excluderea influenței diferitor taxe pe impozite și subvenții în diferite activități economice asupra structurii producției și a exploatarei veniturilor, indicatorii de ramură se calculează în prețuri de bază.

Recalcularea în prețuri comparabile (prețurile anului precedent) se efectuează atît pentru produsul intern brut pe resurse, cît și pe componentele de utilizări.

La recalcularea producției și consumului intermediar în prețuri comparabile se utilizează două metode:

- deflatarea datelor în prețuri curente în perioada de raport cu utilizarea indicilor de preț respectivi;
- extrapolarea datelor în prețuri curente în anul de bază utilizînd indicii volumului fizic sau indicatori naturali.

La recalcularea componentelor produsului intern brut pe utilizări se utilizează, atît indici de preț respectivi (indicii prețurilor de consum, indicele de preț pentru investiții ș.a.), cît și indicatori naturali.

Indicele-deflator al produsului intern brut – raportul produsului intern brut, calculat în prețuri curente de piață la volumul produsului intern brut calculat în prețurile anului precedent sau în prețurile perioadei respective a anului precedent. Spre deosebire de indicii de prețuri la bunuri și servicii, deflatorul produsului intern brut caracterizează schimbarea remunerării muncii, excedentului brut de exploatare / venitului mixt brut, consumului de capital fix în rezultatul modificării prețurilor, precum și a masei nominale a impozitelor nete.

Economia neobservată se definește ca ansamblul activităților „lipsă” în informația de bază utilizată la elaborarea conturilor naționale, fie din motivul că acestea sînt activități ascunse, ilegale, informale sau că reprezintă producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu, fie în rezultatul neajunsurilor în sistemul colectării datelor. Includerea acestora în conturile naționale se numește **măsurarea (estimarea) economiei neobservate**.

Producția în sectorul informal se determină ca activitate economică efectuată de întreprinderi necorporative neînregistrate ale gospodăriilor casnice și/sau talia cărora după numărul salariaților e sub censul stabilit și care produc producție destinată pieței.

Producția ascunsă în sectorul formal reprezintă producția legală neînregistrată de organele administrative și fiscale și neraportată lor de către agenții economici cu scopul evaziunii impozitelor, contribuțiilor de asigurări sociale, nerespectarea legii în privința salariului minim, a numărului de ore lucrate, necompletearea chestionarelor administrative, fiscale sau statistice etc.

Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu este determinată ca activitate economică, în rezultatul căreia gospodăriile casnice consumă sau acumulează bunurile și serviciile produse de ele înseși.

Producția ilegală reprezintă producția de bunuri și servicii a căror vânzare, distribuire sau posesie este interzisă de lege sau care în mod obișnuit este legală, dar devine ilegală cînd se realizează de persoane neautorizate.

INDUSTRIE

Valoarea producției industriale în prețuri curente include:

- valoarea producției întreprinderilor industriale cu numărul personalului industrial 10 și mai multe persoane și venituri din vânzări peste 3 milioane lei anual, cuprinse în cercetare statistică lunară, care asigură peste 80% din volumul anual de producție;

- valoarea producției întreprinderilor cu numărul personalului industrial mai puțin de 10 persoane și venituri din vânzări mai puțin de 3 milioane lei anual, unităților secundare de producție, cuprinse în cercetare statistică anuală (calculat estimativ);

Indicele volumului de producție în procente față de perioada corespunzătoare a anului precedent se calculează reieșind din valoarea producției în prețuri comparabile (prețurile medii ale anului precedent).

AGRICULTURĂ

Producția agricolă în expresie valorică este evaluată în prețuri curente, precum și în prețurile anului 2005 – pentru comparabilitate la calcularea indicatorilor relativi, și este determinată ca suma producției vegetale și animale.

Producția globală în prețuri curente include, de asemenea, și valoarea serviciilor destinate pieței, prestate de către întreprinderile de deservire a agriculturii și întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești producătoare de producție agricolă și servicii nedestinate pieței, prestate de instituțiile și organizațiile bugetare.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole. În expresie valorică, la valoarea recoltei globale se adaugă sporirea (sau se scad pierderile) valorii producției neterminate în fitotehnie pe an, precum și valoarea cheltuielilor pentru înființarea și întreținerea plantațiilor multianuale pînă la intrarea pe rod.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vie a prăselei obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lînă, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

INVESTIȚII ÎN CAPITAL FIX

Investițiile în capital fix reprezintă totalitatea cheltuielilor îndreptate la crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altele în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social-culturală.

La investițiile în capital fix se referă cheltuielile pentru lucrările de construcții de toate tipurile, cheltuielile pentru montarea utilajelor, pentru achiziționarea utilajului care necesită și nu necesită montaj, prevăzut în devizele pentru construcții; pentru procurarea uneltelor de producție și a inventarului gospodăresc, incluse în devizele cheltuielilor pentru construcții; pentru achiziționarea mașinilor și utilajelor care nu intră în devizele pentru construcție; pentru alte lucrări și cheltuieli capitale.

TRANSPORTURI

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri, adică deplasarea unei tone de marfă la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați exprimă numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuități de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri, adică deplasarea unui pasager la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.

Mărfuri și pasageri transportați, parcursul mărfurilor și pasagerilor se determină în baza datelor centralizate pe transportul feroviar și aerian și prezentate, respectiv de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, precum și datelor rapoartelor statistice centralizate pe transportul auto, fluvial și troleibuze.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul auto** cuprinde datele centralizate ale cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

În **transportul feroviar** volumul mărfurilor transportate include transportul mărfurilor în trafic intern, mărfurile intrate (import) și ieșite (export) și cele în tranzit.

Pasagerii transportați și parcursul pasagerilor cu autobuze (inclusiv microbuze) – calculați în baza rapoartelor statistice primite de la persoane juridice și fizice care efectuează transportări de pasageri cu transportul public, exceptând transportările urbane realizate de întreprinderile individuale în orașele-reședință și orașele UTA Găgăuzia.

COMUNICAȚII

Indicatorii privind prestațiile și mijloacele de comunicații vizează întreprinderile de stat și societatea pe acțiuni care activează în acest domeniu.

TURISM

Datele privind capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Datele pentru activitatea turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici titulari de licențe de turism.

Prin **structură de primire turistică** cu funcțiuni de cazare turistică se înțelege orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (exprimată în locuri-zile) reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către structurile de cazare turistică colective, ținând cont de numărul de zile în care acestea sînt deschise în perioada de raport, adică zilele în care a fost posibilă cazarea turiștilor.

Numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică cuprinde toate persoanele (cetățeni moldoveni și străini), care se deplasează într-un loc, altul decît acela în care își au reședința, pentru o perioadă mai mică de 12 luni și petrec cel puțin o noapte într-o structură de cazare turistică colectivă în locul vizitat, scopul principal al vizitei fiind altul decît acela de a desfășura o activitate remunerată în locul vizitat.

Înnoptarea reprezintă fiecare noapte pentru care o persoană este înregistrată într-o structură de cazare turistică colectivă, indiferent dacă fizic este prezentă sau nu în cameră.

Indicii de utilizare netă a locurilor de cazare turistică se calculează prin raportarea umărului de înnoptări realizate la capacitatea de cazare turistică în funcțiune din perioada respectivă.

Turismul intern reflectă serviciile turistice prestate în locurile turistice din țară și vîndute de către titularii de licențe cetățenilor moldoveni.

COMERȚ ȘI SERVICII

Cifra de afaceri (venitul din vânzări) reprezintă mărimea veniturilor obținute din vânzarea produselor, mărfurilor, prestarea serviciilor și executarea lucrărilor, luînd în considerație reducerile de preț, rabaturile, discounturile, inclusiv veniturile provenite din locațiune (arendă). Acest indicator constituie suma rulajului creditor al contului 611 „Venituri din vânzări” și 612 „Alte venituri operaționale”, subcontul 2 „Venituri din arenda curentă”.

În cifra de afaceri (venitul din vânzări) **nu se includ**:

- TVA și alte impozite deductibile similare legate de cifra de afaceri (venitul din vânzări);
- venitul din vânzarea altor active curente (rulajul creditor al contului 612 „Alte venituri operaționale” cu excepția subcontului 6122 „Venituri din arenda curentă” care se include în cifra de afaceri);
- venitul din vânzarea activelor pe termen lung (rulajul creditor al contului 621 „Venituri din activitatea de investiții”);
- alte venituri din activitatea de investiții, din activitatea financiară, venituri excepționale (rulaj creditor al conturilor 621 „Venituri din activitatea de investiții”, 622 „Venituri din activitatea financiară”, 623 „Venituri excepționale”).
- valoarea ambalajelor restituite după livrare.

COMERȚ EXTERIOR

Datele din compartimentul "Comerțul exterior" sînt elaborate în baza declarațiilor vamale completate ulterior cu unele categorii de mărfuri (produse) transportate prin cablu, conducte (energie electrică, gaze naturale), evidența cărora se ține în baza rapoartelor statistice.

Volumul comerțului exterior reprezintă totalitatea bunurilor materiale care fac obiectul schimbului între țara noastră și alte țări, care măresc sau micșorează resursele materiale ale țării ca rezultat al intrării sau ieșirii lor din țară. În volumul comerțului exterior nu sînt incluse serviciile cu caracter material și nematerial.

Evaluarea exporturilor se efectuează în prețuri F.O.B. sau franco-frontiera țării exportatoare, a importurilor – în prețuri C.I.F. sau franco-frontiera țării importatoare. Exportul cuprinde și reexportul, adică mărfurile importate și apoi reexportate fără a fi supuse prelucrării.

Soldul balanței comerciale se calculează ca diferența dintre export și import.

PREȚURI

Indicele prețurilor de consum este un instrument de măsură care caracterizează și furnizează o estimare a evoluției de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și tarifelor serviciilor utilizate de către populație pentru satisfacerea necesităților de trai într-o anumită perioadă (denumită perioadă curentă) față de perioada fixă (denumită perioadă de bază).

Rata lunară a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-o lună față de luna precedentă.

Indicele prețurilor producătorului în industrie determină evoluția prețurilor produselor industriale în primul stadiu al comercializării (fără taxa pe valoarea adăugată). Indicii sînt calculați lunar în baza observării statistice a prețurilor la circa 866 de produse reprezentative în 221 întreprinderi industriale.

Indicele prețurilor la producția agricolă vîndută de gospodăriile agricole se calculează în baza prețurilor medii reale stabilite la producția vîndută în perioada de raport, în procente față de anul de bază.

Indicele prețurilor în construcții – raportul prețurilor curente la lucrările de construcțimontaj, înregistrate trimestrial în 100 organizații reprezentative, către prețurile de deviz ale anului 1991 (adoptate ca constante) și prețurile curente ale anului precedent.

FINANȚE

Bugetul public național reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor, formate ca elemente independente în sistemul bugetar.

Veniturile bugetului public național sînt impozitele și taxele, alte încasări, specificate de legislația în vigoare.

Cheltuielile bugetului public național sînt determinate de cheltuielile prevăzute de legea bugetară anuală în vederea satisfacerii necesităților societății, din care: acoperirea necesităților socialculturale și de cercetări științifice, întreținerea aparatului de stat, acoperirea necesităților militare, achitarea datoriei de stat, acordarea de subvenții, dezvoltarea sectorului economic al statului etc.

Deficitul bugetar reprezintă depășirea cheltuielilor asupra veniturilor.

Excedentul bugetar reprezintă depășirea veniturilor asupra cheltuielilor.

SITUAȚIA SOCIALĂ

Veniturile medii disponibile ale unui membru al gospodăriei reprezintă totalitatea veniturilor bănești și în natură (evaluate în lei) obținute din diverse tipuri de activități.

Cheltuielile de consum pe un membru al gospodăriei casnice reprezintă totalitatea cheltuielilor curente pentru produse alimentare, nealimentare și servicii.

Minimul de existență reprezintă volumul minimal de bunuri materiale și servicii, necesare pentru satisfacerea cerințelor primordiale, asigurarea menținerii sănătății și susținerea viabilității omului.

Cîștigul salarial nominal brut – plăți brute în bani sau în natură acordate salariaților de obicei peste intervale regulate de timp pentru timpul lucrat sau lucrul efectuat. În cîștigul salarial se includ de asemenea plățile pentru timpul nelucrat, premiile anuale, sezoniere sau alte premii acordate neregulat etc. Datele privind salariile caracterizează remunerațiile brute, adică sumele totale calculate pînă la careva rețineri, efectuate de angajator în numele salariatului.

Cîștigul salarial nominal mediu brut lunar al unui lucrător din economie (pe activități economice, raioane, municipii) – raportul dintre sumele brute calculate salariaților (fondul de remunerare) și numărul mediu de salariați.

Cîștigul salarial real – puterea de cumpărare a cîștigului salarial nominal.

Indicele cîștigului salarial real – raportul dintre indicele cîștigului salarial mediu nominal și indicele prețurilor de consum.

În numărul pensionarilor sînt incluse persoanele, cărora le-au fost stabilite pensiile conform Legii Republicii Moldova cu privire la asigurarea cu pensii.

Mărimea medie a pensiei se calculează ca raportul dintre suma pensiilor stabilite și numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială.

Populație activă din punct de vedere economic – persoane care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzînd populația ocupată și șomerii.

Populație ocupată – persoane care desfășoară o activitate economică sau socială producătoare de bunuri și servicii în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii sau alte beneficii.

Șomeri conform criteriului BIM – persoane de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință îndeplinesc concomitent următoarele condiții:

- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- sînt în căutarea unui loc de muncă, utilizînd în ultimele patru săptămîni diferite metode pentru a-l găsi;
- sînt disponibili să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă și-ar găsi imediat un loc de muncă.

Rata șomajului – raportul dintre numărul șomerilor și populația activă (șomeri plus populația ocupată).

Șomeri înregistrați – persoane apte de muncă, în vîrstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal și sînt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în muncă.

Numărul populației pentru anii intercenzitari se determină în baza rezultatelor ultimului recensămînt și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensămîntului și anul de referință. Totodată se ia în considerație și schimbarea numărului populației în rezultatul reorganizării teritorial-administrative.

Sursa datelor pentru **mișcarea naturală a populației** sînt actele stării civile și buletinele statistice despre naștere, deces, căsătorie, divorț, întocmite de oficiile stării civile.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sînt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți, decedați din perioada de referință, adus la expresia anuală cu ajutorul coeficientului de timp și numărul mediu anual al populației stabile din aceeași perioadă. Se calculează în promile.

Sursa datelor pentru **mișcarea migratorie a populației** este baza de date automatizată a Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor și a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Morbiditate – cazuri de îmbolnăviri ale populației, înregistrate în anul curent cu diagnosticul stabilit pentru prima dată.

Criminalitatea – fenomen social-juridic, care include infracțiunea săvîrșită pe un anumit teritoriu și pe parcursul unei perioade anumite de timp.

Infracțiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevant și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.